

השיבה המאיתיים-וארבעים-ושש של הכנסת השמינית

יום רביעי, כ"ז טבת תשל"ו (31 דצמבר 1975)

ירושלים, הכנסת, שעה 11:02

א. מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הונחו על שולחן הכנסת מסקנות ועדת הפנים ואיכות הסביבה בעניין גורלו של מושב שבג, מסקנות ועדת החינוך והתרבות בעניין הקשרים והטיפול באלפי סטודנטים ישראלים הלומדים בארצות חוץ, ומסקנות ועדת החינוך והתרבות בעניין הבטחת לימודיהם של 230 סטודנטים מעוטי-יכולת באוניברסיטה בריאלין.

היו"ר פ. שינמן: הריני מתכבד לפתוח את ישיבת הכנסת. תחילה הודעה על הנחת מסמכים על שולחן הכנסת.

מוזכר הכנסת נ. לורך: ברשות יושב-ראש הכנסת, הנני מתכבד להודיע כי

ב. הצעות לסדר-היום

1. פיתוח קשרים עם הקהילה האירופית והיערכות המשק לקראת ביטול מכסים על המוצר האירופי

שונה: ההסכם הזה עומד מושלם בסעיפים המסחריים, אולם הוא עדיין לקוי בסעיפים הנוגעים לשיתוף פעולה פיננסי וכלכלי, בכל הנוגע לשיתוף פעולה לפיתוח התשתית הכלכלית ולקידום השיתוף המדעי והטכנולוגי. ואילו מקובל וידוע שבלי הגשמתם של הסעיפים הללו אין כל סיכוי לגשר על פני הפער הענקי במאזן התשלומים לחובת ישראל ולטובת הקהילה, פער המסתכם ב-1.3 מיליארד דולר לשנה — תרומה ישראלית לחיזוק מאזן התשלומים של הקהילה האירופית, אולם תרומה החורגת מכל יכולת ומכל חוש מידה.

יש פתגם המהלך בחוגי הקהילה והוא אומר ששם יש רק שלושה קצבים של פעולה: איטי, מאד, ואיטי ביותר. על כל פנים ברור שלרגל כובד תנועת גלגליה של הקהילה מתבקשים מאמצי דירבון וזירוז בכל הנוגע להגשמת הסעיפים הבלתי מתגשמים של ההסכם. והכנסת רשאית להגיב בסיפוק על העובדה שרק לפני שבועיים ראה הפארלאמנט האירופי צורך לקבל החלטה שבה הוא מביע את משאלת לבו שמועצת הש-רים "תחליט במהירות על פרוטוקול נוסף לשיתוף כל-כלי ופינאנסי". עצם העובדה ששמונה חודשים אחרי תחילת ההסכם יש צורך בקבלת החלטות מדיניות כאלה מעידה על הצורך הדחוף בהשלמת ביצוע ההסכם.

סוגיה שנייה: העובדה שישאל קדמה לשאר מדינות הים התיכון בכל שלב ושלב של יומה ומשאו-ומתן וח-תימה הביאה אותנו לידי מעמד בכורה מסוים גם בח-תימה גם בביצוע גם בריקמת קשרי עבודה בשלושת המישורים: מישור מועצת השרים, מישור הוועדה וה-מישור הפארלאמנטארי. אולם מעמד בכורה זה עומד להסתים, שהרי שלוש מדינות המגרב וארבע מדינות המזרח עתידות בזמן הקרוב, יש להניח ב-1976, לסכם את המשאו-ומתן עם הקהילה בהתאם לעקרון הגלובאלי, וממילא יתקיימו לגבי שבע מדינות ערב מהלכים שמדי-נת ישראל שרויה בהם לבדה עד היום הזה.

היו"ר פ. שינמן: אנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום; הצעות לסדר היום. ראשונה — הצעה לסדר-היום בנושא: פיתוח קשרים עם הקהילה האירופית והיערכות המשק לקראת ביטול מכסים על המוצר האירופי. רשות הדיבור למציע, חבר-הכנסת אבא אבן.

אבא אבן (המערך): אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ההסכם לכינון אזור-סחר חפשי בין ישראל והקהילה האירופית יכול להיחשב או כסיכום וגולת כותרת או כפתח לאתגרים חדשים. מטרתי היחידה בבואי לדוכן הזה הבוקר היא לחדד את התודעה בכיוון השני. אמנם טבעי הדבר שהכנסת תרצה להעריך חתימה טובה אשר הגענו אליה אחרי מאמצים כה קשים וממושכים. הרי הגישושים הראשונים נעשו כבר בשנות השישים הראשונות, ומאז ואילך ציוני הדרך ידועים: הסכם מסחרי קלוש ביוני 1964; הסכם עדיפות יותר מוצק ביוני 1970; המיפנה המתחולל ב-1972, כאשר דווקא שר החוץ של צרפת מתגבר על קשיים מדיניים על-ידי גיבוש העקרון של גישה מורח-ת-יכונית גלובאלית; חתימת פרוטוקול ברי-סל בינואר 1973, בו מתחייבת הקהילה לגבש הסכם על אזור-סחר חפשי עם ישראל בהתאם לעקרון הגלובא-לי; עיכובים המתחוללים עקב המלחמה והשלכותיה ותידוש המשאו-ומתן בדצמבר 1974; סיכומי של המשא-ומתן בחתימה המתקיימת בבריסל ב-11 במאי 1975; תחולת ההסכם מיולי 1975.

טבעי הדבר שאחרי מהלך שומנו כה מרובה וקצבו כה כבד תורגש נטייה לגנוח על זרי ההישגים. הנטייה הזאת מובנת, אולם היא אינה רצויה כי יש בסוגיה הזאת דינאמיקה המחייבת תיכנון והנחיות בזמן הקרוב ביותר.

והדברים אמורים לגבי שלוש סוגיות. הסוגיה הרא-

קוד כמה ענפי משק, במיוחד ענפי תעשייה, מתעוררת ררת כבר בארבע-חמש השנים הבאות. מתעוררת גם השאלה לגבי עצם הטוב והמהות של המוצר הישראלי המיוצא. באחד המסמכים הנספחים אל ההסכם מסבירים קברניטי הקהילה שהיצוא הישראלי העיקרי המגיע לתשע הארצות מורכב מיהלומים, פרי-הדר, טקסטילים, נפט גולמי ודשנים. השאלה היא אם זו ורק זו צריכה להיות ההופעה הישראלית בשוק קי וקהיליה בעשור הבא. כלום אל ברור כי התקשרות ישראל עם קהיליה כה חזקה תחייב כמה שיותר נויים סטרוקטוראליים מרחיקי לכת במשק הישראלי? וכאן אני בא לצטט דברים שנדפסו ברבעון כלכלי ישראלי על משק יותר ותיק ומבוסס ממשקנו, ואני מצטט מדבריו של מר יעקב כהן: "התעשייה הבריתית סבלה ועדיין סובלת מקיום מפעלים מיושנים, מסגרות ייצור קטנות, פריזן עבודה נמוך, יחסי עבודה מושבשים. היה צורך בזעזוע, ובלשון הנהגה בפי הבריטים 'תמריץ מבחון', כדי לחולל שינויים מרחיקי לכת בפנים". חברי הכנסת, היש משפט אחד מאלה שציטטתי שאינו חל על ישראל, בחוספת הערה — קל וחומר?

יצחק מודעי (הליכוד):
כן. "מיושנים" אינו חל.

אבא אבן (המערך):

בקרב חוגי הקהיליה הממשלתיים והפארלאמנטאריים רווחת הנחה שמתקיים בישראל מהלך קדחתני של בירור בממשלה, בהנהגת התעשייה, במפעלים, באוניברסיטאות, במכוני מחקר על המשתמע משינויים סטרוקטוראליים אלה. אין לי אלא להביע תקווה כי רור שם זה מבוסס. אחת משתיים: או שההיערכות קיימת, אבל בסתר, עד כדי כך שלא באה לחשוש-תלבו של אוצר וחבר כנסת כמוני, ובמקרה זה תמלא הכנסת תפקיד מועיל אם תוציא בריבים את המעשה המתקיים, או שאין עדיין בחוגי המשק, התעשייה והמדע ההיערכות מספיקה ותודעה מתודת דיה ואז חובת הכנסת להפעיל את סמכותה המפקחת והמדרכת. בשני המקרים אין שעתנו זו מתבזבזת הבוקר.

הצעתי היא שהכנסת תקיים דיון על נושא זה במסגרת הולמת, בין במליאה ובין בוועדה, ואם בור עדה — אני מרשה לעצמי להציע: בוועדה הכלכלית של הכנסת.

הי"ר פ. שינמן:
רשות הדיבור לשר החוץ, לתשובה.

שר-החוץ י. אלון:

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, חוששני כי יהיה קשה לבוא בטענה אל משרד החוץ כאילו אין הוא מייחס חשיבות מספקת לקשרים ההדדיים שבין ישראל לבין הקהיליה האירופית. ואכן בהמשך לקשרים ההדדיים שבין ישראל לבין הקהיליה האירופית וב-המשך למאמצים העקביים שנעשו בעניין זה בשנים קודמות — ולחבר-הכנסת אבא אבן חלק חשוב בכך — השקיע משרד בשנה שעברה מאמץ מיוחד בכל בירות התשע ובמוסדות הקהיליה כדי להביא לחתימת ההסכם הכלכלי בינינו לבין ארצות השוק. מאמץ מיו-

עקרון המאזן, החביב עלי-כך על הקהיליה, שפעל לטובתנו עד כה עלול להיות בעוכרינו אם יוענק לו לעקרון זה פירוש שלילי. עמדתנו צריכה להיות ברור: רה: שוויון בהזדמנות לעשות הסכמים — כן; שוויון בקצב הביצוע — לאו דווקא, שהרי כך תוכל כל מדינה ערבית המפגרת בביצוע בשוגג או במזיד לה-איט את קצב הביצוע של ההסכם הישראלי. התר-שמתי כי ההסכם הישראלי מפתח דינאמיקה עצמאית המשתחררת ממכלי השוויון המעכב והמשחק.

סוגיית החרם עולה כאן במלוא חומרתה ויש לציין בסיפוק כי שלטונות הקהיליה מתחייבים יותר ויותר להחמיר בכללי הסחר החפשי ובעקרון אי ההפליה בכל הסכם אשר ייחתם עם שבע המדינות הערביות המועמדות להסכמים דומים. וגם כאן אישר הפארלאמנט האירופי את רצונו שעקרון זה יישמר בהקפדה, אולם גם סיכוי זה משאר בעינה תקלה הנובעת מרפיון של כמה מן המדינות החברות. זאת ועוד: שאיפתנו לתחיקה אחידה ויעילה בתשע המדינות היא עדיין שאיפה אשר טרם הפכה למציאות.

אדוני היושב-ראש, אני מביא לכנסת התרשמות חיובית מהיערכות הממשלה להיבטים המדיניים של הסוגיות שהעליתי. אני סבור כי המערכת הישראלית שקמה ופועלת היא יעילה והגיבית. מדובר בוועדת השרים לענייני הקהיליה; מדובר במחלקה המיוחדת במשרד החוץ; מדובר בשלוחות באירופה ובמיוחד בבריסל. וזה הדין לגבי המישור הפארלאמנטארי בו נתאפשר דיון ממצה וגלוי לב באווירה ציבורית אר-הדת ותוכנן המשך עם בואה של הממשלה הפארלאמנטא-טארית האירופית במאי 1976, בד בבד עם כינוסה של הוועדה המעורבת בירושלים באותו תאריך.

מאידך גיסא אינני מסוגל עדיין להביע סיפוק דומה לגבי היערכות הקהיליה הכלכלית בישראל לקראת האתגר הצפוי לרגל הורדתם וביטולם של מכסיים על היבוא המגיע מן הקהיליה. כאן יש להיגמל מכל נטייה להתנחם בתאריך 1989 — תאריך זה עלול להרדים — שהוא תאריך הביטול המוחלט והסופי של מכסים אלה. הרי עד אז עתידים בוודאי להתחולל שינויים רבים בעולם וייתכן כי ב-1989 יזיה פה ושם איזה שינוי גם בהרכב הכנסת, אם כי אינני מציע להתחייב על כך יתר על המידה. אולם 1989 אינו התאריך הקובע, שהרי הכניסה החפשיית יותר או החפשיית לחלוטין של המוצר הקהיליית המיובא תתחיל דווקא בעוד שנים ספורות. הזעזוע עלול להיות קשה אם לא יבוא מהלכי עיון, מחקר והיערכות מיד. הרי אין לישראל שום מוצא אחר ליצואה. אפילו היו שוררים יחסי ידידות באזור המזרח התיכון וב-עולם המתפתח, תישאר בעינה העובדה שטיב המוצר הישראלי מתאים רוב רובו לארצות בעלות רמת חיים גבוהה. הפער במאזן התשלומים תואר עלי-די נציג הקהיליה האירופית כ-*intolerable*, בלתי נסבל, והרי מטבע הדברים צריך פער זה להיות עוד פחות נסבל בעינינו מאשר בעינם.

אולם ההסכם אינו בא אך ורק להעניק הקלות ליצוא הישראלי בתשע המדינות. יש לו יסוד של הדדיות ויש לי הרושם שהתודעה הישראלית מפגרת דווקא בנושא זה. בעיית הזעזועים העלולים לפ-

— זה המתייחס בצדק להיערכותו של המשק לקראת הפחתת המכסים על המוצרים האירופיים — גם הוא, כמוכן, איננו מסוג הנושאים הסמויים. בהודעה שמי-סרתי לבית בסוף חודש מאי השנה על חתימת ההסכם עם הקהילה הדגשתי, בין היתר, כי הסיכויים שפותח ההסכם לפני המשק הישראלי גדולים ואפילו מרהיבים, אבל הם לא יתמשו מעצמם. לא קטנים מהם האתגרים שההסכם מציב בפנינו והסכנות שני-עמוד בפניהן אם לא נדע לעמוד באתגרים אלה. ביי-דינו תלוי הדבר איך ננצל את ההזדמנות הגדולה שמעניק לנו ההסכם: אם נשכיל להשתמש בפתיחת השערים של שוקי אירופה לפני מוצרינו כמנוף גדול לפיתוח המשק, לשיכלול, לייצור ולהתקדמות אל השורה הראשונה של המדינות התעשייתיות בעולם; או, חלילה, אם פתיחת שערינו לפני הסחורות האירופיות תמצא בישראל משק לא מוכן להתמודדות, שיכרע בהתחרות הפתוחה עם המוצרים האירופיים.

אמנם הצלחנו לכלול בהסכם תקופת-זמן ממושכת להסתגלות המשק אל המצב החדש, ויש בו התחשבות במה שקרוי תעשיות-ינוקא. הורדת המכסים על יבואנו התעשייתי מארצות הקהילה תהא הדרגתית ותי-משך 14 שנה, עד 1 בינואר 1989, לעומת ביטול חומות המכס על היצוא התעשייתי הישראלי לארצות השוק תוך שנתיים. אך אסור ששנים אלה תעבורנה עלינו בציפייה בטלה וחוסר מעש. היפוכו של דבר: במרוצת תקופת ההסתגלות יחא על כולנו לעשות מא-מץ רבתי כדי להפוך את המשק הישראלי ממשק שחי עדיין, במידה רבה, בתנאים של חממה, למשק משובלל ומודרני המסוגל לעמוד ברוח הפרצים של תחרות המוצרים האירופיים.

חיוני את הסיכויים והסכנות הכרוכים בהסכם עם הקהילה, ואנשי משרד החוץ היו פעילים בחודשים האחרונים בוודעה המיוחדת שהורכבה על-ידי עמיתי שר המסחר והתעשייה להיערכות המשק לרגל ביצוע ההסכם. וזאת בנוסף לפעילות השוטפת של ועדת המנכ"לים לענייני השוק המשותף בראשות מנכ"ל משרד האוצר, המלווה באורח מתמיד את ההתפתחויות ביחסי ישראל והקהילה. אין, כמוכן, ספק כי בנוסף לגורמים הממשלתיים חייבים כל הסקטורים לכוון את מאמציהם להיערכות חדשה כדי להשיג את הרמה האירופית, לפחות ברמת הפירון, בטיב המוצר ובפיתוח טכנולוגיות חדשות.

חברי הכנסת, עם כל חשיבותו של ההסכם שנח-תם באביב בבריסל אין זו התחנה האחרונה בדרךנו להדק עד למאקסימום את קשרינו עם הקהילה האירופית. מטרתנו היתר והינה להגיע להסכם שיעניק לנו מעמד של חברות-נלווה מלאה בקהילה — מעמד שהוא ההדוק ביותר שנאפשרת אמנת רומא למדינה שאיננה אירופית. לא העלמנו מטרתנו זו בכל מג-עינו עם השוק המשותף ונוסיף לעמול למען השי-גתה בעקביות ובהתמדה שאפיינו את מאמצינו עד לחתימת ההסכם האחרון.

על הפרק עומדת עכשיו דרישתנו לפרוטוקול משי-לים אשר ירחיב את תחומי ההסכם מעבר לתחום המסחרי ויפתח לפנינו אפשרויות חדשות של פיתוח הפרוטוקול המשלים אמור לכלול גם פרוטוקול פי-

חד זה הוכתר, כידוע, בהצלחה. ההסכם נחתם בבריסל ביום 11 במאי 1975 ונכנס לתקפו ב-1 ביולי השנה. למעשה הסכם זה הוא ההתקשרות הכלכלית המקיפה ביותר, ואולי גם המשמעותית ביותר, מבין כל ההת-קשרויות שחתמה עליהן ישראל עד כה.

עלי לציין בסיפוק, כי במאמצים הבלתי-פוסקים שהשקיעה ישראל במשך שבע-עשרה שנה כדי להגיע להסכם עם ארצות הקהילה האירופית מצאנו סיוע חשוב בדעת הקהל של עמי אירופה ומבטאה הנאמן — הפארלאמנט האירופי. אף שפארלאמנט זה אינו עתיר סמכויות יש משקל ציבורי לעמדותיו. לפיכך יש לברר על הידוק הקשרים בין הכנסת לבין הפאר-לאמנט האירופי, דבר שבא לידי ביטוי בולט בבי-קורה של משלחת הכנסת בשטראסבורג באמצעותו של חודש זה.

חברי הכנסת, הנושא המרכזי הראשון אשר הו-עלה על-ידי המציע, דהיינו: ההסכמים שהקהילה האירופית עומדת לחתום עם מדינות יס-תיכוניות אחרות, וביניהן מדינות ערביות, אין בו מן החידוש ובוודאי לא מן ההפתעה. עמדותיו עליו עוד בהודעה שמסרתי לכנסת בחודש מאי. ישראל נכללה, מלכת-חילה, במדיניות היס-תיכונית הכוללת של הקהילה האירופית שבמסגרתה נמצאות בין היתר גם שלוש מדינות המגרב. המשא-ומתן עם המגרב החל בעת ובעונה אחת עם המשא-ומתן אתנו, באמצע שנת 1974, אך מסיבות שונות טרם נסתיים. ישראל היתה הרא-שונה מתוך הקבוצה היס-תיכונית הזאת שהגיעה לסיום מוצלח של המשא-ומתן ולחתימה על ההסכם עם הקהי-ליה למרות התנגדותן הקולנית של מדינות הליגה הערבית. בראשית חודש זה החליטה, כצפוי, מועצת השרים של הקהילה להורות לנציבות השוק לפתוח במשא-ומתן גם עם ארצות המערק, דהיינו מצרים, סוריה, ירדן ולבנון.

אין עינינו צרה במשא-ומתן המתמשך בין הקהי-ליה לבין מדינות המגרב, או במשא-ומתן הצפוי בינה לבין מדינות המערק. הדבר טבעי ומוכר. אך מתוך ראיית תוצאותיהם האפשריות של משא-ומתנים אלה הגענו בשעתו להבנה עקרונית עם הקהילה בנושא זה, לאמור: אם ההסכמים הצפויים עם המדינות הים-תיכוניות האחרות יכללו תנאים נוחים יותר מבחי-נתן — יחולו תנאים אלה גם עלינו, פרט לשלוש מדינות המגרב שלהן הובטחו מראש תנאים מיוחדים עוד באמנת רומא כמושבות צרפת לשעבר.

על פי הצעת הנציבות יכלול בהסכמים שתחתום הקהילה עם המדינות הערביות גם סעיף האוסר אפ-ליה, כשהמגמה למנוע בדרך זו את גילויי החרם הערבי, העניין נמצא עדיין במשא-ומתן בין הקהי-ליה לבין המדינות הנוגעות בדבר, ומוקדם עדיין להת-נבא אם וכיצד תבוצע הצעת הנציבות הלכה למעשה. אינני רוצה להשתעשע באשליות אך מותר, כמדומני, לקוות כי בטווח הארוך, במבט לשנים ארוכות, עשוי אולי הידוק הקשרים בין הקהילה האירופית לבין ישר-אל מצד אחד ובין הקהילה לבין מדינות ערב מצד אחר לתרום בעקיפין תרומה כלשהי גם לקשירת קשרים בינינו לבין שכנותינו.

אשר לנושא המרכזי השני בדברי חברי-הכנסת אבן

היו"ר פ. שינמן:

תודה לשר החוץ. מבין אני ששר החוץ מציע לכלול את הנושא בסדר-יוממה של הכנסת. גם חבר הכנסת אבא אבן הציע לכלול את הנושא בסדר-יוממה של הכנסת.

לפנינו הצעה אחת: לכלול בסדר-יוממה של הכנסת את הצעתו לסדר-היום של חבר-הכנסת אבא אבן. נצביע.

הצבעה

ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

נאנסי שיאפסר לישראל גישה למילווה של הבנק האירופי להשקעות. בביקורי בחודש שעבר בהולנד, בבליה ובנציבות הקהילה האירופית בבריסל, העליתי את תביעתנו לפרוטוקול משלים זה. בימים הקרובים יבקר בארץ נשיא נציבות הקהילה האירופית מר אורטולי. ניתנו לי הבטחות כי יישמרו ההקבלה והאיוון בעניין זה בינינו לבין שכנינו.

כבוד היושב-ראש, בעת שמסרתי את הודעת המ"שלה לבית, ב-26 במאי השנה, על ההסכם הטרי עם הקהילה האירופית, לא ראתה המליאה משום-מה לקיים דיון בנושא חשוב זה. לא רק שאני מסכים, אלא גם אשמח אם בעקבות הצעה זו תקיים מליאת הכנסת דיון מקיף כזה, הראוי לנושא וראוי לבית.

2. עמדת ישראל כלפי מושב מועצת הבטחון ביום 12 בינואר 1976

היו"ר פ. שינמן:

אנחנו עוברים להצעה הבאה. בסדר-היום: עמדת ישראל למושב מועצת הבטחון ב-12 בינואר 1976. רשות הדיבור למציע, חבר-הכנסת אברהם לבנבראון.

אברהם לבנבראון (הרשימה הקומוניסטית החדשה):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, בישיבת מועצת הבטחון ב-30 בנובמבר 1975 לדיון על הארכת מאג' דאט כוח האו"ם ברמת הגולן נתקבלה ההחלטה הבאה: "מועצת הבטחון, לאחר ששקלה את דיון-החשבוני המזכיר הכללי של כוח משקיפי או"ם, לאחר שרשמה לפניו את הדיונים שקיים המזכיר הכללי עם כל הצדדים הנוגעים בדבר על המצב במזרח התיכון, בהביעה דאגה נוכח המשך מצב המתחיות באזור, מחליטה: (1) להתכנס מחדש ב-12 בינואר 1976 כדי להמשיך בדיון על בעיות המזרח התיכון, ובכללן הבעיה הפלסטינית, תוך התחשבות בכל החלטות או"ם הנוגעות בדבר".

ב-10 בנובמבר 1975 נתקבלה בעצרת האו"ם החלטה ברוב של 101 נגד 8 ו-25 נמנעים הקוראת לשתף את הארגון לשיחרור פלשתינ בכל המאמצים, הדיונים והוועידות על המזרח התיכון הנעשים בחסות האו"ם. בהתאם להחלטות הנ"ל תכנס מועצת הבטחון ב-12 בינואר 1976 לדיון על המצב במזרח התיכון, ובכלל זה הבעיה הפלשטינית. לדיון זה יוזמן גם נציג אש"פ במעמד שווה לנציגות של מדינה. ממשלת ישראל הודיעה שהיא מחרימה את המושב הזה של מועצת הבטחון, שעשויה להיות לו חשיבות גורלית לעניין השלום והבטחון באזורנו.

החרמת הדיון במועצת הבטחון בגלל השתתפות אש"פ, בזמן שאש"פ מוכן להשתתף בדיון זה יחד עם ישראל, זוהי עמדה חסרת אחריות הנובעת בראש וראשונה מאי-ההכרה בעצם קיומו של העם הערבי הפלשטינאי, מההתנכרות העיקשת לזכויותיו הלאומיות ולזכותו להגדרה עצמית ולהקמת מדינה עצמאית בצד מדינת ישראל. עמדה זו מסוכנת קודם כל לישראל כי במצב של היום לא קיימת שתי אלטרנאטיבות. האלטרנאטיבה היחידה לאי-השתתפות בדיוני מועצת הבטחון, שיובילו לסדר של שלום צודק במסגרת ועידת דת ז'נבה, היא המלחמה. אין אפשרות של קפאון, של

הנצחת הכיבוש, וכיום ידוע לכול שלא יכול להיות שלום במזרח התיכון בלי פתרון צודק לבעיית העם הערבי הפלשטינאי.

חברי הכנסת, רוב רובן של מדינות העולם מכירים בזכויותיו של העם הערבי הפלשטינאי. גם בישראל מתרחבים החוגים המתחילים להבין ולדרוש הכרה בזכויותיו של העם הערבי הפלשטינאי, ובכלל זה זכותו למדינה עצמאית בצד מדינת ישראל. לעומת זאת ממשיכים שרים בממשלת ישראל, וביניהם ראש הממשלה ושר הבטחון, במדיניותם העיקשת וחסרת הסיכוי של התנכרות לזכויותיו של העם הערבי הפלשטינאי. הם ממשיכים בהכרזות ובמעשים הדוחים והמתחילים בכל אפשרות של התקדמות לקראת השלום. עוד בימים אלה מכריז ראש הממשלה, שאפילו בתנאי שלום לא תיסגר ישראל מהגולן ושלעולם לא ישוב עם נציגי אש"פ — כל זאת כאשר גם בממשל האמריקני, בלחץ העמים, בלחץ יחסי הכוחות בעולם, יש הסתייגות מעמדותיה של ממשלת ישראל ביחס לעם הערבי הפלשטינאי.

דו"ח סונדרס הידוע, שהתפרסם עליידי סוכנות האינפורמציה של ממשלת ארצות-הברית והובא בעיתון תונות בארץ ב-14 בנובמבר 1975, מצביע על כך שגם במדיניות הממשל יש שינויים ומדיניות זו באה לבודד כליל את מדיניותה של ממשלת ישראל. אני מצטט קטע מהמסמך הזה: "עם זאת הגענו היום להכרה שבנוסף לסיפוק צרכיהם האנושיים של הפלשטינים קיים אינטרס נוסף שאותו יש לקחת בחשבון. עובדה היא שמבין שלושה מיליון בני-אדם הקוראים לעצמם פלשטינאים רבים הם היום אלה הרואים עצמם יותר ויותר כבעלי זהות עצמית של עם ושוואפים להגדיר בעצמם את מעמדם הפוליטי. ככלל עם במצב כזה יש חילוקי דעות בינם לבין עצמם, אולם הפלשטינאים ככלל מהווים גורם פוליטי שעמו יש לדון אם רוצים שיהיה שלום". חברי הכנסת, זו העמדה של הממשל האמריקני.

באשר לייצוג העם הערבי הפלשטינאי נאמר באו"ם מסמך: "היבט קשה במיוחד של הבעיה היא השארת מי ייצג את הפלשטינאים במשא-ומתן. אנו סברנו כי הגיוני הוא שירדן תנהל משא-ומתן בנושאים הק"

מתריעים ומזהירים: האלטרנאטיבה היא מלחמה. א"כחנו פונים בכל האחריות לנצל את ההזדמנות ההיסטורית הזאת לשלוח נציג למושב הזה שהוא עלול להיות היסטורי, הוא עלול לקבוע את גורל מדינת ישראל, את גורל האזור כולו. אין בזה שום חכמה להחרים מושב כזה של מועצת הבטחון. אנחנו מציעים להתייחס בכל הרצינות להצעה שלנו לדון לגופו של עניין ולהצביע על דיון בנושא זה כדי להחליט על השתתפות ממשלת ישראל בדיון זה של מושב מועצת הבטחון, לבוא למושב הזה בהצעות קונסטרוקטיביות כדי למצוא פתרון צודק למשבר ולסיכסוך במזרח התיכון לטובת כל עמי האזור.

היו"ר פ. שינמן:

רשות הדיבור לסגן ראש הממשלה ושר החוץ, לשובה.

שר-החוץ י. אלון:

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני רואה עצמי פטור מלהיכנס שוב לוויכוח עם הטענות וההאשמות שהועלו כאן עליידי חברה-הכנסת לבנבראון. ולא רק משום שדרכה של מפלגתו, רק"ח, זרה לנו ורחוקה מרחק רב מעניינה וטובתה של ישראל, אלא גם משום שאין בדבריו שום דבר חדש —

אברהם לבנבראון (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
אדוני שר החוץ, הבאתי הצעות קונקרטיות. האם ההצעות האלה מנוגדות לטובתה של ישראל? למה להגיד דברים כאלה? תתייחס לגופה של ההצעה.

שר-החוץ י. אלון:

— לא רק משום שדרכה של מפלגתו, רק"ח, זרה לנו ורחוקה מרחק רב מעניינה וטובתה של ישראל, אלא גם משום שאין בדבריו שום דבר חדש שלא נדון ונדחה עליידי מליאת הכנסת רובה ככולה פעמים אינספור בעבר. רק בחודש האחרון היה הדבר פעמיים: בדיון על הודעת הממשלה בדבר החלטת מועצת הבטחון ב-2 בדצמבר ובהצעת אי-האמון שהגישה רק"ח לממשלה בשבוע שעבר.

תופיק טובי (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
מתי הוחלט על החרמת מועצת הבטחון?

שר-החוץ י. אלון:

אתייחס בקצרה רק אל הנושא עצמו, לעמדת ישראל כלפי מושב מועצת הבטחון ב-12 בינואר.

כידוע היטב לבית, לידתו של מושב זה היא בחטא, חטא החלטתה של מועצת הבטחון מיום 30 בנובמבר השנה, שהיתה למעשה מהלך של פייסנות, אם לא של כניעה, לסחטנות הסורית וללחץ הסובייטי. אילו היו פניה של מועצת הבטחון לקדם באמת את עניין השלום באזור, היה עליה להימנע מלכרוך בהחלטה הטכנית על חידוש המאנדאט של אונ"ד את כל היסודות השלייליים והבלתי רלאבנטיים שהיא ראתה לכלול באותה החלטה. ודווקא משום שיש ראל מעוניינת לטפח את סיכויי השלום בינינו לבין מדינות ערב, לרבות סוריה, החליטה ממשלת ישראל ב-1 בדצמבר השנה שלא לשתף כל פעולה עם החלטת מועצת הבטחון בדבר הדיון המתוכנן ב-12 בינו-

שורים בפלשתינאים, אולם ועידת הפסגה בראבאט הכירה באש"פ כנציג הלגיטימי היחידי של העם הפלשטינאי.

חברי הכנסת, יש מי שרוצה להשלות את עצמו, אבל זוהי המדיניות ותהיה המדיניות של הממשל האמריקני, לא מרצונם הטוב, לא בגלל זה שהם כל כך מעוניינים בשלום, אלא מפני שזו המציאות ואי אפשר להתעלם ממנה. משום מה רק שליטי ממשלת ישראל ממשיכים לטמון את ראשם בחול. חברי הכנסת, זו המציאות —

שר-החוץ י. אלון:

מה זה שליטי ישראל?

(קריאה: הוא רגיל למונח של שליטי ברית המועצות.)

אברהם לבנבראון (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
שרי ממשלה, ראש הממשלה, שר הבטחון, שר החוץ.

זלמן שובל (הליכוד):

אתה באמת חושב שהם שליטים?

אברהם לבנבראון (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
לא חשוב איך מגדירים. עובדה שהם מכתבים את המדיניות והם קובעים את גורל העם כולו. הכי נסת והעם צריכים לתת את דעתם לאלץ את השרים האלה לשנות את מדיניותם, כי היום ברור שבלי הפלשתינאים, בלי משאומות עם נציגם המוכר, עם אש"פ, אין להגיע להסדר של שלום צודק.

ממשלת ישראל מסרבת לראות את המציאות וממשיכה במדיניות מעמדות של כוח, ויש גם כאלה — והכריזו על כך — המוכנים לפתוח במלחמה בלי אישורה המוקדם של ארצות-הברית מתוך הנחה שלא תהיה לארצות-הברית ברירה ותתמוך בישראל לאחר שהמלחמה תפרוץ. בכל אופן, גם התקציב המגופח, ההוצאות הצבאיות הענקיות, מוכיחים שיש כאלה שומרים על אופציות צבאיות.

חברי הכנסת, האם לא ברור שלממשל האמריקני לא איכפת אם ייהרגו, חלילה, עוד אלפים מבחורי ישראל ועוד עשרות אלפי ערבים באזור הזה כדי לקיים את האינטרסים שלהם? כמה דם צריך עוד להישפך כדי שממשלת ישראל תבין שהשלום באזור שלנו יושג רק על בסיס של הכרה הדדית בזכויות הלאומיות של העם הערבי הפלשטינאי ושל עם ישראל, על בסיס נסיגת ישראל מהשטחים שנכבשו במלחמת יוני 1967 והבטחת הריבונות והשלמות הטריטוריאלית של ישראל והמדינות הערביות? זו הדרך לשים קץ למלחמות ולכונן את השלום באזורנו.

על כן מציעים אנו לקיים דיון דחוף במליאת הכנסת בנושא הנ"ל, להחליט על השתתפות נציג ממשלת ישראל במושב מועצת הבטחון העומד להתכנס ב-12 בינואר 1976 יחד עם נציגי אש"פ.

חברי הכנסת, זוהי הזדמנות היסטורית לעשות את הצעד הראשון לשבת יחד עם נציג העם הערבי הפלשטינאי ולסלול את הדרך לשלום צודק. שוב אנחנו

לישראל אין שום עניין לסייע לכוונה שקופה זו ואיננו בודדים בכך. גם שגריר ארצות-הברית ביטא עמדה דומה בהודעה שמסר במועצת הבטחון ב-30 בנובמבר. אין לנו שום טעם לשתף פעולה עם כוונה זו של אויבינו ויריבינו ולתת לה על-ידי-כך חיזוק שאין היא ראויה לו. הדיון המזרח-תיכוני, שייפתח במועצת הבטחון בעוד כשבועיים, לא יהיה אלא תר-גיל תעמולתי עקר, שעלול אך להזיק בסופו של חש-בון לאינטרסים האמיתיים ולטובתם האמיתית של עמי האזור. ישראל לא תיתן ידה לו.

כבוד היושב-ראש, אני מציע לא לכלול את הה-צעה בסדר-היום.

היו"ר פ. שינמן :

תודה לשר החוץ. לפנינו שתי הצעות : הצעת המ-ציע לכלול בסדר-היום של מליאת הכנסת את הצ-עתו והצעת שר החוץ — לא לכלול אותה בסדר-היום של מליאת הכנסת. חברי הכנסת, אנו מצביעים על שתי ההצעות.

הצבעה

בעד ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת — מינוט

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת — רוב

ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

אר ועם הודעת הנשיא התורן של מועצת הבטחון בדבר הזמנת נציגי אש"פ לאותו דיון.

תופיק טובי (הרשימה הקומוניסטית החדשה) :
אפילו דעתך היתה אחרת, כך פורסם בעתון.

שר-החיון י. אלון :

חברי הכנסת, בחתירתה הבלתי-נלאית לשלום נכו-נה ישראל לבדוק כל דרך ריאלית שיש בה כדי לקדם באמת את סיכויי השלום הצודק בינינו לבין שכ-נותינו, שלום שיש בו בטחון ויציבות לכל הצדדים הנוגעים בדבר. אולם כשם שהסיכסוך הוא בינינו לבין שכנותינו, כך גם המשא-ומתן על פתרונו צריך להיות ברשות הצדדים. משום כך נתננו את הסכ-מתנו לשאת ולתת על-פי החלטות 242 ו-338 של מועצת הבטחון ואנחנו מתמידים בכך. ומשום כך הת-נגדנו ונוסיף להתנגד להפקעת הדיון מרשות הצדדים והעברתו ממסגרת ועידת ז'נבה למסגרת אחרת, תהיה אשר תהיה.

כוונתם של יוזמי הדיון במועצת הבטחון ב-12 בינואר היא בדיוק זו : להפקיע את הדיון מן הצד-דים, ובאופן קונקרטי מוועידת ז'נבה, ולהעבירו למס-גרת שהיא אחת מן המסגרות הפחות מתאימות לכך — מועצת הבטחון —

תופיק טובי (הרשימה הקומוניסטית החדשה) :
לא נכון. זוהי הכנת ועידת ז'נבה.

שר-החיון י. אלון :

— תוך הזמנת האירגון המתקרא אש"פ לדיון.

3. ההכרח לחסוך באנרגיה עקב מחירי הנפט הגבוהים והבעיות הכרוכות בהשגתו

היו"ר פ. שינמן :

ההצעה הבאה : ההכרח לחסוך באנרגיה עקב מחירי הנפט הגבוהים והבעיות הכרוכות בהשגתו. רשות הדי-בור למציע, חבר-הכנסת אברהם שכטרמן.

אברהם שכטרמן (הליכוד) :

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בעיית האנרגיה בישראל היתה ועודנה מן הקשות ביותר. עם פיתוחה של כלכלתנו הולכת וגדלה הצריכה בדלק, כשדרשותנו אין עדיין מקורות משלנו. מה שיש לרשותנו עתה מכסה בקושי אחוז אחד של הצריכה. גם מקור הדלק החשוב, שכיסה למעלה ממחצית צריכתנו — בארות ה-נפט של אבו-ירודים — גם הוא איננו בידינו ואף אין לנו זכות לרכוש אותו לצרכינו.

בדומה למדינות תעשייתיות אחרות עומדת התעשייה והמלאכה בראש סולם הצריכה הישראלית של הדלק. בשנת 1974 צרכה התעשייה הישראלית 33% מתוך כמות כוללת של 6 מיליון ו-459 אלף טון מאוּז. במקום שני התחבורה — 24%, ובמקום השלישי הצריכה הביתית והציבורית — 20%.

בהבדל ממדינות תעשייתיות אחרות מתבססת הצרי-כה הישראלית על מרכיב אחד ויחיד ליצירת אנרגיה —

הנפט ומוצרי. מערב אירופה וצפון אמריקה צורכות, נוסף לנפט, גם פחם וגז טבעי. המועצה הלאומית למחקר ולפיתוח שליד משרד ראש הממשלה פירסמה בחודש דצמבר 1973 בחוברת "מקורות אנרגיה אלטרנאטיביים 2000 — 1973, שלב א'" את המספרים הבאים : מדינות או.א.י.ס.די. — אירגון הארצות המפותחות — המורכב מארצות-הברית וקאנאדה, מערב אירופה ויאפאן — הש-תמשו ביחד להספקת צרכיהן באנרגיה בשנת 1970 ב-49% נפט, 22% — גז, 23% — פחם וב-6% מקורות אחרים. יש לציין, כי מאז 1970 היה הגידול בצריכת נפט וגז מהיר מן הגידול בצריכת האנרגיה וחלקם היחסי של הנפט והגז עלה. לעומתם ירד חלקו היח-סי של הפחם.

מן הראוי לציין, לשם השוואת מספרים, כי לעומת מדינות ה-או.א.י.ס.די., המנצלות כ-30% ממקורות אנר-גיה לייצור חשמל, המספר המקביל אצלנו הוא כ-35%. כמות החשמל, שצרכה התעשייה הישראלית, נמצאת בעלייה מתמדת. בשנת 1959 צרכה התעשייה 630 מיליון קו"ש, בשנת 1965 — 1225 מיליון ; בשנת 1970 — 1840 מיליון ובשנת 1971 — 2071 מיליון קו"ש. עם זאת אין לנו אלטרנאטיבה לנפט וגז מקורות הנפט המעטים שנחגלו אינם בגידול, כי אם להיפך.

עולה על ערך האנרגיה שיתקבל; ד, מדובר על אפשרות ניצול אנרגיה גיאותרמית. מקורות אלו עשויים להימצא בקרבת מעיינות חמים כחמי טבריה או חמאם פרעון. מקור זה אמנם מבטיח, אבל הכמויות שברשותו והטכניולוגיה של ניצולן הן עדיין בבחינת ספר החתום; ה, ניצול המים בארץ, כגורם ליצירת אנרגיה, איננו זוכה לטיפול שהוא ראוי לו. למשל, הפרש הגובה של 45 מטר בין הכינרת לירדן, בסביבת נהרים; הירידה של הבאניאס, 220 מטר, ושל הדן והחצבני, 100 מטר — אל עמק החולה — אינם מנוצלים. הוא הדין בהפרישי הגובה שבין הים התיכון וים המלח ומפרץ אילת וים המלח, אף שעוד תיאודור הרצל ואחריו רבים טובים אחרים ראו בכך אפשרות הקוראת לניצול; ו, ניצול כוח הרוח בישראל איננו זוכה כמעט לטיפול, אם כי הרוח כמקור הנעה לטורבינות הוא מקור זול ונקי. גם כאן נעשות התחלות מבטיחות אך בינתיים ללא תוצאות מעשיות; ז, פוטנציאל השמש, מכל מקורות האנרגיה הידועים, הוא הרב ביותר. יותר מ-80 מיליארד מגאוואט הוא ההספק הממוצע של קרני השמש המגיעות אלינו. פחות מעשירית אחוז מאנרגיה זו היה מספיק בשנת 2000 לכל אוכלוסיית כדור הארץ, שתמנה 6 — 7 מיליארד נפש באותה שנה. כמות האנרגיה תספיק לצריכה שנתית של 15,000/15,000 קו"ש לאיש. מבחינה אקולוגית השמש היא מקור נקי מאוד. אפשרויות ניצול השמש מוגבלות, כמובן, לשעות זריחתה, 6 שעות במוצק שנת מתוך 24 שעות אצלנו. בארץ, כבעולם, השימוש היחיד באנרגיית השמש הוא לחימום דודי-מים. הצעות לשימוש באנרגיית השמש קיימות, אך טרם מומשו; ח, מבטיחים לנו תחנת-כוח גרעינית, שתפעל לקראת 1983. מניחים שהיחידה הראשונה תהיה בהספק של 600 מגאוואט. נא-חל לעצמנו שאמנם יגשו סוף סוף לפעולה ללא דיחוי וכי ב-1983, ואם אפשר לפני-כן, אמנם תופעל. ט, מימן — כמויות המימן בעולם הן בלתי מוגבלות. מימן כמקור אנרגיה נמצא בעולם בשלבים מוקדמים של מחקר ופיתוח. המועצה הלאומית למחקר ולפיתוח מציינת בפירסום שלה "מקורות אנרגיה אלטרנטיביות", כי לא ידוע לה על פעילות מחקר ופיתוח בנושא המימן בישראל. קיימת תשתית מדעית מתאימה לכך, וחשוב שהנושא יהיה בטיפול נמרץ; י, האנרגיה התרמוגרעינית יש לה פוטנציאל אינסופי, למעשה, ובאפשרותה לספק את כל צריכת האנרגיה העולמית לזמן בלתי מוגבל. עדיין אין מקור זה בשימוש וכל מה שייאמר בנושא זה הוא בגדר תכניות מוקדמות.

אדוני היושב-ראש, עשרת המקורות שהוזכרו מעוררים ביתר שאת את הצורך להמשיך ולחפש נפט, לש-קוד על חיפוש אלטרנאטיבות ותחליפים לנפט ומד-גישות ביתר שאת את ההכרח לחסוך. אפשרויות החס-כון במכלול הדלק עולות בהרבה על מקורות הדלק שבי-דינו. כאשר מעוררים את בעיית החסכון באנרגיה מד-דקרים מיד לעין כמה עינינו ציבוזו של אנרגיה, שלהם שותף כמעט כל אורח, בין השאר — תאורה, תחבורה ומיזוג אוויר. יש לדאוג לצימצום מעגל התאורה שבו מוקף הפרט הבודד עד לנקודת הריכוז המינימלית של אור הדרוש לו לפעילות שוטפת. יש להפנות את ציבור הנוסעים מהיסעים פרטיים לאוטובוס ולרכבת. צריכת האנרגיה של שני אלה לנועט קטנה בהרבה מצריכת המכונית הפרטית. מובן שכאן יצטרך הפרט להקריב את נוחותו וזמנו למען עניין זה שאין שיעור לחשיבותו.

זהו המקום הנאות, אדוני היושב-ראש, לעודד את תודעת החסכון בציבור נוכח נתונים כואבים: א, אב-דנה של אבירודיס בעצם ידינו כ-60% מתצרוכת הנפט הישראלית, כ-4 מיליון טון לשנה, אינם עומדים לרשר-תנו כיום; ב, שדה חלץ מפיך בסך הכל כ-1% לש-נה מן התצרוכת הכללית של ישראל. מספר נסיונות לה-פיק נפט בשדות זהר 1 ו-6 נכשלו, למרות אבני חול-רוויות נפט שנתגלו שם. בנגבה קדחו 2 בארות נפט והללו נמצאו יבשות. קידוחים נוספים במקום זה עלו-יפה יותר, הבאר הפיקה 70 חביות ליום עד לשנת 1961. אחוז המים בתפוקה עלה והבאר נסגרה; ג, לפי מחקר שנערך בשנת 1962 על ידי וייס וויקרי פורנסה בימי-פויון הלאומי לנושאי אנרגיה, שנערך בנתניה בין השנים 21 — 19 למארס 1974, הוערך סך-הכל של עתודות הנפט שלנו ב-70 מיליון טון כהערכה מינימלית, ו-285 מיל-יון כהערכה מאקסימלית. המחקר כיסה שטח של כ-20,000 קמ"ר מתוך שטח המדינה "בגבולות" שלפני 1967 ועוד 1,800 קמ"ר במדף-היבשת הימי. הערכות חדשות, המעוררות תקווה, מעמידות את האומדן של פו-טנציאל הנפט בצפון סיני על 105 עד 427 מיליוני טון. האומדן הפוטנציאלי של מזרח מפרץ סואץ שבידינו עולה בהרבה על זוהרעה זו. שמענו, כי מוקצבים סכומים רצי-ניים לחיפושי נפט וכי מתכוונים לקדוח בצורה אינטנ-סיבית מאוד. לא נותר לנו אלא לאחל הצלחה למאמצים אלו, אך עד אז עדיין ארוכה הדרך; ד, ייבוא של נפט כרוך בסיכונים בטחוניים, המעבר במיצרי באב-אל-מנדב, או סמוך לחופי אויב, יש בו סיכון למכליות נפט בדרךן לארץ. מכל מקום, אין להשתית את כל כלכלתנו על קו מכליות, החשוף לסיכונים בלבד. גם צינורות ה-נפט מאילת לצפון ובתי הזיקוק הם אובייקטים לפגיעה ולתקלות בוריימת הנפט. דברים אלה נכתבו על ידי "המו-עצה הלאומית למחקר ולפתוח, מקורות אנרגיה אלטרנ-טיביים, דצמבר 1973", עמ' 20; ה, אין לשכוח את הפער הגובר והולך במאזן התשלומים בישראל, המכתב-חסכון בכל מה שמצריך מטבע זר גם בימים כתיקנם, על אחת כמה וכמה בנושא יסודי ורב חשיבות זה בעי-תות חרום. אנשי המדע תולים תקוות במקורות אלטר-נאטיביים לאספקת אנרגיה. עם זאת קובעת המועצה הלאומית למחקר ולפיתוח, בחברות שפירסמה בדצמבר 1973: "עד שנת 1983 לא צפוי, ולמעשה בלתי אפ-שרי, גיוון מקורות האנרגיה בישראל. עד לתאריך זה ניתן לנקוט באמצעי חסכון", ואני מוסיף, מיד.

נסקור נא ברפרוף את מקורות האנרגיה המוזכרים: א, אבן הביטומן אוצרת בחובה, במרבצי ביטומן גדו-לים הנפוצים בעולם, כמויות שמן העולות, לפי הער-כות מומחים, פי 250 על אוצרות הגאז והנפט. בארץ מוכרים מרבצי ביטומן במקומות רבים: במדבר יהודה, בעמקים, בשפלת החוף ובגליל העליון. בנבי מוסה, ליד כביש ירושלים-יריחו, מרבץ הביטומן חשוף לגמ-רי. בעיר-בוקק נהגלה בשנות החמישים מרבץ ביטומן, שנעזב בשל שתי סיבות: א) עומקו הרב; ב) הסכנה שיוצף על-ידי מי ים המלח. באזור צפון ואפעה רורבות הביטומן מוערכות בכ-200 מיליון טון, בלחות; ב, רורבות הפחם בצפון סיני מוערכות בכ-30 מיליון טון, השקולים כנגד 20 מיליון טון דלק נוזל; ג, רורבות הכ-בול הן 300 — 500 מיליון טון באזור החולה. ספק רב אם יש לנצלם ואם מחיר השתגם והשימוש בהם אינו

בכשליש. בסך הכל הביאה פעילות זו, כאמור, לחסכון בחשמל של חמש מאות אלף לירות שטרלינג לשנה. כך החלה התנועה לחסכון על ידי יזמה פרטית. אחריה החרו-החזיקו אחרים והמשלה הבריטית עודדה אף היא את היזמה.

המשלה ההולנדית פרסמה ב־22 בספטמבר 1975 מספר הצעות לחסכון, שיש להחילן על כל תחומי החיים. ככוונתה להפוך המלצות אלה לחוק, בסיכומם של אותם צעדים חרד צריכת האנרגיה השנתית באחוז ניכר. ראוייה לציון המערכת הנושאת את השם "מערכת 3X5" והתובע את את אלה: א. חסכון של 5% בדלק על ידי שימוש מוקטן במכוניות; ב. חסכון של 5% בדלק על ידי שימוש נכון יותר במכוניות; ג. חסכון של 5% בדלק על ידי נהיגה אטית יותר במכוניות. הנסיון הראה כי אלה מטרות הניתנות להשגה, אם הנהגים יטילו על עצמם משמעת עצמית. הוקמה ועדת ביצוע מיוחדת לטיפול בתיכנון הצעדים הדרושים להפעלת אמצעי חסכון, יישומם והטלתם על הציבור. צעדים אלה כוללים האטה בגידול צריכת החשמל בבתים ובבניינים ציבוריים, תוך הדרכה נאותה ופיקוח על תצרוכת החשמל, האטה בגידול האנרגיה על ידי מעבר משימוש בחשמל לדיוזל, בתחום הביתי והציבורי, לגפס בכלי רכב, תוך הקלות במיסוי כלפיהם ועידוד השימוש בפחם כמקור הנעה לגנרטורים.

אדוני היושב-ראש, ההולנדים מתכננים להקים שלוש תחנות גרעיניות לייצור אנרגיה עד 1985. המדובר בתחנות בוסת אלף מגאוואט כל אחת. כל הבתים שייבנו לאחר 1975 יבודדו בידוד יעיל על ידי שמשות כפולות, גג אטום יותר ומילוי פנימי אוטם לקירות. ההולנדים החליטו להקים מערכת חסכון באנרגיה אף שיש להם מאגרים עצומים של גז טבעי ועל אף היותם ספקים ויצואנים של גז בכמויות גדולות.

הבאתי בקצרה את הנתונים ההולנדיים והזכרתי את השימוש בפחם אל משום שהשימוש בו נראה לי לצר-כינו שלנו. פרט לנימוקים של אקולוגיה, הרי המקורות העומדים לרשותנו בפחם מעטים ויבוא של פחם לשימוש בתחנות הכוח שלנו יירוש התאמות במערכותינו ואלה כרוכות בהשקעות רציניות מאוד. הבאתי את הדברים כדי להדגיש את חשיבות החסכון. אף שבעיות ההולנדים קטנות בהרבה משלנו ויש להם מקורות אנרגיה משלהם, החשיבות שהם מייחסים לחסכון בשימוש באנרגיה צריכה לשמש לנו מופת.

אדוני השר, עד שירחיב וכולנו מקווים לכך, צו לאומי הוא לחסוך ככל הניתן בשימוש באנרגיה, להתייחס לעניין ברצינות ובאיכפתיות ולראות בכך חובה לאומית.

במסקנותיה על בעיית האנרגיה בישראל, שפורסמו ב־3 ביוני 1975, אומרת ועדת הכלכלה של הכנסת בסעיף 17: "הוועדה רואה בהגברת תודעת החסכון באנרגיה בדלק צורך חיוני וממליצה להנהיג חסכון קפדני בצריכת האנרגיה הן בשימוש בחשמל והן בשימוש בדלק נוזלי. יש לחנך את הציבור לתודעת חסכון באנרגיה בתחומים השונים. שימוש נכון בצריכת דלק, בחשמל, יכול להביא לחסכון של עשרות מיליוני דולרים בשנה. כן יש לזרז הפעלת השיטות החדשות שבאמצעותן ניתן לחסוך בצריכת דלק בתעשייה ולהסתייע במדע הטכנולוגי להתייחס את הציוד לדרך חסכונית זו".

בארץ יש תנועות בין ימים קרים לחמים. באלה כבאלה נפלטת כמות של אנרגיה אל מחוץ לחדר המגורים המוסק או המקורר, וזאת בשל חוסר איטום מספיק של הקירות החיצוניים. בידוד הקירות הוא עניינו של בעל הנכס. הרשות המקומית שבתחומה הוא מתגורר יש לה מה לומר בנושא באמצעות ועדות בניין ערים, שיוכלו לתבוע יתר תשומת-לב לבידוד המבנים.

אפשר להצביע בתחום הצריכה הפרטית על שימוש במכשירי חשמל בלתי חסכוניים. נצביע על פליטת חום ממכונות הכביסה דרך מי הניקיון שלהן, שיכולה להגיע עד חמישים אחוז מצריכת החשמל, למשל. יש הצטרבות גדולה של פסולת בקנה-מידה ביתי ותעשייתי. סופר לי, כי המכון לשריפת אשפה של העיר צריך משמש דוגמה בנושא זה. מרבץ מיליון טון אשפה של עיר זו יוצרו בשנת 1974 כחמש מאות אלף טון קיטור בלחץ של כארבעים אטמוספירות. כך יכלו לחמם רובע של בעיר זו ויצרו כארבעים מיליון קילוואט חשמל שנמכרו לתחנות חשמל מקומיות.

שיטות החסכון האמריקניות זכו להדרב בכלי התקשורת המקומיים בתחומי השימוש הביתי, הציבורי והתחבורתי. צימצום החימום בבתים כבתיים עד ארבע מעלות פרנהייט, צימצום תאורה וצימצום השימוש בגנים, הגבלות מהירות הנסיעה בכבישים בין-עירוניים — כל אלה הביאו לחסכון של שבעה עשר אחוזים לפחות בצריכת הדלק בארצות-הברית.

בארצות משופעות בפחם נעשים נסיונות בלתי פוסקים להעביר את השימוש מדלק נוזלי למוצק. בתחילת 1974 הוכרזה ברשת תנויות בריטית מפורסמת מערכה לקראת חסכון באנרגיה. תחשיבים כלכליים הראו כי בפעילות זו ניתן לחסוך כחמש מאות אלף לירות שטרלינג בשנת 1974—1975. איך בוצע הדבר? א. על ידי יצירת תודעת חסכון בין עובדי החברה ועל ידי הדרכה והסברה של חשיבות החסכון. אחד הכלים לעיצובה של תודעה זה היה העתון הפנימי של החברה; ב. בכל חנות מונה קצין חסכון לאנרגיה ובמשרד הראשי הוקמה ועדה מקצועית-טכנית לבחינה ולפיקוח על כל ההיבטים הנובעים מנושא זה. 257 החנויות שברשת זו זכו לביקורה של ועדה שערכה סקר על מידת היעילות של התאורה והחימום בכל חנות וחנות. הוועדה ערכה ביקוריה בחנויות דשים דצמבר—ינואר הקרים במיוחד. נוצרו קשרים בין החברה לחברות המייצרות אביזרים חשמליים כדי לבחון שיטות תאורה חסכוניות, בידוד תרמי, שימוש בשמן שות כפולות להקטנת איבוד חום או זכוכית מחזירת אור לריכוז אור השמש. כן נבחנו שימושים שונים באנרגיית השמש. נערכה תכנית תלת-שנתית שלפיה צומצמה התאורה באולמות המכירה מאלף לוקס לשש מאות לוקס. הוגבר השימוש בנורות פלואורוצנטיות; ג. עובדי החברה עצמם שותפים בנושא החסכון. הוכרזה תחרות שבין חנויות שלהם להציע הצעות שונות בתחום זה. בין אם הצעותיהם היו משמעותיות ובין אם לאו, הרי עצם התחושה של עובד "אני שותף להנהלה בהשגת חסכון" הגבירה את המעורבות האישית ואת המאמץ. "כבה" — switch it off — נכתב על תוויות שהודבקו על כל חקע של חשמל בחנויות החברה. דומה, שהעובדים נסחפו במסע החסכון של החברה. הם נתקלו בזאת בדרך ויואלית ותודעתית. בשני מישורים אלה שלט נושא החסכון בכל עת. כחוצאה מכך צומצמה התאורה הכללית

— הצעות לסדר-היום (שכטרמן, שינמן, רבינוביץ); חוק מילווה פיתוח (תיקון מס' 14) (שינמן, רבינוביץ) —

בשנה האחרונה הפעלנו צוותות ייעוץ לתעשייה לגבי הנהגת שיטות חסכון בדלק בתהליכי הייצור. נערכים עתה מחקרים שונים לניצול מקורות אנרגיה אלטרנטיביים. וכן ערכנו עצמנו לחיפושי נפט בהיקף שלא ידענו כמו- חו בעבר והקצבנו סכומים ניכרים לתכלית זו. כבר מתבצעות עבודות רבות בחלקי הארץ השונים בתחום חיפושי הנפט, והבה נקווה כי ההצלחה תאיר לנו פנים. עם זאת ברור לנו כי טרם מיצינו את כל האפשרויות בכל הנוגע לחסכון בדלק. בהצעות למדיניות הכלכלית לשנת 1976, שהונחו על שולחן הכנסת, נכללו מספר הצעות בנושא זה, ואלה יידונו בוועדת השרים לענייני כלכלה בשבועות הקרובים.

אני מציע להעביר את הצעתו לסדר-היום של חבר-הכנסת שכטרמן לוועדת הכלכלה.

היו"ר פ. שינמן :

אני שואל את חבר-הכנסת שכטרמן אם מסכים הוא להצעת שר האוצר להעביר הצעתו לוועדת הכלכלה.

אברהם שכטרמן (הליכוד) :
מסכים.

היו"ר פ. שינמן :

לפנינו הצעה אחת, להעביר את הנושא לוועדת הכלכלה. אני מעמיד להצבעה הצעה זו.

הצבעה

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת הכלכלה נתקבלה.

ג. חוק מילווה פיתוח (תיקון מס' 14), תשל"ו—1975 * (קריאה ראשונה)

ההבדלים היו בשיעורי הריבית הגבוהים יותר באיגרות המוסדות הכספיים, ובכך שההכנסות מריבית עליהן אינן פטורות ממס הכנסה. עכשיו נוצר הבדל גם לגבי תנאי ההצמדה.

בשבוע שעבר החליטה הממשלה, כי שיעור ההצמדה למדד על איגרות חוב שיונפקו לציבור יופחת עד 70%, וההפחתה מתבצעת בהדרגה, תוך שנתיים. נקבע כי בשלב ראשון יונפקו לציבור איגרות חוב הצמודות בשיעור של 90% בלבד, וזאת באישור ועדת הכספים של הכנסת. הפחתת ההצמדה לא תחול על איגרות חוב המשמשות כסוי לקופות גמל ולבנקים לשם השקעת כס- פי תכניות חסכון מאושרות המופעלות על-ידם. לגופים אלה יונפקו איגרות חוב מיוחדות להם, צמודות במלואן.

כדי למנוע העברת איגרות חוב שתנאיהן מועדפים לאלה שאינם זכאים לכך מוצע לאפשר הגבלה או שלי- לה של עבירות או שכירות של איגרות חוב כאלה, כפי שייקבע באישור ועדת הכספים של הכנסת לגבי כל סידרה.

אדוני היושב-ראש, אבקש להעביר הצעת חוק זו לוועדת הכספים להכנתה לקריאה שנייה ושלישית.

אדוני השר, יש לציין כי הנתונים על צריכת הדלק ב-1975 מצביעים על ירידה ב-4% לעומת 1974. אולם יש לשאוף לצימצום נוסף של 10% השנה. מומחים טו- ענים כי ניתן לעשות זאת על-ידי טיפול ותיכון נכונים מבלי לפגוע בתעשייה ובצרכי הבטחון. צימצום כזה יחסוך לנו, במחירי היום, כ-60 מיליון דולר. הדבר יק- טין אמנם את ההכנסות מהיטלים ומבלו ב-240 מיליון לירות, אך אני מקווה כי האוצר יראה את הרווח הלאומי ויתעלם מן ההפסד הפיסקאלי.

אדוני היושב-ראש, הנה כי כן מתדפק נושא החס- כון על פתחנו. יש לטפל בו בכל הדחיפות, לשלבו במעגל חיינו השוטפים ולהפכו לנושא מרכזי על סדר יומנו. יש לדאוג לכך שהצריכה תרד בהרבה למטה מ-5 קילור- גרם דלק ליום לאיש, כפי שנרשמה הצריכה בשנים 1973—1974, ויפה שעה אחת קודם.

אני מציע שהכנסת תקדיש לנושא דיון מיוחד ובהק- דם.

היו"ר פ. שינמן :

רשות הדיבור לשר האוצר, לתשובה.

שר-האוצר י. רבינוביץ :

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני רוצה לומר לחבר-הכנסת שכטרמן, שהממשלה ערה לצורך לחסוך באנרגיה והעלאות המחירים של הדלק לסוגיו, של החש- מל ושל המים, גרמו להאטה ניכרת בגידול הצריכה של סוגי הדלק העיקריים בארץ.

היו"ר פ. שינמן :

חברי הכנסת, אנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום — חוק מילווה פיתוח (תיקון מס' 14), תשל"ו—1975 (קריאה ראשונה). רשות הדיבור לשר האוצר שיביא הצעת חוק זו.

שר-האוצר י. רבינוביץ :

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, חוק מילווה הפי- תוח מאפשר לממשלה להנפיק איגרות חוב לזמן בינוני וארוך לשם גיוס כספים בשוק המקומי. מכשיר זה הוא מן החשובים שבידי המדינה לגיוס כספים מהצי- בור, הן בדרך של הנפקת איגרות חוב לציבור הרחב במישורין והן בדרך של הנפקת איגרות חוב לקופות גמל ולבנקים המפעילים תכניות חסכון מאושרות. בנקים אלה חייבים להשקיע מרבית החסכונות המופקדים בהם באיגרות חוב מאושרות שעמן נמנות בין השאר איגרות מילווה פיתוח.

איגרות החוב המיועדות לקופות גמל ולכיסוי תכ- ניות החסכון, כאמור, הונפקו גם בעבר בתנאים שונים מאיגרות החוב שהונפקו במישורין לציבור הרחב. עיקרי

היו"ר פ. שינון :

חברי הכנסת, אנו פותחים בדיון בהצעת החוק. ראשון המשתתפים בדיון — חברי הכנסת קורפו, ואחריו חברי הכנסת פלומין.

חיים קורפו (הליכוד) :

אדוני היושב ראש, כנסת נכבדה, שוק ההון, המגלה לאחרונה סימני עצבנות, נמצא בתהליך של התדרדרות. כל איוושה קלה של מישוה מאנשי האוצר או מאנשי רשויות המס מזועזעת אותו וגורמת מיד לירידת שער.

רק לפני חודשיים אישרנו תיקון לחוק מילווה הפי"ח ואיפשרנו הוצאת איגרות חוב עד 9 מיליארד לירות, היינו: תוספת של 3.5 מיליארד לירות. איגרות החוב צריכות להימכר, ובכדי שיימכרו צריך הציבור לרחוש אמון בהן. אך מה שנעשה על-ידי משרד האוצר ועובדי הבנקים אינו תורם להגברת אמון הציבור בהן אלא ההיפך מכך.

בדברי הסבר לחוק נאמר כי "בנקים המפעילים תכניות חסכון וכן קופות גמל חייבים להשקיע את עיקר כספי תכניותיהם בניירות ערך מאושרים, וביניהם בניירות ערך של המדינה. למטרה זאת משמשות איגרות חוב המונפקות לפי החוק העיקרי בתנאים שונים מתנאיהן של האיגרות המונפקות לציבור. כדי למנוע את האפשרות שאיגרות החוב שהונפקו בתנאים מיוחדים יועברו למשקיעים אחרים מוצע להסמך את שר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת, להגביל או לשלול עבירות או סחירות של איגרות חוב שיונפקו באיגרות על שם בלבד".

דברי הסבר אלה מובנים וברורים. הצרה היא שהם אינם מובאים בגוף החוק, ואת החוק מפרשים ככתבו וכלשונו. פירוש זה פותח אפשרויות נוספות לאלה שנאמרו בדברי ההסבר. לכן, כדי שהחוק לא יהיה מסוג הדברים שאין יודעים אם תוכו כבד, אני מציע לכלול את האמור בדברי ההסבר בגוף החוק. בפסיקה 3 של החוק יש לומר, כי איגרות החוב המונפקות במיוחד לתכניות החסכון של הבנקים ושל קופות הגמל לא תהיינה סחירות ועבירות, וגוי, או נהיה בטוחים שלא ייעשה שימוש לרעה בחוק הזה. על-פי הנוסח המוצע ניתן להחילו גם על איגרות חוב אחרות. על כן, כדי שיהיה ברור וכדי ששוב לא נתרום לעצבנותו של הציבור, אני מציע להכליל תוספת זאת בגוף החוק.

היו"ר פ. שינון :

רשות הדיבור לחברי הכנסת פלומין, ואחריו — לחברי הכנסת גולן.

יוזקאל פלומין (הליכוד) :

אדוני היושב ראש, כנסת נכבדה, אני חושש מאוד שהערכתו של חברי, חברי הכנסת קורפו, יש לה על מה לסמוך מכיוון שהחוק בנוסח שהובא לפנינו איננו מתחייב את ורק למקרים הספציפיים שהוזכרו בדברי ההסבר. נדמה לי שמה שאנו מתבקשים לאשר הוא ביטול האפשרות של העברת איגרות חוב, מילווה פי"ח, תוך, או הנפקת סדרות חדשות כסדרות למוכ"ו והצעתן כסדרות על-שם בלבד או, לפחות, הסמכת שר האוצר לעשות זאת, באישור ועדת הכספים.

לא הייתי רוצה לקבוע באופן קאטגורי עמדה חיו"ר בית או שלילית לעצם הרעיון. וייתכן שיש מקרים והיו נסיבות מסוימות בהם יתמצא ההצדקה שלא להנפיק איגרות חוב למוכ"ו. ייתכן, מצד שני, שהמציאות במשק תהיה כזאת שטענותיו ותאנותיו של המ"ו מונה על שוק ההון, כאשר תקוותיו וצפיותיו למכירת אמיסיות בצורה נרחבת לא תתגשמה, תגרומנה לצורך לעשות בכל זאת כך בליט ברירה.

על כן אני מציע שהחוק כפי שהוא עומד היום — היות ואיננו חוק מחייב, הוא רק מסמך ומאפשר אבל לא סוגר הרמטית את האפשרות של הוצאת האגרות למוכ"ו — יועבר לוועדה. אנו רק נצטרך להשתדל שבמידת הצורך לא ייעשה בו שימוש הר"מטי מעבר לנדרש ומעבר למתבקש. עלינו לדעת, עם זאת, שייתכן ויהיה מקום ששר האוצר יודיע על סדרות שימשיכו להיות למוכ"ו מתוך סיבות של העדר קונים לסדרות שתהיינה על-שם.

היו"ר פ. שינון :

היות וחברי הכנסת גולן איננו באולם, רשות הדיבור לחברי הכנסת שמואל תמיר, ואחריו לחברי הכנסת פעיל.

שמואל תמיר (הליכוד) :

אדוני היושב ראש, חברי הכנסת, המגמה להתגבר על חלק מן ההון השחור ולהעבירו למסלולים של כל-כלה חוקית שמעל לשולחן היא חיובית ביסודה. הרעיון לתרגם את הדברים לכך שכל האיגרות הצמודות תהיינה מכאן ולהבא איגרות על-שם, כחלק מנסיון לבצע את המגמה של הלבנת ההון, נראה לי והוא מוצדק בנסיבות הקיימות.

במה דברים אמורים? — שבכך יושם קץ לכל מערכת התכניות, הכוונות והשמועות שגרמו נזקים כבדים כל-כך לשוק האיגרות הצמודות הדרוש מאוד לממשלה ולמדינה היום. שר האוצר היה עד ל"ויג"ז ואגים" החריפים שהיו בבורסה נוכח השמועות השונות על הכוונות — —

שמחה ארליך (הליכוד) :

ואשר נמשכים עדיין.

שמואל תמיר (הליכוד) :

נכון, עודם נמשכים. ושר האוצר היה נאלץ — פעם הוא עצמו, פעם באמצעות מר גנפי ופעם באמצעות פקידים אחרים באוצר — לקום ולהרגיע את הציבור. לעם ישראל יש תכונה לחדש מפעם לפעם את אמונו, את האשראי למנהיגותו וגם אם זה אש-ראי מוגבל, מסוייג, חלקי, בין היתר משום שאין לו הרבה ברירות אחרות.

לכן אני מציע לשר האוצר לא רק להחליט אלא גם לדאוג לביצוע מוחלט, שהוא וכל אנשיו בלי יוצא מן הכלל, תוך תיאום עם בנק ישראל, יפסיקו לדבר על הנושא הזה ויתנו לתהליך של התייצבות להתגבש. החלטתם על סידרה של מיליונות פנימיים שונים, צמוד 90%, צמוד 70%, החלטתם — תבצעו זאת עד תום. העיקר הוא שהעם יידע כי האיגרות שכבר הוצאו עומדות על תיקן ולא יאונה להן דבר,

הערה שנייה: מאחר שסעיף 6 לחוק מילווה הפי-
תוח הוא העומד כאן לדיון, אני מציע שתבדק גם
האפשרות לחקן את סעיפי המשנה (1) ו-(2) שלו.
אני מדגיש: אולי תוך הנחה שהתיקון אשר אני מציע
לא יחול על קופות גמל, אם כי ייתכן שאפשר לג-
עת גם בהן בהנחה שבמדינת ישראל, בה פוגעים
בתוספת היוקר עליידי הצמדה של 70%, לא יהיה
זה אסון גדול אם נתחיל לגעת גם בקופות הגמל,
אולם לא להצמידן בפחות מ-70%.

בסעיף 6(1) כתוב שהקרן והריבית על איגרות
החוב תהיינה צמודות הצמדה מלאה או חלקית למדד
יוקר המחיה לפי התנאים שנקבעו. לדעתי, מאחר של-
ממשלה זו וכן לוועדת כספים זו אין הכוח או האו-
רזון — הם טוענים, שיש להם חכמה — להתחיל לפי-
גוע באופן דראסטי בקדושת ההצמדה המוחלטת של
האיגרות, נדמה לי שהגיע הזמן לקבוע בחוק שאיג-
רות לא תוצמדה בשיעור גבוה מן ההצמדה המקו-
בלת במשק לגבי תוספת היוקר. בשום אופן לא.

יש לי מספרים שניתנו לכנסת, לפני יומיים, בדו"ח
הכספי של החשב הכללי ליום 31 במארס 1975. יש
שם מספרים מעניינים מאוד בנושא האיגרות, בדף
המפרט את התחייבויות הממשלה. בסעיף החזיונות,
ההלוואות שהממשלה נותנת, כתוב: משנת הכספים
1974/75 עד שנת הכספים 1975/76, או בין 1 באפר-
יל 1974 עד 31 במארס 1975, התחייבויות שחייבים
לממשלה, בעבור ההלוואות שהעניקה, גדלו ב-2 מילי-
ארד לירות. מרבית ההלוואות הללו ניתנו בתנאים
נוחים יחסית, בריבית נמוכה, חלקן הגדול לא צמוד.
זאת אומרת שלא תהיה לממשלה הרבה נחת מהחזרת
ההלוואות האלה. אבל בתחתית הדף רואים מה ממדי
ההתחייבויות של הממשלה, מרביתן בגלל איגרות החוב.
למשל במיליוני הפנים, רק בסעיף של גידול עקב
עליית המדד, יש גידול בהתחייבויות הממשלה ב-14
מיליארד לירות. כמובן, זה לא מוכרח להיכלל מיד
בתקציב ההוצאות. לא נצטרך לשלם זאת מיד. אבל
כשאנחנו רואים שבשנה העומדת לבוא עלינו צריכה
הממשלה להחזיר 18 מיליארד לירות חובות הנובעים
בחלקם הגדול משיטת ההצמדה שבנקטה קודם, אתם
יכולים להניח באיזו שיטה לא מחוכמת מכניסה המ-
דיניות הכספית של הממשלה את המדינה להתחיי-
בויות הולכות וגדלות, למין בוץ פינאנסי שאינני יודע
איך נצא ממנו בעתיד.

ובכן, במקום להכריז מוראטוריום בעוד עשר שנים
הגיע היום הזמן, קודם כל לכך שמהרגע, לגבי איג-
רות חדשות, יוצמדו לא יותר מ-70%. משבר כבר
היה. צדקו חברי שקדמו לי שהצביעו על המשבר.
משבר דומה היה קורה לדעתי אילו הורידו את ההצ-
מדה ישר ל-70%. שנית, יכולה מדינה ריבונית, כע-
בור מספר שנים, לבטל קצת ממה שעשתה קודם.
כמו שעשתה הממשלה השנה לגבי תוספת היוקר יכו-
ל המדינה, עליידי הכנסת וועדת הכספים, לטפל מת-
דש באיגרות הקדומות ולומר: כל האיגרות הקוד-
מות שעד היום הזה היו מוצמדות ב-100%, הכול
— אולי פרט לחלק שמושקע בקרנות גמל — מיום
מסויים ואילך יוצמד רק ב-70%. אינני חושב שזה
יהיה אסון גדול. הכנסת זכאית לחוקק, ועדת הכספים

שהמלה היא מלה והאמינות היא אמינות. כך יש לע-
שות גם לגבי כל היתר.

אם תוך גישה כזאת, סגנון כזה ואווירה מאוונת
בנושא איגרות החוב ישולב התיקון הנוכחי של הע-
ברת כל האיגרות החדשות לאיגרות על-שם, אזי יו-
כל התיקון לשרת את מטרתו ויש לו מקום.

היו"ר פ. שינמן:
רשות הדיבור לחבר הכנסת פעיל, ואחריו לחבר-
הכנסת קרגמן.

מאיר פעיל (מוקד):
אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני חושב שה-
תיקון בחוק הוא חיובי ואצביע בעד העברתו לוו-
עדה. אולם ארשה לעצמי, עקרונית, להעיר מספר
הערות.

הסיבות שגרמו לי כי אצביע בעד החוק הועלו
כאן על-ידי שר האוצר ואין טעם לחזור על הדברים
שאמר. אבל אני חושב כי במעמד זה מן הראוי להצ-
ביע על שלוש בעיות שיש להעלותן במליאת הכ-
נסת ואני חושב שיש להעלותן גם בוועדת הכספים.
אני מקווה שאספיק גם להגיש הסתייגויות ברוח הע-
רותי ושוועדת הכספים תתייחס בכובד ראש גם לה-
ערות הנאמרות כאן וגם להסתייגויות, במידה שתגענה.

הערה ראשונה: נכתב בתיקון המוצע לפנינו כי
איגרות החוב המוצעות באיגרות על-שם בלבד לא יהיו
סחירות וכדומה. מיד חייבת לצוץ ולעלות הבעיה של
האיגרות שאני מציע לקרוא להן "עלומות השם", אלה
שחבר הכנסת פלומין קורא להן "איגרות למכ"ז" ווו-
הי כנראה המלה בשוק.

יחזקאל פלומין (הליכוד):
זהו המונח המשפטי.

מאיר פעיל (מוקד):
נדמה לי שהגיע הזמן להתמודד עם הבעיה באו-
רז יותר דראסטי. לפי הכתוב בתיקון לחוק לא נאמר
בפירוש שהממשלה לא תוציא עוד בשום פנים ואופן
איגרות "עלומות שם". נדמה לי שהגיעה העת לכ-
תוב זאת בפירוש כי אחרת יימשך הפתח להנפקתן.
אני מציע שהנוסח יהיה הרבה יותר חריף. למשל,
שהסעיף יתחיל במלים: "איגרות החוב המוצאות על-
ידי הממשלה לצורך חוק מילווה הפיתוח תהיינה איג-
רות על-שם בלבד". אני מציע לשים נקודה אחרי
מלים אלה ובויה לסתום אפשרות להנפיק בעתיד איג-
רות "עלומות שם" שימשיכו ליצור בכלכלתנו הון
שחור הולך וגדל.

במעמד זה אני רוצה להביע דעתי שהגיע הזמן
למצוא דרך יותר ממלכתית כדי לחסל את התופעה
של האיגרות ההיסטוריות "עלומות השם". נדמה לי
שצריך לחפש פתרון בחוק, ומהר, שיקבע כי כל האיג-
רות הממשלתיות מיום מסויים ואילך, לטעמי אפילו
שבועיים או חודש מראש, תהיינה איגרות על-שם ול-
אפשר לכל בעלי האיגרות "עלומות השם" לגלות את
הונם על-ידי רכישת איגרות על-שם תוך שבועיים
עד חודש. לפי דעתי, אם לא נעשה זאת נמשיך לתת
יד — מי במודע ומי שלא במודע — לגידולו של
ההון השחור בעתיד.

סוך קצת לעת זיקנתו, נוסף לפנסיה, או שבכלל ר"צ לחסוך קצת כסף, והרי כולנו מעוניינים בכך שלא יוציא הכול לצריכה, אם המס יהיה יותר גבוה, מה יישאר לו בכלל מכל העניין הזה? לכן נדמה לי שהשיעור של 35% כפי שהוצע, במקום 25%, הוא די סביר. ואתה יכול להיות שקט שהאקומולציה של הקאפיטאל של אלה שחוסכים, כאשר מ-4% אלה ייש"ארו להם קצת יותר מ-2%, זה לא דבר שמאפשר לאנשים להתעשר מזה.

אני רוצה לומר לחבר-ההכנסת תמיר ששוב ושוב מעלה את התביעה שהממשלה תאמר שכל איגרות החוב שהוצאו על תאריך מסויים, אלו הנקראות היסטוריות, לא יחול בהן שינוי: זה כבר נאמר באופן רשמי, וזה אושר.

חיים קורפו (הליכוד):

הוא הציע שהממשלה לא תאמר כלום, שלא תדבר כלל.

ישראל קרגמן (המערך):

לא, היא צריכה לומר. ואני רוצה לומר משהו על העצבנות המקובלת אצלנו, שכנראה אין למנוע אותה, לא בדיבור ולא בהימנעות. מדיבור. גם בלא דיבור היא קיימת. בבורסה לא משתתפים המוני העם. 80%, או אחוז דומה, על כל פנים הרוב המכריע של איגרות החוב, הן בידי קופות גמל ששומרות את זה כדי לשלם פנסיה לעובדים.

שר-האוצר י. רבינוביץ:

למעלה מ-80%.

ישראל קרגמן (המערך):

ולכן כל הדיבורים האלה שההמונים כל כך ששים לבורסה, משחקים בבורסה, אינם נכונים. זה לא כך. יש, כמובן, חלק שלגביו זה נכון.

ובכן אמרו על כך דברים ברורים, שבעניין איגרות החוב ההיסטוריות — התאריך החדש מתחיל מן ההנפקה הראשונה, החדשה, שתהיה עכשיו — ההצ"מדה היא מלאה ומס ההכנסה על הריבית הוא בשיעור של 35%. את זה יודעים. מי שאינו רוצה לדעת זאת או מתעלם מכך, חבל לי, אבל זה ברור ועל זה היה מאבק. אולי יש מישהו שחושב שצריך לקחת גם מזה. אמרנו: לא, אין זה קשור עם מס, עם ההצ"מדה ביחס ל-1.5% מס עסקים וכן הלאה. אין זה שייך לעניין. רוב הציבור שחשך את הכסף במשך עשרות שנים, כספו מוצמד לאינדקס יוקר המחיה בהתאם להתחייבות הממשלה, כפי שזה כתוב בתעודה, ושום שינוי לא יהיה בעניין זה.

אני רוצה לומר, שאם ההנפקות החדשות שאישרנו אתמול בוועדת הכספים מוצמדות ב-90%, זה לא יועז את הרצון לחסוך. אגב, לא היו חילוקי דעות בעניין זה בין פלג זה ובין פלג אחר בתוך הוועדה. מי שרוצה להשקיע לא ייפגע מכך שזה מוצמד ב-90% ולא ב-100%, והעצבנות הקיימת בבורסה אינה קשורה בזה. הצעה זו הכרחית כי חלק ניכר של איגרות החוב יהיה בתנאים ההיסטוריים, ואיש לא הציע שזה לא יהיה כך. קופות גמל הרוכשות איג-

זכאית לעשות זאת. יהיה מאבק נגד אינטרסנטים, אבל הממשלה צריכה להתכונן גם למאבק מסוג זה.

ונושא אחרון: סעיף (2) של סעיף 6 חוזר על הסיפור הישן שמש ההכנסה על הריבית לא יהיה אף פעם מעל ל-35%. אינני יודע באיזו מדינה אנחנו חיים. באמת מין "וואדוויזאציה" של האופי הכלכלי של מדינת ישראל, מין קודש הקודשים כלפי ההון. אני חושב שצריך לקבוע כי כל הכנסה מריבית תוצ"מדה להכנסה הכוללת; במקור יגבו 35% ובסופה של כל שנה יתחשבו האוצר או אגף מס הכנסה עם כל גישום ויקח על פי חוקי הרפורמה, בלי חכמות. הגיע הזמן לקבוע לפחות שבגיית מס ההכנסה מה ההון תוצמד לשיטה המקובלת לגבי גביית מס הכנסה מן השכר. אילו היינו מדינה בעלת דרך-אריז לעבודה, היינו אומרים: לא רק שתוצמד, אלא שמש ההכנסה מעבודה יהיה ברמה מסויימת נמוך ממס ההכנסה מן ההון. אני יודע מה התשובה: אי-אפשר יהיה למכור איגרות חוב וכו', וכו'. . . נפגע, רחמנא ליצ"ל, בחסכון הלאומי. אבל אם תפתחו את העמוד 2 בדו"ח הכספי של החשב תראו שיתכן כי מה שהיה נכון לפני עשר שנים בשיטת שאיבת איגרות החוב כבר איננו נכון היום. זאת משום שנכנסו לסבך חובות כזה בגלל ההצמדה למדד, שהממשלה כבר מאבדת את חופש הפעולה שלה בכלל לקבוע את המדד. שהרי עצם העלאת המדד מגדילה באופן אוטומטי את חובות הממשלה.

נדמה לי שאנחנו מתקרבים לעידן בו ניאלץ להכריז על מוראטוריום, וזה גרוע ממה שאני מציע עכשיו. כדי למנוע אותו מוטב לשים היום סייג לשיעור שוגו של שוק ההון, שלפי דעתי אינו יצרני. לא הייתי אומר להפסיק אותו, אבל לשים לו סייג. והיינו צריכים להיות בשיעור דומה לזה שקבעה עד היום ועדת הכספים עם ההסתדרות, הממשלה עם ההסתדרות, סייג הצמדה של 70%. הייתי, באופן סמלי, קורב אתו לשיעור של 65% כדי שההצמדה על הכנסה מהון תהא קצת יותר נמוכה מן ההצמדה של מס הערך הנגבה מהעבודה.

אינני רוצה להיות נביא, אבל הערכתי היא שאם כלכלנינו לא יישנו את המדיניות של ישראל כלפי שוק ההון במהירות הרבה ביותר, סופו של ההון הזה שהוא יאכל אותנו ויעמיד אותנו במשברים כאלה, שבלי מהפכות פיננסיות כלכליות הרבה יותר חמורות לא נוכל לצאת מהם.

היו"ר פ. שינון:

רשות הדיבור לאחרון המשתתפים בדיון, חבר-הכנסת קרגמן.

ישראל קרגמן (המערך):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני רוצה להתייחס להצעתו של חבר-הכנסת פעיל בעניין מס הכנסה על ריבית מאיגרות חוב המנופקות על-ידי הממשלה. אפשר היה לחשוב שהריבית כה גדולה, כה עצומה, ושהיא נותנת הכנסה כה גבוהה, שכדאי לקחת מן הריבית של הכנסות אלה אחוזים גבוהים של מס הכנסה. הריבית היא 4% ומוזה מנכים 35% למס הכנסה, ניקח, למשל, אדם רגיל, לא עשיר, שרוצה לח-

הדיבור בתחום זה חייב להיות אחראי, חברי כנסת נכבדים, יש הדים למה שנאמר בבית הזה, וכל דיי בור בלתי-אחראי פוגע קשות במדיניות של הממשלה, ואם הכלי הזה ייסדק היא תצטרך או להטיל מסים או להגדיל את האינפלציה. מכאן עמידתה האיתנה של הממשלה פעם, פעמיים, שלוש פעמים בהודעתה שהיא לא תרע את התנאים של העבר.

יחזקאל פלומין (הליכוד):

דיבורים לא אחראים מושמעים לא רק מעל במה זו.

שר-האוצר י. רבינוביץ:

עכשיו אני רוצה להתייחס ל-90% ול-70%, וגם זה מופנה לחבר-הכנסת פעיל, כי זה חשוב מאוד. היו לנו — ואמרנו זאת בשבועות האחרונים — שני מדי-לחץ חשובים מאוד: ההצמדה ותוספת היותר. שניהם חדלו לתפקד בזמנים של התייקרות מהירה. להיפך, הם פגעו בשכירים עצמם. תוספת היותר ששול-מה במלואה הניעה תמיד את הספיראלה האינפלציו-נית, והוא הדין גם בהצמדה, ומדיניות הממשלה כפי שהיא מתבטאת עכשיו בתקציב היא לעבור מהצ-מדה מלאה, שהיא לרעת המשק בתנאי התייקרות מהי-רים להצמדה חלקית. עשינו זאת עם ההסתדרות, וב-כל מקום שזה רק ניתן לי אני משבח את הבנתה של ההסתדרות בתחום זה. עברנו ל-70%, כי 30% הנותרים הם שהניעו תמיד את הספיראלה האינפלציו-נית במדיניות הדיסאינפלציונית של הממשלה. גם בתחום איגרות החוב הצמודות אנו עוברים ל-70%. ואם עברנו כאן ל-90% ולא 70%, הרי זה מתוך שיקול דעת שלא יהיו רווחים מידיים רבים מאוד. נעבור ל-70% תוך שנתיים, בהדרגה, כדי לתת פי-תוי לאנשים חוסכים לעבור לאגרות החוב הצמו-דות האלה בצורה הדרגתית. זה היה אחד המניעים או אחד הנימוקים שלנו. גם בהלוואות שאנו נותנים למיגורים השונים של המשק נעבור להצמדה חלקית. קיבלנו מן הציבור איגרות חוב צמודות והגענו כבר ל-80 מיליארד לירות. בתקציב של שנת 1976 קפצנו מ-11 מיליארד לירות פרעון חובות ל-18 מיליארד ליר-רות. אנו עוברים עכשיו להצמדה חלקית עם כל הבי-רורים שיש לנו עם העמוניים במשק ועם המיג-ורים השונים במשק. ואנחנו חייבים לבחון את המ-דיניות שלנו בפרק זמן בהצמדה חלקית. זה שהת-לבטנו בדרך של הצמדה מלאה בארץ עם ההתיי-קות הגדולה, זה ודאי. נחוץ עכשיו פרק זמן כדי שנבחון את עצמנו בכל הפעילויות המשקיות בהצ-מדה החלקית.

אני מניח שיתר הדברים שחברי הכנסת דיברו עליהם יבואו לידי דיון ובידור בוועדת הכספים של הכנסת.

היו"ר פ. שינמן:

תודה לשר האוצר. עם סיום הדיון עומדת לפ-נינו הצעה להעביר את חוק מילווה פיתוח (תיקון מס' 14), תשל"ו—1975, לוועדת הכספים. אני מע-מיד להצבעה הצעה זו.

הצבעה

ההצעה להעביר את הצעת חוק מילווה פיתוח (תיקון מס' 14), תשל"ו—1975, לוועדת הכס-פים נתקבלה.

רות במאות מיליוני לירות, במיליארדי לירות, ומש-קיעות את הכסף אצל האוצר ובתקציב המדינה משר-תות מטרה אחת קדושה: הפנסיה של אדם לעת זיק-נה. אלה יהיו תעודות נפרדות וצריך שלא תהיה נז-בוביה ושלא יוכלו להשתמש בתעודות אלה, המוצ-מדות ב-100%, לצרכים שהתעודות לא נועדו להם. לכן ניתנה כאן סמכות לשר האוצר, באישור ועדת הכספים, לשמור על הדבר. זו היתה תביעה של כו-לנו שלא תיווצר ערבוביה. אני חושב שזה דבר רצוי מאוד והכרחי וטוב שעושים את הדבר מיד ולא מש-אירים אותו לתקופה מאוחרת יותר, כאשר ערבוביה זאת תביא לדברים שאיננו רוצים בהם. המגינים על קופות גמל של ההסתדרות או קופות גמל פרטיות או קופות גמל של בנקים רוצים לשמור על כך שלא ייווצר מצב שהנפקה בתנאים הקודמים תתערב עם הנפקה בתנאים של היום ושלא יהיה שינוי לרעה בעניין זה. החוק בא למנוע זאת ולכן הוא חיובי.

היו"ר פ. שינמן:

האם שר האוצר מעוניין להשיב למתווכחים? בב-קשה, רשות הדיבור לשר האוצר.

שר-האוצר י. רבינוביץ:

אדוני היושב-ראש, חברי כנסת נכבדים, אני רו-צה להעיר הערות בעקבות הבירור שהיה כאן. הו-דעת הממשלה לא לשבור את החוקים ואת ההתחיי-בויות שיש לה עם ציבור החוסכים שרירה וקיימת. הממשלה לא תפגע בתנאים הקיימים של איגרות החוב.

עמחה ארליך (הליכוד):

עד מתי?

שר-האוצר י. רבינוביץ:

הדברים שאמר הם מהאמירות הגורמות לעיר-עור הגדול בשוק. באמירה הזאת שלך אתה גורם לעירעור כי אנחנו עומדים בכל הלחצים במשך הש-נים ואנחנו עומדים על כך שהתנאים שקבענו וה-חוקים שיש לנו עם ציבור החוסכים לא יורעו.

עמחה ארליך (הליכוד):

... לא מאמינים.

שר-האוצר י. רבינוביץ:

ראשית, לא מאמינים לך, לא מאמינים למה שא-תה אומר. בינתיים הממשלה עומדת איתן במה שאמ-רה לגבי תחום זה, וכל הכוונות לערער את העניין לא יצלחו. ניסית לעשות זאת עשרות פעמים. חלק מהמהומות בציבור נגרמות על-ידי הדיבורים האלה, ואמרנו זאת בתוך המערך ומחוץ למערך. אנחנו עומ-דים בתנאים שהממשלה התחייבה לעמוד בהם. בשר-בילנו, חברי-הכנסת פעיל, אמינותה של הממשלה בת-חום החסכון היא ערך עליון. אסביר לך את הדבר-רים, חברי-הכנסת פעיל, הקשבתי לך. החסכון הוא מהסעפים העיקריים בתקציב שלנו. כל פגיעה בסעיף הזה, כל פגיעה באמינותה של הממשלה בסעיף הזה, תצריך שני דברים או אחת משתי האפשרויות: להג-ביר את האינפלציה בצורה משמעותית, כי בהכ-נסות שלנו סעיף החסכון הוא סעיף העולה על 5 מיליארד לירות—5.2 מיליארד לירות בשנה זו, ואם תעורר האמינות נצטרך להדפיס כסף או להטיל מסים.

חברת י"א, ישיבה רמ"ו

— חוק מס שירותים (מוסדות בנקאיים וחברות ביטוח) (תיקון מס' 4) (שינוי, רבינוביץ, ארליך, פלומין) —

ד. חוק מס שירותים (מוסדות בנקאיים וחברות ביטוח) (תיקון מס' 4),

תשל"ו—1975 *

(קריאה ראשונה)

נגדו. צריך להסיר את החוק משולחן הכנסת ול-
החזירו לממשלה.

הערה שנייה: מאימתי, אדוני שר האוצר, פסור-
לים רווחים בעיניך? בחברה חפשית, במדינה דמו-
קרטית, רווח זה דבר חיובי. משום שהבנקים הר-
וויחו כסף צריך להטיל עליהם מס רטרואקטיבי? אי-
זה נימוק הוטנטי הוא זה? אם מישוה ירוויח יותר
כסף, ישלם יותר מס הכנסה. מה הם הרווחים של
הבנקים? אלה הם רווחים אינפלציוניים, ואתה, אדוני
שר האוצר, הולך בדרך הקלה במקום לפתור בעיות
יסודיות. אני רואה בזה פגיעה במערכת הבנקאות
שלאורך ימים, ואולי אף פחות מזה, לא תוכל לע-
מוד בכל הגזירות האלה על פי הבעיות הפינאנסיות
של שוק ההון, המשק והמדינה. אינני רוצה להיות
נביא זעם ולהגיד מה עלול לקרות בשנתיים—שלוש
הקרובות במערכת הבנקאות. אני חושש מאוד שיש
אסימטריות אצל שר האוצר ועוזריו לגבי עתיד המע-
רכת הפינאנסית והבנקאות במדינה. לכן זה הנימוק
השני שאני מתנגד לחוק זה ומציע להחזירו לממשלה.

היו"ר פ. שינוי:

רשות הדיבור לחבר הכנסת פלומין.

יחזקאל פלומין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אינני רוצה לח-
זור על הנמקתי של חבר הכנסת ארליך לעניין העק-
רוני של רטרואקטיביות שבחוק זה. אני רוצה רק
להצביע על דבר מסוים המעמיד באור נכון הת-
בטאויות של הממשלה בנושא המס אשר יחול על
הבנקים וחברות הביטוח.

כאשר דנו בנושא מס ערך מוסף הצענו לקבוע
קביעה מוגדרת בחוק שלפיה המס שיוטל על חב-
רות הביטוח והבנקים לא יעלה על 35% מן המס
שיוטל על כלל המשק, וזאת בויקה עקבית להמל-
צותיה של ועדת השופט אשר. אנשי האוצר לא קיב-
לו את הצעתנו, 35%, אבל באו ואמרו לנו: אנחנו
בוודאי נתחשב — אם לא 35% יהיה אחוז אחר —
אבל מכל מקום האחוז יהיה נמוך מן האחוז שיי-
קבע לכלל המשק. אנחנו שומעים שהאוצר עומד לה-
טיל מס ערך מוסף בשיעור 6%. לפי המתימטיקה שאני
למדתי 7.5% עדיין יותר גדול מ-6%. ואם האוצר מבטיח
לחברי הוועדה ומקבל הסכמת חלק מחבריה להצביע
בעד גגיתו נוכח ההחייבות שהמס שיוטל על המיגור
הפינאנסי יהיה נמוך מן המס שיוטל על כלל המשק,
הוזה אומר שהמס שצריך לחול על מיגור זה החל
מ-1 באפריל יהיה נמוך יותר מ-6%. והנה באים כעת
ומציעים לנו להגדיל את המס לשיעור של 7.5%.
באיוז מידה זה עקבי, באיוז מידה זה הגיוני, את
זה אני משאיר לשיקול דעתם של חברי הכנסת לה-
קיש ולהסיק מסקנות.

היו"ר פ. שינוי:

אנו עוברים להצעת החוק הבאה — חוק מס שי-
רותים (מוסדות בנקאיים וחברות ביטוח) (תיקון מס'
4), תשל"ו—1975. רשות הדיבור לשר האוצר שי-
ביא את הצעת החוק.

שר האוצר י. רבינוביץ:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הצעת החוק שאני
מביא לאישור הבית מגמתה להגדיל את שיעור מס
השירותים המוטל על מוסדות כספיים, דהיינו בנקים
וחברות ביטוח, מ-5% ל-7.5%. לאור הגידול שחל
ברווחי הבנקים וחברות הביטוח ולאור צרכי המדינה
אנו רואים כמוצדקת העלאת שיעורים זו. התוספת
לאומדן ההכנסות ממקור זה, אם תאושר הצעת החוק
על-ידי הכנסת, מסתכמת ב-50 מיליון לירות ובסך
הכל אמור להכניס מס השירותים על מוסדות כס-
פיים בשנת 1975/76 סכום של 170 מיליון לירות.

אבקש מן הבית להצביע בעד העברת הצעת החוק
לוועדת הכספים של הכנסת לשם הכנתה לקריאה שנ-
ייה ושלשית.

היו"ר פ. שינוי:

אנו פותחים בדיון על הצעת חוק זו. ראשון
המשתתפים בדיון חבר הכנסת ארליך, ואחריו חבר-
הכנסת פלומין.

שמחה ארליך (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מתנגד לה-
צעת החוק שהביא שר האוצר. זו הפעם השנייה תוך
שבוע אחד מביא שר האוצר חוק פסקאלי רטר-
ואקטיבי. אחד הדברים החמורים במדינה דמוקרטית
הוא לחוק חוקים רטרואקטיביים ובייחוד כשמדובר
בחוקים פסקאליים. במשך שנים רבות נזהרה הממ-
שלה לא להביא הצעות מסוג זה לכנסת ולא לחוקק
חוקים שיחייבו את האזרח רטרואקטיבית לשלם מסים
שלא ידע עליהם מראש. זה אחד הסממנים של של-
טון טוטאליטארי המחוקק חוקים על פי העבר ולא
על פי העתיד. בשבוע זה הביא שר האוצר חוק רט-
רואקטיבי על היטל מלא, ועכשיו — מס שירותים.

אני מצטער לומר שהמודעות הדמוקרטית וה-
סובלנות הליברלית אינן הצד החזק של שר האוצר
הנוכחי. הוא אינו ידוע כאדם שיש לו רגישות מיו-
חזת לדמוקרטיה ולסובלנות ואני לא רוצה לפרט.
במה שאמרתי כבר אמרתי הרבה. שר האוצר מנסה
להטיל גזירות בצורה אדמיניסטרטיבית כאשר לא הת-
גבר עליהן בדרך פארלאמנטארית וגם אלה מעידות
על כיוון הדברים ואופיים, ואופיים של הדברים שהם
חמורים מאוד. רק בשנה זו ניסה שר האוצר לה-
עביר חוקים דראקוניים של חקירות בני משפחה זה
נגד זה. למרבה השמחה נכשל בהם בוועדת הכספים
ונסוג. זוהי, אם כן, הסיבה העיקרית, קודם כל, להת-

— חוק מס שירותים (מוסדות בנקאיים וחברות ביטוח) (תיקון מס' 4) (קורפו, פלומין, בן-פורת, גולן, ארליך, קרגמן, פעיל) —

חיים קורפו (הליכוד):

אולי אפשר לתקן זאת על-ידי העלאת מס ערך מוסף.

יחזקאל פלומין (הליכוד):

עצות אלה הייתי מציע שמישהו אחר יציע, לא אנחנו.

דבר אחד אני מתקשה להבין: חוק מס ערך מוסף עומד להיכנס לתוקף תוך ימים מספר עם פירוק סומו ברשומות. אין שום מניעה להחיל על המיגור הפינאנסי את חוק מס ערך מוסף מיד בשיעור של 2%—3%. נדבר על אחוזים, אבל בשביל מה אנחנו צריכים עכשיו לתת תוקף לחוק שנה שלמה רטרואקטיבית? שיהיה לנו ברור: הבנקים וחברות הביטוח עורכים מאזנים ב-31 בדצמבר והיום בשבילם גמר שנת כספים וכל מס שיוטל מהיום לגבי שנת 1975 פירושו מיסוי רטרואקטיבי. הדברים טובים ויפים גם לגבי העתיד, גם לגבי שנת המס 1976, דהיינו: השנה שתתחיל ממחר ואילך.

אינני מוצא כל סיבה מדוע לא לשים קץ לחוק הקיים ולהחיל על המיגור הפינאנסי את שיעור המס כפי שהובטח על-ידי אנשי האוצר שיהיה פונקציה של המס שיוטל על המשק ובוודאי בשיעור הפחות ממנו.

מסיבה זו ומסיבות שפירט קודמי, חברי-הכנסת ארליך, מצטרף אני להצעה שהחוק יוחזר לממשלה.

היו"ר מ. בן-פורת:

רשות הדיבור לחברי-הכנסת גולן, ואחריו לחברי-הכנסת קורפו.

יצחק גולן (המפלגה הליברלית העצמאית):

אדוני היושב ראש, כנסת נכבדה, כמה הערות להצעת החוק שהוגשה. הערתי הראשונה מופנית לחברי-הכנסת ארליך. גם אני מודע לערכה הכלכלי של המערכת הבנקאית בארץ וגם אני מודע לצורך שהמערכת הזאת תהיה בריאה, איתנה ורווחית. אינני נרתם לעגלה הזאת של ה"מסע" נגד הבנקים אבל מאידך גיסא, במאמץ הגדול הזה לשיפור מאון התשלומים, במלחמה נגד האינפלציה, כאשר האוצר הטיל עומס כבד על הציבור — ובהכרח — אינני חושב שיכול מי-שהו לטעון שבמאמץ זה לספיגת כספים ייפקד מקומה של הבנקאות.

שמחה ארליך (הליכוד):

היא כבר משלמת מס ערך מוסף לשנתיים.

יצחק גולן (המפלגה הליברלית העצמאית):

חושב אני שהבנקים הם אובייקט מאוד חשוב וגם הם צריכים לשאת בעול הכבד הזה, כי אנחנו מטיילים על כולנו עומס כבד יותר. המצב מחייב זאת כי אין לנו אפשרות אחרת.

אין לך מדיניות כלכלית או כל סעיף במדיניות הכלכלית שהוא כולו טוב. כל אמצעי במדיניות כלכלית הוא גם בעל השפעות שליליות, אבל אם מטילים את העומס הזה במידה סבירה מפחיתים בזאת גם את ההשפעה השלילית. לכן חושב אני שהיה מוצדק, אדוני

שר האוצר, להטיל מס מיוחד על הבנקים בצורת מס שירותים כמקדמה למס ערך מוסף.

הערתי השנייה: אני מסכים להצעת חוק זו. אבל, אדוני שר האוצר, רוצה אני להדגיש נקודה כסודית: רק אתמול קבלנו חוק מס ערך מוסף ואני מברך על הרגע הזה. אני חושב שהיה זה יום חשוב ביותר למשק הישראלי. אינני רוצה להשתמש במלה "היסטורי", אבל ניתן לממשלה, לשלטון הישראלי, מכשיר רב חשיבות להכוונת המשק. בחוק הזה קרה דבר יוצא דופן: הוטל מס ערך מוסף על הבנקים ועל מוסדות הביטוח, דבר שאיננו קיים בשום מדינה בעולם. לעניות דעתי צריך להגיע לשיעור סביר של מס ערך מוסף. אני אציע בוועדת הכספים 10%, אבל שיעור כזה אינו מתאים למוסדות פינאנסיים. חשבתי לתומי שצריך מראש לקבוע איזה גבול של אחוז של מס ערך מוסף על הבנקים כדי לא להגיע לאבסורד, אבל משום מה הדבר הזה לא נתקבל.

רוצה אני להיות בטוח ששר האוצר אינו מתכוון להטיל מס כפול כלומר: גם מס ערך מוסף וגם להמשיך במסי השירותים. הוא חייב להצהיר כאן שברגע שיוטל מס ערך מוסף על הבנקים בשיעור שייקבע, בהתייעצות עם ועדת הכספים, יבוטל מס השירותים. אינני בא להגן על הבנקים, הרי כולנו מעוניינים שהמערכת הפינאנסית הזאת תהיה בריאה ואיתנה ואל לנו לעשות דברים שאינם מקובלים בעולם. גם בעולם אין נהגים כך מתוך התחשכות יתרה דווקא במוסדות הבנקאיים, אלא שהמס הזה אינו מותאם למערכת הזאת: ואם הטלנו בכל זאת מס, כנראה יש לנו הבטחון שנוכל לעמוד בזאת. אבל אז צריך לדעת שיהיה מס אחד ולא מס כפול.

ישראל קרגמן (המערך):
מובן מאליו.

יצחק גולן (המפלגה הליברלית העצמאית):

אני מחייב את תוכן החוק ואצביע בעד העברתו לוועדה.

היו"ר מ. בן-פורת:

רשות הדיבור לחברי-הכנסת חיים קורפו, ואחריו לחברי-הכנסת שולמית אלוני.

חיים קורפו (הליכוד):

אדוני היושב ראש, כנסת נכבדה, סבורני שחברי-הכנסת שמחה ארליך וחברי-הכנסת יצחק גולן טעו. אינני חושב שהבנקים סובלים מהמס הזה. לדעתי הבנקים לא משלמים אותו. משלמים אותו הנצרכים לבנקים.

מאיר פעיל (מוקד):

שישלמו מס ערך מוסף.

חיים קורפו (הליכוד):

אינני מאמין שהבנקים הפותחים את סניפיהם כפת-ריות לאחר הגשם חשים במשהו במס. סבור אני שמשהו לם אותו הנצרך לשירותי הבנקים. סבור אני שבעשה כאן עוול, מכיוון ששני-שלישים של הנצרכים לבנקים אינם משלמים אותו. כל אלה המקבלים אשראי מוכוון לא משלמים גם את המס הזה, עליהם אי אפשר לגלגל אותו, כי הריבית קבועה ואין אפשרות להוסיף עליה.

— חוק מס שירותים (מוסדות בנקאיים וחברות ביטוח) (תיקון מס' 4) (קורפו, בן-פורת, פעיל, קרגמן) —

שונה: צריך להעלות את מס השירותים מ-5% ל-10% לפחות ולא רק בשנת המס 1975, זאת אומרת השנה שעבר מדת להסתיים. אלא אפשר לקבוע בחוק שמ-1975 ואילך יתחיל להיות מופעל לגבי הבנקים מס ערך מוסף שמש השירותים יתמוג בו אוטומאטית — אף ייתכן ש-10% לא יספיקו אם רווחי הבנקים ילכו ויגאו. אנו חייבים ליוסם חקיקה כדי למנוע את התהליך שמנה חברת הכנסת קורפו. יש סכנה כזאת: המדינה קובעת שיעור של מס עקיף והבנקאי, הסוחר או היצרן מצרף את המס המוטל עליו אל המחיר ובסופו של דבר הלוקח משלם את כל המס. איך יכול לקוח לשלם אותו? די בכך שהבנקים יעלו את דמי העמלה או את הריבית.

ישראל קרגמן (המערך):

הוא לא יכול לגלגל כמו כל אחד.

מאיר פעיל (מוקד):

אתה תגיד לא ובסופו של דבר יהיה כן. כל בנק יצטרך לשלם את המס על 1975 במשך שנת 1976. ב-1976 יעלו, איפוא, הבנקים את שיעורי העמלות. צריך לקבוע משהו בחוק, לקבוע שדמי העמלה לא יועד לו אלא בצמידות למדד יוקר המחיה כדי 50% או 60%. יהיו שיעורים קבועים כדי שאדם יוכל לפקח אם לא נגבה ממנו מחיר יקר מדי עקב כל מיני מסים עקיפים נוספים.

ב. הגיע הזמן לעיין בריבית של השוק החפשי. אפשר היה לעיין בשני הכיוונים אילו היינו מדינה טוטאליטארית. בתנאינו הייתי מציע לקבוע תקרת מאקסימום. יש סכנה שאם נגדיל את מס השירותים החברה האלה בבנקים יעמיסו אותם בצורה עקיפה על הלקוחות. אם תהיה תקרה לריבית מסחרית, אם תהיה תקרה להעלאת דמי העמלה בצמידות למדד ול- תוספת היתוך ולא יוכלו להעלות יותר, יש סיכוי סביר שאכן המדינה תשאב מסים מרווחי הבנקים ומהכנסותיהם ויקשה על הבנקים לגלגל את העומס בדרך עקיפה על הציבור.

במשק הישראלי יש תופעה חדשה — אם נכון מה שנאמר על בנק המזרחי, אבל אינני מציע עוד שהמחוקק יתערב — בנק המזרחי נתן הלוואות לכמה מפעלים בריבית קטנטנה. זה בעצם — אם להיות חריף — שוחד סמוי על-ידי ריביות קטנות. לא הייתי מציע למחוקק לטפל בסעיף זה של שוחד סמוי על-ידי ריבית מסחרית אינטרסנטית של בנקים אשר חלק גדול מהוים בא ממקורות לאומיים — ממלכתיים, ציבוריים, סוכנותיים. אבל נדמה לי שחיוני לקבוע איזו שהיא תקרה לריבית המסחרית, כדי לא לאפשר לבנקים להעמיס את מסי השירותים על הציבור, על הלקוחות. שהרי הבנק הפך, אולי בעונותיו, אולי בגלל מעשינו הטובים, למוסד שכמעט כל אדם בישראל נזקק לו. הבנק היום אינו מוסד שרק מעט נזקקים לו.

אם יהיה מס ערך מוסף בשיעור של 10%, אני אציע שמש ערך מוסף לבנקים יהיה 15% — באותו הג' יון שלפיו הצעתי כי מס ערך מוסף על מזון חיוני כמו לחם יהיה 5%. זו דעתי. דרך אנב, כבר אמרתי לכם שמש ערך מוסף לא אחיד מקובל בארצות אלה שהמציאו אותו. יש בחוכנו הרוצים להעתיק אותו,

יוצא ששליש, אותם הנצרכים הנזקקים לאשראי החפשי, אותם הלווים של 5 מיליארד ל"י של האשראי החופשי נושאים על כתפיהם את ה-17-18 מיליארד ל"י של כל האשראי. אם מדברים על 7.5% יש לומר שזה 20% ולא 7.5%, מכיוון שאם שלישי צריך לשאת עליו את הכל — הרי הוא נושא פי שלושה.

הצעתי היא שהחוק ייקרא: חוק מס שירותים של נצרכים למוסדות בנקאיים וחברות ביטוח.

כן הנני מציע לקבוע בחוק שתקפו יפוג עם הגת מס ערך מוסף. אליבא דכולי עלמא בא מס זה במקום מס ערך מוסף שלא יכולנו להנהיגו בשנת 1973. מאז הוספנו עליו שלושה-ארבעה תיקונים גם בסכום וגם בהארכת תקפו. נדמה לי שמ-2% הוא הגיע ל-7.5% כיום. אני מציע שני תיקונים אלה כדי להעמיד את החוק במקומו הנכון ולהצביע מי הגושא הא-מיתי בעולו.

אשר לסעיף 2: דומני, אדוני השר, עם כל הרצון איננו יכולים לחייב אדם כיום לשלם תשלום ראשון ב-10 ביולי וב-10 בספטמבר 1975 ולא ב-10 באוקטובר ולא ב-10 בדצמבר. יתירה מזו: אם אנו מחייבים אותם בתשלומים אלה אנו מחייבים אותם גם בסאנקציות. איך מסוגלים להעניש אדם על החלטתו שהוא צריך לשלם ב-10 ביולי או ב-10 בספטמבר שחלפו? הה-חלה הרטרואקטיבית היא חמורה מאוד וצריך לחפש ניסוח יותר הוגן מזה המוצע עכשיו: לחייב אדם לשלם לפני חמישה חודשים וגם להעניש אותו על כך שלא עשה כן.

גם בעניין התאמתו של מס השירותים למס ערך מוסף נקבע בהמלצות ועדת בן-שחר שהמס שיהול על מוסדות בנקאיים וחברות ביטוח יהיה בשיעור של שלישי ממס ערך מוסף. כיום מדור בר על שיעור של 6% מס ערך מוסף. כפי שאמר חברת הכנסת פלומין, קשה לראות כיצד 7.5% הם שלישי של 6%. אני סבור שהדבר טעון תיקון. זו תוספת רבה מדי, בפרט שההכנסה לא תהיה מעשית. מדובר על שנה אחת. בשנה הבאה הכוונה להכליל אותו במס ערך מוסף. נדמה לי שצריך היה לוותר על התוספת הזאת, פשוט בשל ההתחייבות המפורשת שהיתה כלפי הבנקים וחברות הביטוח וכלפי ועדת הכספים של הכנסת.

הו"ר מ. בן-פורת:

רשות הדיבור לחברת הכנסת שולמית אלוני. איננה. רשות הדיבור לחברת הכנסת מאיר פעיל, ואחריו לאחרון הרשומים חברת הכנסת אברהם לבנבראון.

מאיר פעיל (מוקד):

אדוני היושב ראש, כנסת נכבדה, אצביע בעד הע-ברת החוק לוועדה, כי אני חושב שיש בו מגמה חיובית, אם כי לא מספיקה, לפי דעתי. אעיר הערות לגבינו וגם לגבי רשימת ההסתייגויות שאגיש לוועדת הכספים בעניינינו.

א. אף שאני מתנגד, התנגדתי ואתנגד למס ערך מוסף כמס עקיף, אני חושב שיש להצמיד את מס השירותים למס ערך מוסף. בכך אני מצטרף לקריאה שבאה מהליכוד או מהליברלים העצמאיים. מאחר שמש ערך מוסף לא קיים עדיין, צריך לטפל בבנקים טיפול דראסטי יותר עד שיהיה מס ערך מוסף. מסקנה רא-

— חוק מס שירותים (מוסדות בנקאיים וחברות ביטוח) (תיקון מס' 4) (פעיל, בן-פורת, לבנבראון);
חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 2), תשכ"ב—1962 (תיקון מס' 7) (בן-פורת, פעיל,
ריבנוביץ) —

גדלו מ-470 אלף ל"י ב-1973 למיליון ו-270 אלף ל"י
רות ב-1974 — גידול של 200% בשנה.

חברי הכנסת, אלו רק כמה דוגמאות לגידול רווחי
הבנקים וחברות הביטוח. אינני משתומם על חברי
הכנסת מן הליכוד, זכותם להגן על בעלי ההון, על
בעלי הבנקים. הם מייצגים אותם. חשוב רק שגם
ציבור הפועלים יידע את מי הם מייצגים כשנציגי
הליכוד באים לציבור הפועלים לבקש את קולותיהם.

הייתי רואה את הדבר גם יותר מכובד אילו אמרו
באופן ברור וגלוי: שהם מתנגדים להטלת מס נוסף
על בעלי ההון ולא להסתתר רק מאחורי נימוקים פור-
מאליים של רטרואקטיביות.

חברי הכנסת, אני רואה חשיבות רבה בהגדלת
המס כמקור נוסף — לא מקור יחיד — להגדלת הכנסות
האוצר כדי להגדיל את התקציבים של המשרדים הנת-
נים שירותים לעם.

דווקא השנה, כאשר קוצץ בתקציבי משרדים כמו
משרד החינוך והתרבות וכך עומדים לבטל חינוך
חובה חינוך בכיתה ט', הגדילו את שכר הלימוד באוניבר-
סיטאות ופגעו פגיעות נוספות בשירותי החינוך; כאשר
רבו הפגיעות בנוקצי הסעד ובמקרים חמורים מאוד
של אנשים אומללים, בגלל קיצוץ בתקציב הסעד;
כאשר החמירה בעיית הזוגות הצעירים — יש הרבה
הרבה מקומות שלהם אפשר להקציב את הסכומים האלה
שבאים מרווחים, מרווחים קלים.

מה באים כאן להציע? לא לבטל, אלא להקטין
במשוה את הרווח. ואני אומר: אינני משתומם על
נציגי הליכוד, אבל חשוב שציבור הפועלים יידע, וחי-
שוב גם להגדיל את המס, כדי שאפשר יהיה להגדיל את
התקציבים של השירותים הללו.

כאמור, אצביע בעד הצעת החוק, ואת ההסתיי-
גויות שלנו נגיש לוועדה.

היו"ר מ. בן-פורת:

חברי הכנסת, הדיון חס. תשובת השר תינתן באחת
השיבות הקרובות.

אבל לעשות לממשלתנו חיים קלים — לקבוע רק שיעור
אחד.

מתוך אותו הגיון, לפיו אני בעד הורדת מס ערך
מוסף על מצרכים חיוניים או שירותים חיוניים מאוד
עד כדי אפס או עד כדי מחצית, אינני רואה שום
סיבה לכך שאם האוצר וועדת הכספים יקבעו שמש
ערך מוסף הסטאנדארטי יהיה 10% או 8% — על
הבנקים הוא לא יהיה 10% או 12%, לא יקרה לדעתי
שום דבר, בתנאי שנתלבש על דמי העמלה ועל הריבית
המסחרית ולא נאפשר לבנקים להעביר את העול אל
הציבור.

היו"ר מ. בן-פורת:

רשות הדיבור לחבר-הכנסת לבנבראון.

אברהם לבנבראון (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מחייב את
הצעת חוק מס שירותים על מוסדות בנקאיים וחברות
ביטוח. אני גם חושב שהגדלת שיעור המס איננה מס-
פקת. אני רוצה רק להביא כמה דוגמאות של רווחי
הבנקים וחברות הביטוח, ובהזדמנות זו להראות על
מי באים להגן נציגי הליכוד.

לפי נתוני בנק ישראל גדלו נכסי הבנקים מ-1,50
מיליארד לירות בסוף 1973 ל-82 מיליארד לירות בסוף
1974 — גידול בשיעור של 60% בשנה אחת. הרווח
הנקי לאחר מס של קבוצת בנק לאומי גדל מ-52
מיליון לירות ב-1972 ל-82 מיליון לירות ב-1973
ול-141 מיליון ל"י ב-1974. הרווח ברוטו של בנק
טפחות — המשותף לממשלה ולחון פרטי — הסתכם
בשנת 1974 ב-268 מיליון, שהם 260% מסך ההון העצמי
של הבנק.

גם חברות הביטוח הגדילו את רווחיהן. הרווח
הנקי של חברת הביטוח מגדל-בניין, השייכת לבנק
לאומי, גדל מ-7,6 מיליון לירות ב-1973 ל-11,8 מיליון
לירות ב-1974. חברת הביטוח סחר צהרירה על רי-
ווח לפני מס של 3,5 מיליון לירות ב-1974 לעומת
2,6 מיליון ל"י ב-1973. רווחי חברת הביטוח אררט

ה. חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 2), תשכ"ב—1962 (תיקון מס' 7).

תשל"ה—1975 *

(קריאה ראשונה)

שר האוצר י. רבינוביץ:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הצעת החוק שאני
מביא לאישור הבית מיוחדת לקבל אישור להארכת
חקפה של פקודת מס הכנסה (מס' 2), תשכ"ב—1962,
לארבע שנים נוספות.

החוק מעניק זיכוי ליחיד וזיכוי לחברה אשר שיל-
מו סכומים כתרומה למגבית מיוחדת של קרן היסוד
— המגבית המאוחדת לישראל ושל הקרן הקיימת לישי-

היו"ר מ. בן-פורת:

עתה נעבור לסעיף הבא בסדר-היום: חוק לתיקון
פקודת מס הכנסה (מס' 2), (תיקון מס' 7), קריאה
ראשונה. רשות הדיבור לשר האוצר.

מאיר פעיל (מוקד):

כבוד השר, יש הסכם עם הליכוד בעניין החוק הזה?
הם נעלמו פתאום.

חוברת י"א, ישיבה רמ"ו

— חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 2), תשכ"ב—1962 (תיקון מס' 7) (רבינוביץ, בן-פורת, רונן) ; שאלות ותשובות (בן-פורת, לבנבראון, רבינוביץ, פעיל) —

אם אין לשר מה להוסיף לדברי הפתיחה נוכל לגשת להצבעה.

אליעזר רונן (המערך) :
רגע, דברי תשובה של השר.

היו"ר מ. בן-פורת :
אין תשובה לשר. אני מבין שאין לשר מה להשיב לדיון שלא התקיים. לכן אנו מצביעים.

ה צ ב ע

ההצעה להעביר את הצעת החוק לתיקון פקודת מס-הכנסה (מס' 2), תשכ"ב—1962 (תיקון מס' 7), תשל"ו—1975, לוועדת הכספים, נתקבלה.

ראל, שהוכרה עליידי שר האוצר. אותם זיכויים וניי-כויים ניתנים גם על תרומות למכון האונקולוגי על שם משה שרת ז"ל. מכון זה עוסק בהפעלת ידע וטכניקה משוכללים ביותר כדי לרפא ולרסן את מחלת הסרטן. כן עוסק הוא במחקר של המחלה כדי לגלות אמצעים יעילים להדברתה.

הארכת תקופת ההקלות לתורמים היא רבת תועלת לשני המוסדות, ולכן אבקש מן הכנסת להצביע בעד העברתה לוועדת הכספים לשם הכנתה לקריאה שנייה ושלישית.

היו"ר מ. בן-פורת :
חברי הכנסת, הרשומים לרשות הדיבור אינם כאן.

1. שאלות ותשובות

היו"ר מ. בן-פורת :
שאלה נוספת לחבר-הכנסת לבנבראון.

אברהם לבנבראון (הרשימה הקומוניסטית החדשה) :
כבוד השר, האם אינו מוכן לפחות להוריד את מחיר הסוכר, ומהו מחיר הסוכר בעולם בהשוואה למחיר רו אצלנו בארץ ?

שר-האוצר י. רבינוביץ :
אמרתי שהתייקרו מצרכים אחרים. ל-1.9 מיליארד לירות כבר הוספנו 600 מיליון לירות.

3089. פרטים על ההוצאות לעבודות במעלה-אדומים

חבר-הכנסת מ. פעיל שאל את שר האוצר ביום כ' באדר תשל"ה (3 במארס 1975) :

אבקש להשיב לשאלות הבאות :

1. כמה כסף הוצא בפועל על העבודות במעלה-אדומים בטרם אושר התקציב על-ידי הממשלה ?

2. מה עשה משרד האוצר כדי לשים קץ להסדרים כספיים שנעשו למימון העבודות להקמת אזור תעשיה במעלה-אדומים בטרם אישרה הממשלה את ההקצבות לצורך זה ?

3. על חשבון איזה סעיף בתקציב המדינה יכולו ההוצאות לעבודות במעלה-אדומים שבוצעו בשנת ה-1974/75 פים ?

שר-האוצר י. רבינוביץ :

1. בעקבות האישור העקרוני של הממשלה לעבודות באתר אישר משרד האוצר, בשלב ראשון, הוצאה על תכנון בלבד, בסדר-גודל של כמה עשרות אלפי לירות בלבד.

2. משרד האוצר כתב למינהל מקרקעי ישראל והבהיר עמדתו שלפיה אין כל תוקף להתחייבות כספית כלפי הקרן הקיימת לישראל בגין ביצוע עבודות תשתית באתר עד לקבלת אישור תקציבי.

3. בתקציב מינהל מקרקעי ישראל לשנת 1974/75 (בסעיף תכנון ופיתוח) כלולה הוצאה בסך של 1.25

היו"ר מ. בן-פורת :
עתה אבקש משר האוצר לעלות לדוכן להשיב ל-שאלות.

3087. אמצעים לייצוב המחירים
חבר-הכנסת א. לבנבראון שאל את שר האוצר ביום כ' באדר תשל"ה (3 במארס 1975) :

בחומר הסברה לתקציב הלאומי, שהוגש על-ידי משרד האוצר, נאמר, בין היתר, ששר האוצר קיצץ ב-600 מיליון לירות את התקציב לייצוב המחירים. מאחר שמחירי מוצרים בסיסיים כמו סוכר, חיטה, סויה, מס-פוא, וכו' ירדו בשוקי העולם — הנני שואל :

1. מה הוא הסכום הנחסך בקופת המדינה במשך שלושה חודשים כתוצאה מירידת המחירים של מצרכים בסיסיים בשוקי העולם ?

2. האם מוכן שר האוצר לפעול להורדת מחירי מצרכים אלה באותו יחס בארץ, במקום לצמצם את הסובסידיות לייצוב המחירים ?

שר-האוצר י. רבינוביץ :
התקציב לייצוב המחירים בשנת 1975 לא קוצץ בסך של 600 מיליון לירות בגלל ירידת מחירי המצרכים הבסיסיים בעולם. הנכון הוא כי בנובמבר 1974 היה אומדן התמיכות לייצוב מחירים 2.5 מיליארד לירות, לפי התחזיות של המחירים הבין-לאומיים ומחירי המצרכים בארץ. כתוצאה מירידת המחירים בעולם הוגש תקציב של 1.9 מיליארד בלבד, דהיינו ב-600 מיליון לירות פחות מהאומדן.

1. ירידת המחירים הספציפית שעליה מדובר חור-סכת לקופת המדינה במשך שלושה חודשים סובסידיות בהיקף של 150 מיליון לירות בקירוב.

2. במהלך השנה חלו שוב התייקרויות בשווקים הבין-לאומיים וכן שינויי שער החליפין והתייקרויות בהוצאות הייצור בארץ (חקלאות, תחבורה ציבורית, מאפיות ועוד) שחייבו ייקור המצרכים הבסיסיים. התייקרויות אלה גמנעו על-ידי הגדלת תקציב התמיכות מ-1.9 מיליארד לירות לרמה של 2.5 מיליארד, ולפיכך בדי-עבד נהנה איפוא הצרכן הישראלי מירידת המחירים בעולם.

2. האם גורסים השלטונות כי רק בני-זוג נשוי-אים מקיימים משק-בית כדת וכדין?

3. האם בדעת השר להביא לידי שינוי ההוראות הקיימות, וזאת דווקא כדי לעודד את עלייתם של בודדים לארץ ואת קליטתם הטובה?

שר-האוצר י. רבינוביץ:
נא לעיין בתשובה לשאלתה 3534 שנענתה על-ידי שר הקליטה ב-3 ביוני 1975.

3825. הענשת בנק שנמצא אשם בעבירות מטבע

חבר-הכנסת ח. שמעוני שאל את שר האוצר ביום ט"ו בתמוז תשל"ה (25 ביוני 1975):

על-פי ידיעה בעתון "דבר" מיום 11 ביוני 1975 קבע בית-המשפט העליון כי הבנק לסחר-חוץ עשה עז-מו מכשיר להפרת החוק בכך שלא דיווח לשלטונות על עסקאות לא-חוקיות במטבע-חוץ בסך 2.5 מיליון דולר.

אבקש לדעת:

1. האם ידועים לשר הפרשה ופסק-הדין?
2. אילו צעדים ינקוט האוצר כנגד הפרת חוק זו?
3. מה היקף תופעה זו?

שר-האוצר י. רבינוביץ:
כוונת השואל, כנראה, לפסק-דין במשפט גוטוירט-סולומן בעניין עבירות מטבע, שהוא אחד המשפטים שהוגשו נגד עברייני מטבע בעקבות הגילויים בבנק לסחר-חוץ (לשעבר) בירושלים ובתל-אביב לפני שנים מספר. הצד השווה בעבירות היה שתושבי ישראל הצ-ליחו לשכנע פקדי בנקים שהם פועלים בשם תושבי-חוץ ולמענם.

1. מיום גילוייה ועד לסיומה לוותה הפרשה על-ידי כל הגורמים: האוצר, היועץ המשפטי לממשלה והמש-טרה.

2. הבנק שבו נתגלו המעשים האלה שילם כופר כסף בסך 500,000 לירות, בהסכמת היועץ המשפטי למ-שלה דאז.

3. בשעתו דווח כי ההיקף הסתכם ב-5 מיליון לירות בקירוב במשך שש שנים.

3848. יריעה על מעורבות מצד ממשלת ישראל בפרשת בנק "קרדיט אינטרנשיונל"

חבר-הכנסת ב. מואב שאל את שר האוצר ביום י"ז בתמוז תשל"ה (26 ביוני 1975):

בידיעה שהופיעה בעתון "הארץ" מיום 25 ביוני 1975 נמסר כי "בחוגים בכירים בממשלה ובקרב חוגים ממלכתיים בכירים נתגבשה החלטה לגבי מעורבות מצד ממשלת ישראל" בפרשת בנק "קרדיט אינטרנשיונל" וכי המנהל הכללי של משרד האוצר לשעבר נבחר על-ידי הממשלה לייצג את האינטרסים של מדינת ישראל בבנק.

מיליון לירות על חשבון עבודות פיתוח ראשוניות. החל בשנת הכספים הנוכחית מתבצעות כל העבודות בתקציב משרד המסחר והתעשייה.

היו"ר מ. בן-פורת:
שאלה נוספת לחבר-הכנסת פעיל.

מאיר פעיל (מוקד):
אולי אפשר לדעת כמה מוקצב לעניין זה השנה?

שר-האוצר י. רבינוביץ:
אני מוכן לברר את הדברים ולהודיע לחבר הכנסת.

3146. השקעות "החברה הבין-לאומית לפיתוח בישראל"

חבר-הכנסת א. אפרת שאל את שר האוצר ביום א' בניסן תשל"ה (13 במארס 1975):

נוכח הפירסומים על תכניות ההשקעה של "החברה לישראל ב" הפועלת על-פי חוק מיוחד, אבקש לדעת:

1. מה הוא סכום הכספים שגויס עד היום על-ידי החברה?
2. באילו ענפים או פרויקטים הושקעו או תוכננו להשקעה כספי החברה בשנה הקרובה?
3. האם מוכן השר לפעול שבעתיד תתבצענה הש-קעות החברה בישראל בלבד?

שר-האוצר י. רבינוביץ:
ביקשתי מן "החברה הבין-לאומית לפיתוח בישראל בע"מ" הירוניה לאמור בשאלתה ולהלן התשובה:
1. "החברה הבין-לאומית לפיתוח בישראל בע"מ", אשר השואל מכנה אותה "החברה לישראל ב", נרשמה בדצמבר 1973. בתוכי ההתאגדות חתמו מייסדיה על 23 מניות מייסדים בנות 1 מיליון דולר כל אחת. לתאריך היום הונה המונפק של החברה הוא 24 מיליון דולר ומ-מנו נפרע עד כה סך 4.5 מיליון דולר.

2. החברה הנ"ל התקשרה בחוזה אופציה להשקעה ב"חיפה כימיקלים בע"מ", כן התקשרה החברה בחוזה עם מפעלי "עסס והאחים בז'רנו בע"מ" לשם השקעה במפעליה, וזאת בכפוף לאישור הבורסה לרישום המ-ניות, נשוא העיסקה בבורסה.

3. החברה מקיימת מגעים עם גורמים שונים במג-מה להשקיע בפרוייקטים שונים, בעיקר תעשייתיים, בי-ש-ראל. החברה לא השקיעה כספים בחוץ-לארץ ועד כמה שידוע לי אינה מתכוונת לעשות זאת.

3521. תנאי הפטור ממכס על חפצים בתיים המיועדים לעולים

חבר-הכנסת א. הרליין שאלה את שר האוצר ביום י"א בסיון תשל"ה (21 במאי 1975):

נמסר כי הנהלת המכס אינה מקנה את הזכויות המיוחדות לעולים שהם רווקים (או רווקות), וזאת בטענה כי "הפטור לעולים על חפצים בתיים קשור בקיום משק-בית עצמאי".

אודה לכבודו אם יודיעני:

1. האם הידיעה נכונה?

שאלות הן:

לירות לנישומים למען ישלמו את חובותיהם למס הכנסה, וזה בריבית ריאלית של 6.5%.

נוכח העובדה שפעולה זו יכולה להתפרש כנתינת פרס לנישומים המפגרים בתשלום חובותיהם למס הכנסה ולעודד גם אחרים לפגור בתשלום המסים, רצוני לשאול את כבודו:

1. בכמה מסתכם סכום ההלוואות שניתנו לנישומים לתשלום חובותיהם למס הכנסה מאז הונהגה הרפורמה במס?

2. כמה מסכומים אלה ניתנו לשכירים וכמה לעצמאים?

3. האם אין נתינת הלוואות בריבית נמוכה כדי לשלם חובות למס הכנסה מערערת את המוסר הציבורי של אזרחי המדינה?

שר-האוצר י. רבינוביץ:

1. ההלוואות לחייבי מס אינן מתן אשראי כנ"ל. קאי במובן המקובל אלא הסדר תשלום חוב למס הכנסה באמצעות הבנקים. היתרון בהסדר מסוג זה הוא בכך שהחייב נותן לבנק ערבויות ושיעבודים, בעוד שהסדרי תשלום במשרדי המס אינם מלווים מטבעם בבטחונות כלשהם. הסכומים שניתנו בחודשים אוגוסט, ספטמבר ואוקטובר מסתכמים ב-680 מיליון לירות.

2. מרבית הסדרים אלה נעשו לחברות ומוסדות ציבור, כגון קופת-החולים הכללית ומוסדות להשכלה גבוהה.

3. שיעור הריבית החל מחודש אוקטובר נקבע ל-15% לשנה אם ההסדר הוא לתקופה עד שישה חודשים, ול-22% לשנה אם ההסדר הוא לתקופה ארוכה יותר.

4383. פיקוח על השימוש בכספי קופות הגמל

הבר-הכנסת י. בדר שאל את שר האוצר ביום ל' בחשוון תשל"ו (4 בנובמבר 1975):

אבקש לדעת:

1. מה ההסכם החדש (הקיים) בין הממשלה לבין "בנק הפועלים" ו/או "חברת העובדים בע"מ" לגבי השקעות כספי קופות גמל?

2. האם עומדת הממשלה לחדש גושפנקה חוקית עם הבטחות פיקוח מתאים להשקעות קופות הגמל, בפרט להשקעות שלא על-פי אישור הממשלה?

3. מתי תקיים הממשלה את החוק המטיל על קופות גמל פיקוח מלא על-פי חוק הפיקוח על עסקי הביטוח מלפני עשר שנים בקירוב?

שר-האוצר י. רבינוביץ:

1. ב-29 באוקטובר 1975 נחתם הסכם בין הממשלה לבין "חברת העובדים" בדבר השימוש בכספי קופות הגמל ההסתדרותיות. ההסכם החדש מאריך את תוקף ההסכם הקודם לחמש שנים נוספות, עד אוקטובר 1980. בהסכם החדש חויבה "חברת העובדים" להגדיל באורח הדרגתי את ההשקעה המוכרת מכס-

1. מה הם האינטרסים של מדינת ישראל בבנק "קרדיט אינטרנשיונל"?

2. האם ועדת שרים או הממשלה החליטו על מינוי מר אגמון כנציג ממשלת ישראל במשאומתן עם בנק "קרדיט אינטרנשיונל"?

3. האם החלטה זו פירושה מעורבות ממשלתית בהצלת הבנק ובכסיו?

האם תתן הממשלה ערבות או תשתתף בצורה כלשהי במשאומתן עם נושי הבנק?

4. האם קיימת אפשרות שמדינת ישראל תצטרך להשקיע מכספי המדינה לכיסוי הפסדי הבנק?

שר-האוצר י. רבינוביץ:

המנהל הכללי הקודם של משרד האוצר מונה להיות יועץ הממשלה בענייני הלוואה הכלכלית, ואין הוא מטפל בפרשת הבנק בז'נבה.

3968. פדרי ביקורת המכס בנמל-התעופה בן-גוריון

הבר-הכנסת א. אפרת שאל את שר האוצר ביום ו' באב תשל"ה (14 ביולי 1975):

יושב-ראש עובדי המכס בנמל-התעופה בן-גוריון קבל כי מחסור חמור בכוח-אדם באגף המכס בנמל-התעופה מאפשר הברחות על-ידי נוסעים נכנסים והדבר אף חמור מבחינה בטחונית. כשהועלה הדבר לפני גובה המכס הראשי, הגיב: "תבדקו פחות".

אבקש לדעת:

1. האם אמנם טובה השיטה המוצעת לבדוק פחות?

2. האם מוכן השר להמליץ על תיגבור בכוח-אדם למכס בנמל-התעופה בן-גוריון, שבוודאי יהיה כדאי מבחינת הכנסות למדינה, יחזק את הצד הבטחוני וגם יקל על ציבור הנוסעים בכללו?

שר-האוצר י. רבינוביץ:

1. ביקורת המכס בנמל-התעופה בן-גוריון מתבצעת במסגרת התהליך הבין-לאומי אדום-ירוק, דהיינו סיווג עצמי של הנוסע, אם הוא נושא עמו חפצים חבי מסי יבוא אם לאו.

שיטה זו עצמה מפחיתה את הצורך בבדיקה פיזית של מטען לוואי של כל הנוסעים, ועל כן מקילה על פינוי מהיר של אולמות הנוסעים.

2. הבדיקה המתבצעת במסלול הירוק משמשת להרתעת עבריינים בכוח. יצוין כי לפי הצורך מחוגגרת משרת פקיד המכס באולם הנוסעים על-ידי אנשי צוות עובדי בית-המכס. אולם מטבעה מכוונת השיטה לצמצום בכוח-אדם ולא להרחיבו.

4303. הלוואות להסדר תשלום חובות למס הכנסה

הבר-הכנסת ש. ארבל-אלמוזילנו שאלה את שר האוצר ביום י"ח בחשוון תשל"ו (23 באוקטובר 1975):

בעתונות פורסם שניתנו הלוואות במאות מיליוני

במינהל הכנסות המדינה קובעים כי הרפורמה הקלה במיסוי על העשירון העליון של מקבלי ההכנסות הגבוהות במשק, בעוד חלקם של השכירים בתשלומי מס מכלל התשלומים במשק עלה.

אבקש לדעת:

1. האם נכונים ממצאים אלה?
2. אם כן — היש בדעתו לנקוט פעולה לתיקון מעוות זה הסותר גם את מה שהובטח והוצהר על-ידיך?

שר-האוצר י. רבינוביץ:

מטרתה של הרפורמה במס הכנסה היא לאפשר התקרבות גדולה יותר לגביית מס אמת. אחד מהאמצעים להשיג מטרה זו נעשה על-ידי מיתון בשיעור המס והרחבת בסיס המס.

1. החישוב המראה ירידה מסוימת בעומס המסים על העשירון העליון מבוסס על נתוני הגבייה הקיימים. לא נכללה בחישוב ההשפעה הצפויה של העסקת הגבייה האמורה להגדיל את חלקו של העשירון העליון בגביית המס.

באשר לשאלה בדבר עליית חלקם של השכירים בכלל גביות מס הכנסה, הרי הנתונים שבידי מינהל הכנסות המדינה מורים על מצב הפוך. חלקם של השכירים הולך ופוחת בכלל גביות מס הכנסה. בשנת המס 1974 התחלקו גביית מס הכנסה ומילואות חובה בצורה הבאה: מכלל גביות המס ומילואות חובה בסך 9.7 מיליארד לירות תרמה הגבייה משכירים 4 מיליארד לירות, היינו 40.8%; הגבייה מעצמאים הסתכמה ב-1.7 מיליארד לירות, היינו 17% מכלל הגבייה; הגבייה מחברות הגיעה ל-3.3 מיליארד לירות, היינו 33.9% מכלל גביות המס והמילואות; ניכויים במקור הסתכמו ב-821 מיליון לירות, היינו 8.3% מכלל הגבייה.

האומדן לגבי שנת 1975 מורה כי חלקם של השכירים יהיה 4.9 מיליארד לירות, היינו 36.5%; מעצמאים ייגבו 2.1 מיליארד לירות, היינו 15.5%; מחברות ייגבו 5 מיליארד לירות, היינו 37.1%; ניכויים אחרים יהיו 1.5 מיליארד לירות, היינו 10.9% מכלל הגבייה.

חלקם של השכירים בהתאם לנתונים אלה יורד איפוא ולא עולה. אם משווים את גביית מס הכנסה ומילואות חובה משכירים לסך כל הגביות של אנשי מס הכנסה (לרבות מס שירותים, מס מעסיקים, מיליארד מעסיקים, מס שבח, מס רכוש ומס עזבוני) מתחזקת תמונה זו. בשנת המס 1974 היתה הגבייה משכירים 34.4% (4 מיליארד לירות מתוך 11 מיליארד לירות), ואילו לפי האומדן ל-1975 תהיה 29.3% בלבד (4.9 מיליארד לירות מתוך 16 מיליארד לירות).

2. בהתאם לנתונים אין מקום לנקיטת פעולה מיוחדת.

4425. נתונים על גידול מספר

העובדים כמנגנון הממשלתי

חברת-הכנסת ש. ארבל-אלמוזלינו שאלה את שר האוצר ביום ב' בכסלו תשל"ו (6 בנובמבר 1975):

פיהן של קופות הגמל עד ל-90% בינואר 1977, במקום 87% כיום.

2. הפיקוח על השקעות קופות הגמל נעשה על-פי תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופת גמל). כידוע, בתקנות אלה נקבע כי השימוש ב-13% מכספי הקופה, 10% החל בינואר 1977, נתון להחלטתה החפשית של הקופה בהתאם לתקנותיה.

3. ב"כללים בדבר אי-תחולת החוק", שהותקנו ביום 23 ביולי 1963, על-פי חוק הפיקוח על עסקי ביטוח, באישור ועדת הכספים של הכנסת, נאמר כי עיקר הוראות החוק לא יחולו על קרנות פנסיה כמשמעותן בתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל).

4385. סדרי מסירתן של תעודות

מילואות החובה לאזרחים

חברת-הכנסת מ. פרידמן שאלה את שר האוצר ביום ל' בחשוון תשל"ו (4 בנובמבר 1975):

עקב פניות רבות של אזרחים מתברר כי אין סדר בחלוקת תעודות מילואות בטחון וחיסכון וכי מנהל מילואות המדינה בבנק ישראל טרם שלח את כל תעודות מילואות הבטחון, תשל"א. במצב זה אין האזרח יכול לדעת את המגיע לו ואין הוא יכול לבדוק אם לא חלה טעות במקרה הספציפי שלו.

שאלתי הן:

1. האם מתכוון השר להכניס סדר בעניין תעודות מילואות הבטחון והחסכון?

2. אם התשובה לשאלה 1 היא חיובית — כיצד מתכוון השר לעשות זאת?

שר-האוצר י. רבינוביץ:

להלן תשובת בנק ישראל:

תעודות מילואות החובה, תשל"א, נשלחו למוטבים עד לתאריך שנקבע בחוקי המילואות, הוא ה-31 במאריס 1975, למעט עובדי משרד החינוך והתרבות אשר קיבלו תעודותיהם במשך חודש ספטמבר 1975 וכן עובדי דיהם של כמה מעבידים אשר לא דיווחו לנציבות מס הכנסה על הניכויים.

בנק ישראל הנפיק את התעודות על-פי דיווחי מעבידים שנתקבלו אצל נציבות מס הכנסה ואושרו לבנק ישראל על-ידי הנציבות.

אזרח אשר לא קיבל תעודת המילואות יפנה ליחידת מילואות חובה בבנק ישראל בתל-אביב, ואם יתר ברר שלא הונפקה על שמו יפנה ליחידת מילואות החובה בנציבות מס הכנסה כשהוא מצויד בדיווח המעביד, טופס 106, כדי לקבל אישור הנציבות לטופס זה. על-פי אישורים אלו, המתקבלים בבנק ישראל מהנציבות, יוכל הבנק להנפיק את התעודות לאזרח.

4422. נתונים על חלקם של

השכירים בתשלומי מסים

חברת-הכנסת א. אפרת שאלה את שר האוצר ביום ב' בכסלו תשל"ו (6 בנובמבר 1975):

בעתונות נחפרסם לאחרונה כי נתונים שהוכנו

2. כמה סוחרים לא שילמו את ההיטל במועד שנקבע?
3. לכמה סוחרים דחו תשלומים?
4. מה הוא הסכום הכולל של התשלומים שנדחו?
5. האם נגבה קנס בשיעור 2% לחודש ממי שפירגר בתשלום?
6. האם נגבתה ריבית בשיעור 15% מהסוחרים אשר אושרה להם דחיית התשלומים?
7. מכמה סוחרים נגבה קנס בשיעור 2% ומה הוא הסכום הכולל?
8. מכמה סוחרים נגבתה ריבית בשיעור 15% ומה הסכום הכולל?
9. מה הוא סכום הגרעונות עד היום?
10. מה הסכום שהיה אמור להיגבות לפי התחזיות בנובמבר 1974 וכמה נגבה בפועל?
11. אילו צעדים ננקטו וננקטים כדי לגבות את הגרעונות?
12. האם היו מקרים של ויתור מוחלט הן על הריבית והן על הקנס?

שר-האוצר י. רבינוביץ:

1. מאז הפיחות בנובמבר 1974 חלפה כשנה בלבד. יש 15 מועדי תשלומים; הראשון שבהם חל ב־1 בינואר 1975 והאחרון חל ב־1 במארס 1976. בתשלום ההיטל חוייבו כ־7,500 נישומים וסכום ההיטל שחוייבו בו הוא כ־700 מיליון לירות. לגבי סכום של 200 מיליון לירות בקירוב יש ויכוח על החבות בו.

- 2-3. ל־30 נישומים, בקירוב, נדחה תשלום ההיטל המתייחס לתאריכים מאוחרים יותר.
4. הסכום הכולל שנדחה תשלום עד כה הוא כ־3 מיליון לירות.
5. מאחר שמועד התשלומים טרם נסתיים, טרם נתבעו הנישומים לשלם את קנס הפיגורים וטרם נערך חישוב מדויק בדבר שיעור הקנס. ברם באותם מקרים שבהם נערך חישוב סופי נדרשו הנישומים לשלם קנס פיגורים בשיעור 2% לחודש.

6. כן.
- 7-8. אין נתונים על מספר הסוחרים ושיעור הקנס או הריבית ששולמו על-ידם.
- 9-10. אין גרעון בגביית ההיטל. אגף המכס היה אמור לגבות בנובמבר 1974 400 מיליון לירות ועד כה נגבו 415 מיליון לירות.
11. כדי לגבות את ההיטל מן הנישומים אנו פועלים בכל הרכים העומדות לרשותנו, כגון משלוח התראות, עיכוב משלוחים בממלס, הוצאה לפועל.
12. עד כה לא היו מקרים של ויתור על קנס או על כופר כסף.

4493. צימצום צריכת האנרגיה

חבר-הכנסת מ. חריש שאל את שר האוצר ביום י"ג בכסלו תשל"ו (17 בנובמבר 1975):

בעתונות פורסם שבמחצית שנת התקציב 1974/75 נוספו למנגנון הממשלתי 2,405 עובדים. נוכח העובדה שגידול מספר העובדים במנגנון הממשלתי סותר את הכרוזת הממשלה שיש לפעול לצימצום המנגנון, רצוני לשאול את כבודו:

1. האם המספרים שפורסמו תואמים את המציאות?
2. באילו משרדים גדל מספר העובדים בשנת התקציב 1974/75?
3. מה היו הסיבות לגידול זה?

שר-האוצר י. רבינוביץ:

1. המספר הנכון הוא 2,504 והוא מתייחס לשנת 1974/75 כולה, ולא למחציתה.

2-3. בתקציב שאושר על-ידי הכנסת לשנת 1974/75 נכללה הגדלת אמצעים להעסקת כוח-אדם בשרות המדינה ב־3,115 משרות תקניות וארעיות, ואילו הממשלה ניצלה מתוכן רק 2,504. כתוצאה מן הצדדים שנקטה לצמצם ככל האפשר את גידול המנגנון, רובה המכריע של תוספת המשרות נובע מגידול שירותים הניתנים לציבור ומהרחבתם, ולפיכך נוספו: למשרד הבריאות — 980 משרות; למשרד התקשורת — 380 משרות; למשרד האוצר, אגף מס הכנסה — 250 משרות; למשרד החינוך והתרבות — 170 משרות; לנמל-התעופה בן-גוריון (אבטחה) — 150 משרות; למשרד החקלאות — 120 משרות; למשרד הסעד — 100 משרות; למשרד הבטחון — 100 משרות; למשרד החוץ — 75 משרות; למשרד המשפטים — 80 משרות; למשרדים שונים — 99 משרות. בסך הכל — 2,504 משרות.

כמחצית עובדים אלו נכללים בדירוג המקצועי: בדירוגים רפואיים ופארה-רפואיים — 618 עובדים; משפטים, אקדמאים, עתונאים ועובדי מחקר — 296 עובדים; מהנדסים, הנדסאים וטכנאים — 168 עובדים; עובדי הוראה — 145.

4459. סדרי גביית היטל מלאי והיטל יבוא

חבר-הכנסת ח. שמעוני שאל את שר האוצר ביום ז' בכסלו תשל"ו (11 בנובמבר 1975):

לפי סעיפים 41 ו־42 לתקנות-שעת-חירום (הסדרים בעקבות שינוי שער המטבע), כפי שפורסמו בקובץ תקנות 3246 מיום 11 בנובמבר 1974, רש"א רשות מוסמכת לקבוע מועדים מאוחרים מהקבועים בתקנות לסילוק היטל מלאי או היטל יבוא או לדחות מועדי תשלומים.

אם נדחה התשלום ישלם החייב ריבית בשיעור 15% לשנה, אך מי שלא אושרה לו דחיית התשלום יש לחייבו בתשלום קנס בשיעור 2% לחודש על הסכום שלא שולם במועד.

מאז הפיחות בנובמבר 1974 עברו כשנתיים ימים והשאלות שלהלן נוגעות לפיחות זה.

אבקש איפוא להשיב לי:

1. מה הוא סכום ההיטל שנקבע ולא שולם במועד?

ועדת בן-שחר נתקבלה אף ההמלצה לערוך בדיקה מדגמית בתיקים, שפירושה בדיקה לפי סטאנדארטים איכותיים גבוהים של אחוז מסויים מכלל התיקים במס הכנסה. בחירת התיקים למדגם היא כזו שתבטיח גם חדירה לרוחב וגם בדיקה של ענפים גוואים בעלי פוטנציאל תשלום מס גבוה. הדבר מחייב אירגון שונה של משרד השומה, ופירושו מבחינה מעשית שיהיה צורך להקים מעין מחלקה מיוחדת בכל אחד מעשרים משרדי השומה ברחבי הארץ.

2-3. גביית המס מעצמאים וחברות מראה גי"דול משמעותי השנה. בחודשים אפריל-ספטמבר על-תה גביית המס מעצמאים ב-29% לעומת התקופה המקבילה אשתקד; בגבייה מחברות חל גידול של 60% בקירוב בגביית מס הכנסה, ובגבייה משכירים חל גידול של 23%. אפשר לציין כי בתחום הגי"דוליים במקור נרשם גידול של 200% בקירוב בחודשים אפריל-ספטמבר לעומת התקופה המקבילה אשתקד. אין הערכה מוסמכת לסכומי ההכנסות החומות מתשלום המס.

4. אגף מס הכנסה נערך בתכניותיו ובפעולות שהוא נוקט לגביית מס אמת מכל ציבור הנישומים.

4524. דרישה לצמצום יכואם של אביוזרי
רכב שהם כגדר מותרות

חבר-הכנסת ע. נוף שאל את שר האוצר ביום י"ג בכסלו תשל"ו (17 בנובמבר 1975):

מסיכום שנערך ביחידה להגנה על תוצרת הארץ במשרד המסחר והתעשייה מתברר כי המשק הישראלי הוציא בשנת 1974/75 על יבוא אביוזרי וקי-שונים למיניהם לרכב (להבדיל מחלפים) סך של 58 מיליון לירות.

אבקש להשיב לי:

1. האם סיכום זה נכון?

2. אם התשובה חיובית — מה מתכוון משרד האוצר לעשות כדי לצמצם בצורה דראסטית הוצאה ניכרת זו של מטבע-חוץ על פריטים כלי-כלי בלתי-חיוניים?

שר-האוצר י. רבינוביץ:

1. אגף המכס בדק את הנושא עם המחלקה להגנה על תוצרת הארץ במשרד המסחר והתעשייה. הסכום שמציין חבר-הכנסת עקיבא נוף מתייחס ליבוא חל-פים ואביוזרי פונקציונאליים לרכב מנועי והוא אינו מתייחס כלל ליבוא קישוטים או אביוזרי לרכב בעלי אופי של מותרות.

2. אין מידע סטטיסטי על היבוא של קישוטים ואביוזרי מיותרים לרכב, אך לפי הערכות נראה לנו כי היקף יבוא זה הוא בלתי-משמעותי.

4525. נקיטת אמצעים להענשת

עברייני מס ומכס

חבר-הכנסת א. רונן שאל את שר האוצר ביום י"ג בכסלו תשל"ו (17 בנובמבר 1975):

בעתון "הארץ" מ-12 בנובמבר 1975 פורסמה ידיעה האומרת כי פרקליטות המדינה לא תגיש משפטים

ד"ר ולטר לוי, כלכלן נפט נודע בעולם, הצהיר בהוצאה במכון הישראלי לנפט ואנרגיה שריסון צריכת האנרגיה בישראל בעקבות ההעלאות הגדולות במחירי הנפט אחרי מלחמת יום-הכיפורים הוא הנמוך בעולם. לדבריו, לפי השיטות הנהוגות בארץ לא נורצר שום תמריץ לחסכון. הוא גם קבע שהוא משוכנע שאפשר להקטין את צריכת האנרגיה בישראל ב-8%—10%.

רצוני לשאול את כבודו:

א. מה הצעדים שנקטו כדי לרסן את צריכת האנרגיה בישראל?

ב. מי אחראי לעובדה שעד כה החסכון של האנרגיה בישראל הוא הנמוך בעולם?

ג. אילו צעדים מתכונן שר האוצר לנקוט כדי להגביר את החסכון באנרגיה בחודשים הקרובים?

שר-האוצר י. רבינוביץ:

1. הצימצום בצריכת הדלק בישראל בשנת 1974/75 מגיע ל-20% בקירוב לעומת התחזיות לשנה זו ול-4% בקירוב לעומת 1973/74 — וזאת לעומת גידול שנתי של 10% ולמעלה שאיפיון את השנים הקודמות.

2. הקביעה שהחסכון באנרגיה בישראל הוא הנמוך בעולם איננה נכונה. יש גם להבחין בין אנרגיה לבין דלק. במרבית הארצות אין הדלק מהווה יותר מאשר חצי עד שני שלישים מצריכת האנרגיה הכוללת, והקטנת הצריכה של דלק — אפילו בצורה משמעותית — אין פירושה ירידה בכלל צריכת האנרגיה. נהפוך הוא, במרבית המדינות שבהן חלה ירידה בצריכת הדלק היתה עלייה מקבילה בצריכת אנרגיה אחרת, כגון פחם.

3. קיימת שורה של הצעות שיש בהן כדי להביא לחסכון. הצעות אלו תבואנה בקרוב לדיון בממשלה.

4523. פעולות לגביית מס אמת

חבר-הכנסת ח. שמעוני שאל את שר האוצר ביום י"ג בכסלו תשל"ו (17 בנובמבר 1975):

משרד האוצר התחייב בעת הפיחות בנובמבר 1974 להקים יחידה להעמקת הגבייה במס הכנסה. על התחייבות זו חזרו מדי פעם כאשר ננקטו אמצעים כלכליים המכבידים על השכבות החלשות.

אבקש לדעת:

1. האם הוקמה באגף מס הכנסה יחידה מיוחדת להעמקת הגבייה?

2. בכמה הועמקה גביית מס ההכנסה מן המשכמטים?

3. בכמה מעריך השר את הסכומים שמשמטמים מתשלומים, מדי שנה ובשיעור מצטבר?

4. מה בדעת השר לעשות כדי לגבות מס אמת מכל החייבים בתשלום ומתי יוחל בפעולה זו?

שר-האוצר י. רבינוביץ:

1. בזמנו הוחל בצעדים ראשונים להקמת מחלקה לטיפול מיוחד באגף מס הכנסה. עם קבלת המלצות

לאומי כדי לבדוק את הנושא המועלה בשאלתה. עם קבלת מסקנות הוועדה נפרסם ממצאה והמלצותיה.

4566. גידול ההוצאות לחימום בתים עקב התייקרות הדלק

חבריהכנסת י. דרניצקי (יורין) שאל את שר האוצר ביום ט"ו בכסלו תשל"ו (19 בנובמבר 1975):

עם ההתייקרות האחרונה של הנפט החמירה עוד יותר הבעיה של מחירי ההסקה לחימום בבתי צפת וביושבים אחרים ששורר בהם קור עז במשך חודשי החורף. ההוצאה לנפט למטרות חימום מגיעה בצפת לסך של כמה מאות לירות לחודש ולגבי משפחות רבות — ומשפחות מרובות ילדים במיוחד — זה עול שאין לשאתו.

נוכת מצב זה ובשים לב למדיניות מוצהרת של הממשלה לעודד את ערי הפיתוח ולסייע לפיתוח הגליל, מבקש אני את השר להשיב לשאלותי כדלהלן:

1. האם מכיר השר את המצב והאם נכונים הדיברים הנ"ל?

2. האם מוכן השר לפעול למען סייע לתושבי צפת ויושבים אחרים בתנאים דומים להתגבר על מצורקתם על-ידי הוולת מחיר הנפט או על-ידי מתן תמיכה לצורך חימום בתים בדרך אחרת?

שר-האוצר י. רבינוביץ:

מחיר הדלק לצרכן זהה במרחבים ובאזורים השונים נוכח קיום קרן השוואה להובלה, שאם לא כן היה מחיר הנפט והסולר באזור מרוחק ממקום ייצורו, כמו צפת או ערי הפיתוח בגליל, גבוה לאין ערוך מזה שבחיפה או באשדוד ובנותיה. בכך כבר תומך תושב חיפה, תל-אביב או אשדוד בעמיתו שבצפת, בירושלים או באילת. אין באפשרותנו לעשות יותר מזה.

4570. מניעת העברתו של מטבע-חוץ מתיירים לשוק השחור

חבריהכנסת א. לבנבראון שאל את שר האוצר ביום ט"ו בכסלו תשל"ו (20 בנובמבר 1975):

בעתון "ידיעות אחרונות" מ"8 בנובמבר 1975 כתב מר גבי ברוך: "רוב המטבע הזר המשולם על-ידי תיירים לקופות בתי-מלון בתל-אביב מוצא את דרכו לשוק השחור".

הנני שואל:

1. האם הידיעה נכונה?

2. מה הם הסכומים במטבע-חוץ מתיירים שמצאו את דרכם מקופות בתי-המלון לשוק השחור, במקום שהיה מופקדים בבנקים?

3. האם נעשה הדבר בידיעתו ובהסכמתו של שר האוצר?

4. אם לא — מה הצעדים שמשדר האוצר עומד לנקוט כדי להפסיק זרימת מטבע-חוץ לשוק השחור?

שר-האוצר י. רבינוביץ:

1. אין שום גורם שהוא, ומשרד האוצר בכלל זה, שיכול לדעת איהו חלק ממטבע-חוץ שמעבירים

פליליים נגד 1,262 עבריינים שהתחמקו מהצהרות אמת על המלאי שברשותם בעת פיתוח הלירה בנובמבר 1974.

לפי ידיעה זו סיבת הוויתור נעוצה במחסור בכוח-אדם משפטי ועומסי-יתר בבתי-המשפט. לפי דברי העיתון הוחלט בהנהלת המכס לפטור מתביעה את המעלימים תמורת כופר של 50% מהסכום שהם חייבים. לפי האומדן מהווה סכום ההעלמה 150 מיליון לירות רצוני לשאול:

1. האם הידיעות הנ"ל נכונות, בעיקרן או בחלקן?

2. מה הן העובדות הרלבאנטיות לאמיתותן?

3. אם התשובה לשאלה 1 היא חיובית — האם אין השר סבור שוויתור זה עשוי לעודד מתחמקים ומעלימים בעתיד?

4. האם ויתור זה עולה בקנה אחד עם המדיניות המוצהרת של הממשלה לביעור העלמת האמת בענייני מסים?

5. האם מוכן השר להורות לפרקליטות המדינה להכין ולהגיש את התביעות נגד החשודים בהעלמת האמת בענייני מסים?

6. המוכן השר להורות להנהלת המכס לגבות את כל הסכום שהועלם, בנוסף לקנס וריבית?

שר-האוצר י. רבינוביץ:

1. הפירסום בעתון הנזכר בשאלתה אינו מדויק.

2-4. העובדות הרלבאנטיות הן כדלקמן: בעירות בענייני מסים מוגשים אישומים במקרים שב-הם יש נסיבות מחמירות, בשאר המקרים ניתנת אפשרות לעבריינים לכפר על העבירות בתשלום כושר בשיעורים שונים, כפי שנקבע על-ידי השלטונות, במסגרת הסמכות שניתנת בחוק.

5. בפרקליטות המדינה ובמחלקת החקירות של המכס נמצאים בהכנה מספר תיקים אופייניים ולגביהם יוגשו כתבי-אישום בבתי-המשפט.

6. לגבי עבירות הקשורות בהיטל מלאי שבהן אין נסיבות מחמירות נקבע כופר בשיעור של 50% מן ההיטל. סכום זה הוא נוסף לגביית ההיטל עצמו, ריבית, או תוספת פיגורים הנגבים על-פי החוק.

4552. הקלות במסים לנכים

חבריהכנסת ס. שינמן שאל את שר האוצר ביום י"ג בכסלו תשל"ו (17 בנובמבר 1975):

נוכת הרפורמה במיסוי נפגעו קשה הנכים מלידה וממחלה.

אבקש לדעת:

האם פועל משרדך לתיקון עוול זה כדי שנכים אלה ימשיכו ליהנות מהקלות במס?

שר-האוצר י. רבינוביץ:

בימים אלה מונחת ועדה בהשתתפות נציגי הנגלה משרד האוצר, אגף מס הכנסה והמוסד לביטוח

נפגעי רדיפות הנאצים קובלים קשות על אפלייתם בחוקים הנוגעים לנפגעי המלחמה בנאצים, נפגעי צה"ל, נפגעי פעולות איבה ואחרים.

עתה נתברר לי כי גם באופן העברת הקיצבה להם קיימת אפליה לגביהם לעומת כל מקבלי הקיצבות האחרים. בעוד כל האחרים יכולים לקבל את הקיצבה החודשית באמצעות בנק הדואר, או על-ידי העברה לחשבונם בכל בנק מסחרי אחר, חייבים הם לקבל זאת באמצעות סניף דואר קבוע ורק הזכאי עצמו יכול לגבות את הכסף. אפילו במקרה של מחלה לא יכול הזכאי לתת בידי מישהו מבני משפחתו, או אדם אחר, יפוי-כוח לקבל את הכסף.

אודה לכבודו אם יואיל להשיב לי :

א. על שום מה הערמת הקשיים לגבי אלה שבלאי הכי מתהלכים בהרגשה של מופלים לרעה ?

ב. מה בדעת השר לעשות כדי להסירה ?

שר-האוצר י. רבינוביץ :

כדי לפתור את הבעיה המוכרת לנו מתכנן האוצר ביצוע תשלום התגמולים לכל הנכים שבטיפולו על-ידי זיכוי חשבונם בבנקים. אנו מקווים שהעניין יתבצע בזמן הקרוב.

4598. מניעת העברתו של מטבע-חיוני מתיירים לשוק השחור

חברת-הכנסת ש. ארבל-אלמוזלינו שאלה את שר האוצר ביום כ"ו בכסלו תשל"ו (30 בנובמבר 1975) :

בעתון "מעריב" מיום 13 בנובמבר 1975, במאמר "הבנקים נאלצים לייבא מטבע-חוץ לצרכיהם כיוון שתיי-רים מעדיפים את השוק השחור", נאמר שרוב רובם של התיירים הבאים לארץ מעדיפים להחליף מטבע זר בשוק השחור כיוון שהם מקבלים שם מחיר גבוה יותר מהמחיר שהיו מקבלים בבנקים. לפי דבריהם של אנשי משרד התיירות והאוצר הועברו לשוק השחור על-ידי התיירים יותר מ-60 מיליון דולר והתחזית לשנה היא עוד יותר קודרת.

בהתחשב בגרעון במאזן התשלומים והמאמץ הנע-שה להקטין את הגרעון, רצוני לשאול את כבודו :

1. האם הפירסום בעתון תואם את המציאות ?

2. אם כן — אילו אמצעים נקט ועומד לנקוט משרד האוצר כדי לסתום את הפרצות של נזילות מט-בע זר לשוק השחור ?

שר-האוצר י. רבינוביץ :

ראי נא תשובתי שניתנה היום לשאלתה מס' 4570, של חברת-הכנסת אברהם לבנבראן.

4655. הענשת עבריינים שהצהירו הצהרות כוזב על מלא

חברת-הכנסת מ. פעיל שאל את שר האוצר ביום ל' בכסלו תשל"ו (4 בדצמבר 1975) :

בעקבות כתבה בעתון "הארץ" מיום 17 בנובמבר 1975 אבקש את כבוד שר האוצר להשיב לי לשאלות הבאות :

התיירים מוצא דרכו לשוק השחור. לפיכך אי-אפשר להשיב אם זהו "רוב" או "מיעוט".

2. לא ידוע. אולם יש נתונים על הכספים שה-גיעו לבנקים, ולהלן כמה מהם המעוגלים למיליונים :

	1974	1975
יוני	15	20
יולי	19	19
אוגוסט	20	20
ממוצע לתייר בדולרים :		
יוני	302	384
יולי	238	246
אוגוסט	217	313

3. כמובן, לא.

4. הצעדים המקובלים לשמירת חוק ותוספת התמ-ריצים לבתי-המלון לתקבולים במטבע-חוץ שיעבירו לבנקים.

4576. תנאי תכנית החסכון "טפחות 10,000"

חברת-הכנסת ב. מואב שאל את שר האוצר ביום כ' בכסלו תשל"ו (24 בנובמבר 1975) :

בעתון "ידיעות אחרונות" מ-16 בנובמבר 1975 נמ-סר כי בתכנית החסכון החדשה "טפחות 10,000" נית-נים תנאים מועדפים לעובדי המדינה ומקומות עבודה מסויימים.

שאלתי הן :

1. מה הם הקריטריונים שעל-פיהם נקבעים תנאי חסכון ?

2. מה הם הקריטריונים שעל-פיהם נקבעים תנאי חסכון מועדפים ומי אחראי לקביעתם ?

3. מי הם החוסכים הנהנים כיום מתנאים מוע-דפים בתכנית החסכון הנ"ל ?

שר-האוצר י. רבינוביץ :

1. שאיפתנו היא לקבוע תנאי חסכון שיהיה בהם משום תמריץ לציבור להחליף צריכה שוטפת בהח-זקת פקדון לחסכון. העקרון הבסיסי הוא להבטיח את הערך הריאלי של החסכון.

2-3. האוצר לא קבע תנאים מועדפים כלשהם לקבוצות עובדים במקומות עבודה מסויימים. לפי הי-דוע לנו פיתח בנק אחד יזמה והציע לקבוצות עוב-דים מענק מיוחד בתנאי שתהיה הצטרפות קבוצתית של העובדים באותו מקום עבודה ובתנאי שההפרשות לאותה תכנית חסכון תהיינה בדרך של ניכוי מה-שכר ותועברנה במרוכז לבנק על-ידי המעסיק. לפי סידורים אלה מושג חסכון מינהלי שהבנק מוכן להח-זיר לחוסכים בצורת מענק מיוחד. תוספת זו לחוס-כים אינה כלולה בצווים של שר האוצר לפי חוק עידוד החסכון ולכן היא חייבת במס הכנסה.

4577. הסדר כעניין תשלומי תגמולים לנכים

חברת-הכנסת ח. קורפו שאל את שר האוצר ביום כ' בכסלו תשל"ו (24 בנובמבר 1975) :

חברת י"א, ישיבה רמ"ו, כ"ז טבת תשל"ו (31 דצמבר 1975)
— שאילתות ותשובות (פעיל, רבינוביץ, בן-פורת) —

או הכופר המשתלם לא באים במקום הסכום המגיע
אלא בנוסף לזה.

3-4. התשובה שלילית.

5. התשובה שלילית. החוק קובע רק את העונש
המאקסימאלי. בתי-המשפט וכן הרשות האדמיניסטרטיבית
טיבית. שבסמכותה להמיר עבירה בכופר כסף קובעים
את שיעור הקנסות או הכופר במסגרת סמכויותיהם.

בעבירות הקשורות בהיטל המלאי שבהן לא קיי-
מות מסיבות מחמירות נקבע שיעור כופר של 50%
וזה אינו סוטה מהמקובל בנסיבות דומות.

היו"ר מ. בן-פורת :

שאלה נוספת לחברת-הכנסת פעיל.

מאיר פעיל (מוקד) :

כבוד השר דלג על שאלה 3 בשאלתה, שהיא שאלה
מעניינת במיוחד : "האם נכון שמנהל אגף המכס והבלו
במשרד האוצר, מר דוד פלד, הצהיר כי אין לו אמון
בהליכים המשפטיים?"

שר-האוצר י. רבינוביץ :

אינני מניח שזה נכון, אבל אני מוכן לבדוק אם
היתה הצהרה כזאת.

היו"ר מ. בן-פורת :

חברי הכנסת, הישיבה הבאה של הכנסת ביום ב'
בשבוע הבא בשעה 16:00. ישיבה זו נעולה.

1. האם נכון שהנהלת המכס ופרקליטות המדינה
מתחמקות מהגשת תביעות פליליות נגד 1,262 עבריינים
שמסרו הצהרות כוזב על המלאי בעת הפיחות של נובמבר
1974?

2. האם נכון שאי-גביית המכס במקרה זה מנעה
מקופת האוצר הכנסה בסך של 675 מיליון לירות?

3. האם נכון שמנהל אגף המכס והבלו במשרד
האוצר, מר דוד פלד, הצהיר כי אין לו אמון בהליכים
המשפטיים?

4. באילו הליכים מאמינים הפקידים הבכירים ב-
משרדו ומה השיטה היעילה הנקוטה על-ידם לייעל את
גביית המסים בכלל והמכס בפרט?

5. האם נכון שהנהלת המכס החליטה על תשלומי
כופר בשיעור קטן פי עשרה מזה הקבוע בחוק? מה
הסברו של שר האוצר לפירוש כה נרחב לקולה של רוח
המחוקק?

שר-האוצר י. רבינוביץ :

1. התשובה שלילית. הנהלת המכס, בשיתוף עם
פרקליטות המדינה, עושה להענשתם של העבריינים
שהצהירו הצהרות לא נכונות על מלאי, הן בדרך של
העמדתם לדין במקרים שבהם קיימות נסיבות מחמירות
והן בדרך של המרת משפטם בכופר כסף בשאר המק-
רים.

2. התשובה שלילית. לא נמנעה הכנסה מאוצר המ-
דינה כי בכל מקרה ההיטל, הריבית או תוספת הפי-
גורים נגבים כדין. העונש המוטל על-ידי בית-המשפט

הישיבה ננעלה בשעה 13:50.

נספחות

א. סדר-היום לשיבות רמ"ד-רמ"ו

- א. שאלות ותשובות.
- ב. חוק מס ערך מוסף, תשל"ו-1975 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- ג. חוק להשקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 2), תשל"ו-1975 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- ד. חוק עידוד התעשייה (מסים) (תיקון מס' 5), תשל"ו-1975 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- ה. חוק מס עזבון (תיקון מס' 6), תשל"ו-1975 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- ו. חוק הרשויות המקומיות (הסדרת השמירה) (תיקון מס' 2), תשל"ו-1975 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- ז. חוק להארכת תוקף של תקנות-שעת-חירום (רישום ציוד וגיוס), תשל"ו-1975 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- ח. חוק מילווה פיתוח (תיקון מס' 14), תשל"ו-1975 (קריאה ראשונה).
- ט. חוק מס שירותים (מוסדות בנקאיים וחברות ביטוח) (תיקון מס' 4), תשל"ו-1975 (קריאה ראשונה).
- י. חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 2), תשכ"ב-1962 (תיקון מס' 7), תשל"ה-1975 (קריאה ראשונה).
- יא. המצב במוסדות לילדים בארץ - דיון.
- יב. שידורים בטלוויזיה הפוגעים במוראל הציבור - דיון.
- יג. הצעות לסדר-היום.
- יד. הצעות חוק של חברי כנסת.
- טו. המצב בענף התיירות בישראל - דיון.
- טז. סיכומיה והצעותיה של הוועדה לענייני ביקורת המדינה לדין-חשבון מס' 25 של מבקר המדינה (חלקים א', ב').
- יז. חוק רשות לאומית לאנרגיה, תשל"ו-1975 (קריאה ראשונה) - הצעת חבר-הכנסת א. שטרמן.
- יח. ריבוי תופעות אלימות ופשע בארץ - דיון.
- יט. חוק הגנת הדייר (תיקון), תשל"ו-1975 (קריאה ראשונה).
- כ. חוק לתיקון פקודת ביטוח רכב מנועי (סיכוני צד שלישי) (מס' 3), תשל"ו-1975 (קריאה ראשונה).
- כא. חוק שירות הציבור (מתנות), תשל"ה-1975 (קריאה ראשונה).
- כב. חוק בתי המשפט (תיקון מס' 5), תשל"ג-1973 (קריאה ראשונה).
- כג. חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם) (תיקון), תשל"ו-1975 (קריאה ראשונה).
- כד. חוק התביעות של קרבנות השואה (הסדר הטיפול) (תיקון מס' 5), תשל"ג-1973 (קריאה ראשונה).
- כה. חוק רישוי בעלי מלאכה, תשל"ה-1975 (קריאה ראשונה).
- כו. חוק לתיקון פקודת הטלגראף האלחוטי, תשל"ב-1972 (קריאה ראשונה).
- כז. היקפן של השקעות במפעלים פטרוכימיים - דיון.
- כח. הדרכים לביצוע המלצות ועדת ראש הממשלה לנוער במצוקה - דיון.
- כט. השבתת נמל אשדוד - דיון.
- ל. סחבת בבתי המשפט - דיון.
- לא. פיטורי עובדים דרוזים בגמל חיפה - דיון.
- לב. מעמד האשה בישראל - דיון.
- לג. עליית יהודים מארצות המערב וקליטתם - דיון.
- לד. בעיית העובדים היומיים - דיון.
- לה. שביתת הימאים - דיון.
- לו. ייקורי דירות לזוגות צעירים ולעולים חדשים על-ידי העלאת מחירי הקרקעות - דיון.
- לז. אחריותה ומדיניותה של מדינת ישראל לגבי יהודי התפוצות - דיון.
- לח. התנחלויות בשומרון - דיון.
- לט. חוק למניעת הונאה בכשרות, תשל"ד-1974 (קריאה ראשונה).
- מ. חוק לשכת עורכי הדין (תיקון מס' 11), תשל"ו-1975 (קריאה ראשונה).
- מא. חוק לתיקון דיני העונשין (הפסקת הריון), תשל"ו-1975 (קריאה ראשונה) - הצעת קבוצת חברי כנסת.
- מב. חוק שירות המדינה (משמעת) (תיקון מס' 5), תשל"ו-1975 (קריאה ראשונה).
- מג. חוק השופטים (תיקון מס' 4), תשל"ה-1975 (קריאה ראשונה).
- מד. חוק החוזים האחדים (תיקון מס' 2), תשל"ה-1975 (קריאה ראשונה).

- מה. חוק לתיקון פקודת הראיות (מס' 3), תשל"ד—1974 (קריאה ראשונה).
- מו. חוק כפיית קיום פסקי דין, תשל"ד—1973 (קריאה ראשונה).
- מז. הצעות סיעות הליכוד וחזית דתית תורתית שלא יחול דין רציפות על הצעות חוק אלו:
1. חוק האיגוד השיתופי, תשל"ב—1971;
 2. חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 18), תשל"ג—1972.
- מח. חוק יסוד: החקיקה (קריאה ראשונה).
- מט. חוק החקיקה (הוראות מעבר), תשל"ו—1975 (קריאה ראשונה).
- נ. חוק דיני העונשין (בטחון המדינה, יחס חוץ
- וסודות רשמיים) (תיקון מס' 2), תשל"ל—1970 (קריאה ראשונה).
- נא. חוק שיפוט בענייני התרת נישואין (מקרים מיוחדים) (תיקון), תשל"ב—1972 (קריאה ראשונה).
- נב. חוק לתיקון פקודת המבחן (מס' 2), תשל"ב—1972 (קריאה ראשונה).
- נג. חוק לתיקון פקודת הדרכים ומסילות הברזל (הגנה ופיתוח) (מס' 4), תשל"ג—1973 (קריאה ראשונה).
- נד. חוק ההתיישבות החקלאית (סייגים לשימוש בקרקע חקלאית ובמים) (תיקון), תשל"ג—1973 (קריאה ראשונה).
- נה. חוק להארכת תוקף של תקנות־שעת־חירום (הגבלת התנועה של כלי רכב), תשל"ד—1974 (קריאה ראשונה).

ב. הצעות לסדר־היום לשיבות רמ"ה—רמ"ז

495. י. שריד (המערך): אין רופאים לילדי ערי העימות.
496. ט. לוי (המערך): שיבוש הלשון העברית בדיבור בפומבי ובכלי התקשורת וחובת חברי הכנסת.
497. א. כין (הליכוד): תכנון החינוך הגבוה.
498. א. נמיר (המערך): תכנית הרווחה החינוכית.
499. י. ז. אמיר (המערך): תלאתיו של זוג צעיר להגיע לקורת גג.
500. ד. לוי (הליכוד): שביתת הרעב של זוגות צעיר
- ריס בבאר־שבע והצורך לפתור את בעיות שיכון נם.
501. א. אבן (המערך): פיתוח קשרים עם הקהילה האירופית והיערכות המשק לקראת ביטול מכסים על המוצר האירופי.
502. ת. טובי (הרשימה הקומוניסטית החדשה): עמדת ישראל כלפי מושב מועצת הכטחון ביום 12 בינואר 1976.
503. א. שכטרמן (הליכוד): ההכרח לחסוך באנרגיה עקב מחירי הנפט הגבוהים והבעיות הכרוכות בהשגתן.

ג. הצעת חוק מס ערך מוסף, תשל"ו—1975 פרק א': הגדרות

1. הגדרות
בחוק זה —
"בית מלון" לרבות פנסיון, בית מרגוע, בית אירוח או כיוצא באלה שבו מלינים בדרך כלל בתמורה לפחות חמישה אנשים;
"בית משפט מחוזי" — בית המשפט המחוזי שבתחום שיפוטו נמצא מקום עסקו העיקרי של המערער או משרדו הרשום;
"המנהל" — מנהל המכס והבלו;
"המס" — מס ערך מוסף, מס שכר או מס שכר ורווח;
"חייב במס" — עוסק, מלכ"ר או מוסד כספי;
"חשבונית" — חשבונית עסקה או חשבונית מס;
- "חשבונית מס" — חשבונית שהוצאה על פי סעיף 47;
- "חשבונית עסקה" — חשבונית שחובה להוציאה לפי סעיף 45;
- "טובין" — לרבות —
(1) עצים, שתילים, פרחים, יבול וכיוצא באלה הנמכרים בנפרד מהקרקע;
(2) זכות, טובת הנאה ונכסים בלתי מוחשיים אחרים ובין השאר — ידע, למעט זכות במקרקעין או בתאגיד ולמעט ניירות־ערך ומסמכים סחירים וזכויות בהם;
- "מבטח" — מבטח כמשמעותו בחוק הפיקוח על עסקי ביטוח, תשי"א—1951,¹ למעט קופת גמל

כשהמכירה או השירות בעלי אופי מסחרי, ובלבד שאינו מלכ"ר או מוסד כספי;

ג י ר ס ה ב'

"עוסק" — מי שמוכר נכס או נותן שירות במהלך עסקיו ואינו מלכ"ר או מוסד כספי.

"עוסק זעיר" — עוסק שבעסקיו לא יותר משני מועסקים ושמהחזור העסקאות שלו בכל עסקיו אינו עולה על 350,000 לירות או סכום גבוה יותר שקבע שר האוצר, למעט מי שרשום כעוסק מורשה מכוח סעיפים 57 או 58, ולמעט מי שנמנה עם סוג עוסקים שלגביהם קבע שר האוצר שיירשמו כעוסקים מורשים; לעניין זה —

(1) בעלים, שותפים ובני משפחותיהם העובדים בעצמם בעסק ייראו כמועסקים;

(2) חניך או העובד לא יותר מארבע שעות ביום ייראה כחצי מועסק;

(3) מי שעבד בעסק בחלק משנת המס ייראה כמועסק חלקית כיחס תקופת עבודתו לשנה שלמה.

"עוסק מורשה" — עוסק שנרשם על פי סעיף 52 ואינו עוסק זעיר;

ג י ר ס ה א'

"עסקה" — מכירת נכס או מתן שירות בידי עוסק במהלך עסקיו, לרבות מכירת נכס המשמש לעו"ס בעסקיו אך אין מכירתו מעיסוק העוסק, וכן מכירת נכס או מתן שירות באקראי כשהמכירה או השירות בעלי אופי מסחרי;

ג י ר ס ה ב'

"עסקה" — מכירת נכס או מתן שירות בידי עוסק במהלך עסקיו, לרבות מכירת נכס שמכירתו אינו מעיסוקו אך משמש לו בעסקיו.

"עסק" — לרבות מקצוע ומשלח יד;

"קונה" — לרבות מקבל שירות;

"רווח" — הכנסה חייבת, כמשמעותה בפקודת מס הכנסה, לפני קיוז הפסדים משנות המס הקודמות לשנת המס שבה נתקבלה ההכנסה, ולפני ניכוי המס על שכר על פי סעיף 4(ב), למעט הכנסה מדיבידנד שנתקבל ממוסד כספי אך לרבות הכנסה מריבית או מדיבידנד שלגביה ניתן פטור ממס הכנסה לפי כל דין;

"שימוש לצורך עצמי" —

(1) שימוש בנכס מנכסי עסק שלא לצרכי העסק בידי אדם שיש לו חלק בבעלות על העסק או בהנהלתו או שהוא מועסק בו;

(2) שימוש לצרכי עסק מנכסי העסק מסוג ששר האוצר קבע ובתנאים שקבע;

הפטורה ממס הכנסה על פי סעיף 9(2) לפקודת מס הכנסה²;

(1) חברה או אגודה שיתופית העוסקת בקבלת כספים בחשבון עובר ושב על מנת לשלם מהם לפי דרישה על-ידי שק;

(2) חברה המשתמשת כדין במלה "בנק" כחלק משמה למעט חברה ששמה מאוזכר חברה או אגודה שיתופית שפיסקה (1) חלה עליה;

(3) מוסד כספי כמשמעותו בחוק בנק ישראל, תשי"ד-1954³, אשר הוראות הנזילות מכוח החוק האמור חלות עליו;

(4) מבטח;

(5) סוג בני אדם ששר האוצר קבע;

"מוסד ללא כוונת רווח" או "מלכ"ר" —

(1) המדינה, רשות מקומית או איגוד ערים;

(2) חבר-בני-אדם, מואגד או לא מואגד, שאין עיסוקו לשם קבלת רווחים ושאינו מוסד כספי;

(3) תאגיד שהוקם מכוח דין ואינו רשום כחברה, כאגודה שיתופית או כשותפות;

(4) קופת גמל הפטורה ממס הכנסה על פי סעיף 9(2) לפקודת מס הכנסה;

"מחזור עסקאות של עוסק" — סך כל המחיר, כמשמעותו בסעיף 7, של העסקאות בשנת המס שחלפה, ואם הסכום אינו ידוע, או שעסק רק בחלק מאותה שנה — הסכום העשוי להתקבל בשנת המס השוטפת כשהוא מחושב לפי הנחיות שקבע שר האוצר; לעניין זה, עסקאות — למעט מכירת נכס המשמש לעוסק בעסקיו אך אין מכירתו מעיסוק העוסק;

"מכר", לעניין נכס — לרבות השכרתו, מקחו אגב שכירות, הקניית רשות לשימוש בו בתמורה, הקניית זכות בו, שימוש בו לצורך עצמי, ולרבות הפקעתו, חילוטו או החרמתו, בתמורה, וכן נתן-נחו במתנה לרבות מתנה לעובד, ולעניין מקרקעין — גם לרבות פעולה באיגוד מקרקעין כמשמעותה בחוק מס שבח מקרקעין, תשכ"ג-1963⁴;

"מס תשומות" — מס הערך המוסף שהוטל על מכירת נכסים לעוסק, על יבוא נכסים בידי עוסק או על מתן שירותים לעוסק, הכל לצרכי עסקו או לשימוש בעסקו;

"מקרקעין" — לרבות זכות באיגוד מקרקעין כמשמעותה בחוק מס שבח מקרקעין, תשכ"ג-1963; "נכס" — טובין או מקרקעין;

ג י ר ס ה א'

"עוסק" — מי שמוכר נכס או נותן שירות במהלך עסקיו או מי שמוכר נכס או נותן שירות באקראי

² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

³ ס"ח תשי"ד, עמ' 192.

⁴ ס"ח תשכ"ג, עמ' 156.

"שכר" — הכנסת עבודה כמשמעותה בפקודת מס הכנסה, לרבות קיצבה המשתלמת מאת מעביד למי שהיה עובדו;
 "שנת מס" — כמשמעותה בפקודת מס הכנסה.

"שירות" — כל עשייה בתמורה למען הזולת שאיננה מכר, ובתבר-בני-אדם — גם עשייה כאמור למען חבריו אף ללא תמורה או בתמורת דמי חבר; עבודת עובד איננה בגדר שירות למעבידו;

פרק ב': הטלת המס ושיעורו

ג' ר ס ה ב'

(ב) על פעילות בישראל של מוסד כספי יוטל מס שכר ורווח באחוזים מהשכר ששילם והרווח שהפיק כפי שקבע שר האוצר בצו באישור הכנסת, ובלבד ששיעור המס לא יעלה על 35% מהשיעור שנקבע על פי סעיף 2. הפסד שהיה למוסד כספי בשנת מס ניתן לקיוונו כנגד השכר ששילם לאותה שנת מס.

5. מס ערך מוסף על דברי אמנות ונכסים משומשים שר האוצר רשאי לקבוע סוגים של דברי אמנות ושל נכסים משומשים שהמס עליהם, כשהם נמכרים בידי מי שעסקו מכירת נכסים כאלה, יהיה לא ממחיר רם המלא אלא מההפרש שבין מחירם בעת המכירה לבין מחירם בעת הרכישה.

6. גביית המס מהקונה

הוטל מס על עסקה או הועלה שיעור המס עליה לאחר שהוסכם על העסקה רשאי העוסק לדרוש מהקונה שישלם לו את סכום המס או את סכום המס הנוסף שנתחייב בו העוסק, זולת אם נקבע אחרת בהסכם או בכל דין הדן בפיקוח על המחירים.

פרק ג': המוחיר

9. בעסקאות שסעיף 19 חל עליהן

(א) מחירה של עסקה כאמור בסעיף 19(א) הוא העמלה או התמורה האחרת שקיבל נתון השירות ממי שסיפק לו את הנמכר.

(ב) מחירה של עסקה כאמור בסעיף 19(ב) הוא ההפרש שבין המחיר שבו נקנה הנכס לבין המחיר שבו נמכר.

10. במקרים מיוחדים

עסקה שמחירה מושפע מיחסים מיוחדים בין הצדדים, או שלא נקבע לה מחיר, או שתמורתה כולה או מקצתה איננה בכסף, יהא מחירה המחיר שהיה משתלם בעדה בתנאים רגילים; לא ניתן לקבוע את המחיר בדרך זו, יהא מחירה עלות הנכס או השירות בתוספת הרווח המקובל באותו ענף.

2. הטלת מס ערך מוסף ושיעורו

על עסקה בישראל ועל יבוא טובין יוטל מס ערך מוסף בשיעור אחד ממחיר העסקה או הטובין כפי שקבע שר האוצר בצו לאחר התייעצות עם ועדת הכספים של הכנסת.

3. תחולת חוק מסי מכס ובלו (שינוי תעריף)

הוראות חוק מסי מכס ובלו (שינוי תעריף), תש"ט—1949⁶, יחולו על צווים לפי סעיף 2, כאילו היו צווים לפי סעיף 1 לחוק האמור, בשינויים המחוייבים לפי העניין ובשינויים אלה: במקום "חודשיים" קרי "שבועיים" והזמן שבין כנסי הכנסת יבוא במניין.

4. הטלת מס על מלכ"רים ומוסדות כספיים ושיעורו

(א) על פעילות בישראל של מוסד כספי יוטל מס שכר באחוזים מהשכר ששילם כפי שקבע שר האוצר בצו באישור הכנסת.

ג' ר ס ה א'

(ב) על פעילות בישראל של מוסד כספי יוטל מס שכר ורווח באחוזים מהשכר ששילם והרווח שהפיק כפי שקבע שר האוצר באישור הכנסת; הפסד שהיה למוסד כספי בשנת מס ניתן לקיוונו כנגד השכר ששילם לאותה שנת מס.

7. בעסקה

מחירה של עסקה הוא התמורה שהוסכם עליה, לרבות —

(1) כל מס, היטל, אגרה או תשלום חובה אחר המוטלים על העסקה שלא על פי חוק זה, זולת אם הוטלו בדין על הקונה אך למעט מס על רווחי הון על פי פקודת מס הכנסה ומס על פי חוק מס שבח מקרקעין, תשכ"ג—1963;

(2) כל הוצאה אחרת בביצוע העסקה שעל פי הסכם המכר על הקונה להחזירה למוכר לרבות עמלה או ריבית בשל תשלום לשיעורין ולרבות מחירן של ארזיות.

8. במכר ושירות יחד

בעסקה הכוללת נכס ושירות יהיה מחיר כולם יחד מחיר העסקה.

⁶ ס"ח תש"ט, עמ' 154.

11. טובין ביבוא

(א) מחירם של טובין ביבוא הוא ערכם כאמור בסעיף 130 לפקודת המכס⁹ במועד תשלום המס, בתוספת המכס וכל מס או היטל אחר החלים על היבוא.

(ב) טובין שיוצאו מישראל ובהיותם מחוץ לישראל תוקנו, חודשו או שופרו, והוחזרו לישראל, מחירים ביבוא הוא ערכו של התיקון, החידוש או השיפור בתוספת התשלומים כאמור בסעיף קטן (א).

12. דין תרומה, תמיכה וכדומה

(א) תרומה, תמיכה או סיוע אחר (להלן — תקבולים) שקיבל עוסק ייחשבו כחלק ממחיר עסקאותיו;

פרק ד': מקום העסקה

14. במכר

יראו נכס כנמכר בישראל אם הנכס היה בישראל בעת מסירתו לקונה, או אם יוצא מישראל, ובנכס בלתי מוחשי — אם המוכר הוא תושב ישראל.

15. במתן שירות או פעילות

יראו שירות כניתן בישראל אם ניתן כולו או מרביתו בישראל או נתן אותו מי שמקום עסקו העיקרי

פרק ה': החייב בתשלום המס

16. החייב בתשלום המס

אלה חייבים בתשלום המס:

- (1) במכר — המוכר;
- (2) בשירות — נתן השירות;
- (3) ביבוא — בעל הטובין כמשמעותו בפקודת המכס;
- (4) בפעילות מלכ"ר או מוסד כספי — המלכ"ר או המוסד.

17. שלוח וסוכן

(א) עוסק המוכר נכס או נתן שירות לקונה באמצעות שלוח, הפועל בשמו של העוסק, רואים את העוסק כמוכר או כנותן השירות לקונה, ואת השלוח — כנותן שירות לעוסק.

(ב) עוסק המוכר בשם עצמו נכס של פלוני, שנתקשר עמו לשם כך, רואים את העוסק כמוכר הנכס לקונה ואת פלוני כמוכר הנכס לעוסק.

18. מוציא לפועל, מפרק, כונס וכיוצא

עוסק שהוא מוציא לפועל, מפרק, כונס נכסים, אפוטרופוס, מנהל עובד או כיוצא באלה, המוכר בתוקף תפקידו נכסיו של אחר, יראו כמוכר את בעל הנכסים שנמכרו, ואילו את המוכר בפועל יראו כנותן שירות למי שנכסיו נמכרו.

⁹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 3, עמ' 39.

הוראה זו לא תחול על סוגי תקבולים או סוגי עוסקים שקבע שר האוצר.

(ב) שר האוצר רשאי לקבוע דינם של התקבולים לעניין חשבוניות, ניכויים, רישום, בספרי החשבונות של העוסק וכיוצא באלה.

13. כללים לחישוב המחיר

שר האוצר רשאי לקבוע כללים לעניין —

- (1) חישוב המחיר על פי סעיף 10;
- (2) חישוב מחירן של אריוות;
- (3) הנסיבות והתנאים שבהם יראו סכום הניתן כפקדון או כערובה כחלק ממחיר העסקה שבה ניתנו.

בישראל והשירות הוא מן הסוג שהוא עוסק בניתוחו, ויראו פעילות כמנוהלת בישראל אם התנהלה כולה או מרביתה בישראל או ניהל אותה מי שמקום פעילותו העיקרי הוא בישראל והיא בתחום הפעילות שהוא מנהל; אך רשאי שר האוצר לקבוע, דרך כלל או לשירות או לפעילות מסויימים, שרק החלק מהם שניתן או התנהל בישראל ייחשב כאילו ניתן או התנהל בה.

19. מוכר כולים, אסימונים, שטרות, ניירות ערך וכיוצא

(א) עוסק שעסקו מכירת כולים, אסימוני טלפון, כולים הכנסה, טפסים מבוטלים של שטרי חוב וכיוצא באלה במחיר הנקוב בהם, יראוהו כנותן שירות למי שסיפק לו אותם למכירה.

(ב) עוסק שעסקו מכירת ניירות ערך, לרבות המוני-פקים בידי הממשלה או על פי חוק מיוחד, או שעסקו במכירת מטבע חוץ, יראוהו כנותן שירות של תיווך בין מי שמכר לו אותם לבין מי שקנה אותם ממנו.

20. רשות לשלם מס במקום החייב בו

מי שאינו חייב בתשלום המס רשאי, בהסכמת המנהל ובתנאים שקבע, לקבל על עצמו את התשלום, ומיום ההסכמה דינו כדין החייב בתשלום.

21. חיוב הקונה בתשלום המס

שר האוצר רשאי לקבוע סוגי עסקאות שבהם יהיה הקונה חייב בתשלום המס, וכן רשאי הוא לקבוע כי חובות אחרות אשר לפי הוראות חוק זה והתקנות על פיו חלות על סוגים של חייבי מס יחולו על הקונה; אולם אין בקביעה כאמור כדי לפטור את המוכר או נתן השירות מחובותיו, לפי חוק זה או התקנות על פיו, אלא מחובת התשלום והדיווח התקופתי.

פרק ו': מועד החיוב במס

22. במכר טובין

במכר טובין חל החיוב במס עם מסירתם לקונה; נמסרו הטובין חלקים חלקים — חל החיוב על כל חלק שנמסר. לעניין זה — "מסירה" כמשמעותה בס"ע פ"ח 8 לחוק המכר, תשכ"ח—1968.⁷

23. במלגור

נמסר נכס מפלוני לאלמוני על מנת שימכרו, והוס"כ כס בכתב שלא ישולמו יותר מעשרה אחוזים מהתמורה או אחוז גבוה יותר שקבע שר האוצר לסוגי עוסקים או עסקאות, לפני שאלמוני ימכור את הנכס ושלא לא ימכרו רשאי הוא להחזירו, יחול החיוב במס על המכר מפלוני לאלמוני, בשעה שבה מכר אלמוני את הנכס; הוא הדין במכירה כאמור שההסכם לגביה נערך בעל-פה אם הוכח להנחת דעתו של המנהל שלפי הנהגה המסחרית הוא מסוג מכירות הנעשות בתנאים האמורים ללא הסכם בכתב.

24. בשירות

בשירות חל החיוב במס עם נתינתו; ניתן השי"רות חלקים חלקים, חל החיוב על כל חלק שנתינתו ובשירות שנתינתו מתמשכת ושלא ניתן להפריד בין חלקיו — עם גמר נתינתו.

25. בשימוש לצורך עצמי

בשימוש לצורך עצמי חל החיוב במס עם נטילת הטובין לשימוש כאמור.

26. ביבוא

ביבוא טובין חל החיוב במס עם פדייתם מפיקוח רשות המכס.

27. בהפקעה

בהפקעה, חילוט או החרמה חל החיוב במס עם תשלום הפיצוי או התמורה.

28. בעסקת מקרקעין

(א) בעסקת מקרקעין חל החיוב במס עם העמדת המקרקעין לרשות הקונה או לשימוש, או עם רישום המקרקעין על שמו של הקונה בפנקס המתנהל על פי דין, לפי המוקדם.

(ב) בעבודות בנייה חל החיוב במס עם השלמת העבודה או העמדת המקרקעין שבהם נעשתה העבודה לרשות הקונה או לשימוש, לפי המוקדם; הועמד חלק מהמקרקעין לרשות הקונה, חל החיוב לגבי אותו חלק מאותה שעה.

(ג) בסעיף זה, "עבודות בנייה" — לרבות עבודות חפירה, הריסה, ביוב וניקוז, הנתת צינורות, סלי-לת כבישים ודרכים, הכשרת קרקע וכיוצא באלה.

29. במקרים מיוחדים

על אף האמור בפרק זה —

(1) בשירות שנתינתו מתמשכת ולא ניתן להפריד בין חלקיו, בעסקה שסעיף 28 חל עליה ובסוג עסקאות אחרות שקבע שר האוצר — אם שולמו סכומים כל שהם על חשבון התמורה לפני מועד החיוב על פי פרק זה, יחול החיוב לגבי כל סכום ששולם כאמור, בעת תשלומו;

(2) רשאי שר האוצר לקבוע סוגים של עסקאות, לרבות עסקאות כאמור בפסקה (1), שבהם יחול החיוב במס עם קבלת התמורה ועל הסכום שנתקבל.

פרק ז': שיעור אפס ופטורים

30. מס בשיעור אפס

(א) אלה עסקאות שהמס עליהן יהיה בשיעור אפס:

(1) מכירת טובין — למעט טובין כאמור בס"ע פ"ח 33 — לאדם שבחוף-לארץ אם הותר לגביהם רשימת יצוא או מסמך אחר שאישר לעניין זה המנהל, מכירת נכס בלתי מוחשי לאדם שבחוף-לארץ או מתן שירות לאדם כאמור; לעניין זה, "מכירה לאדם שבחוף-לארץ" — לרבות מכירת טובין על מנת שיועברו למחסן רשוי כמשמעותו בפקודת המכס, שאי-שר לעניין זה המנהל, ולרבות מכירת טובין שבמחסן כאמור, למי שיוצא מישראל;

(2) מתן שירות בחוף-לארץ בידי עוסק שמקום עיסוקו העיקרי הוא בישראל;

(3) לינה ואירוח של תייר בבית מלון; הש-

כרת רכב מנועי פרטי לתייר לנהיגה עצמית כשיש עליו היתר המפקח על התעבורה לשמש להשכרה לנהיגה עצמית; הסעת תייר ברכב מנועי פרטי או באוטובוס, הנועדים להסעת נוסעים לסיוור וטיול; הולכת תייר בכלי טיס ממקום בישראל למקום אחר בישראל; בפסי-קה זו, "תייר" — תייר תושב חוץ;

(4) מכירת טובין למי שזכאי בשל כניסתו לישי-ראל לרכשם בפטור מלא ממס קנייה;

(5) עסקה שהוטל עליה מס נסיעות חוץ או שהופטרה ממנו;

(6) הובלת מטענים בדרך האוויר או הים מישראל ואליה;

(7) מכירתם, השכרתם או החרמתם של כלי שיט או כלי טיס המשמשים להולכת נוסעים או הובלת מטענים והם מן הסוג הפטור ממכס בעת יבואם;

33. פטור לאבנים יקרות
יבואם ויצואם של יהלומים ואבנים יקרות שאינם משובצים והם מן הסוג הפטור ממכס, וכל עסקה בהם עם עוסק שעסקו אשר במהלכו נעשית העסקה הוא אך ורק בהם — פטורים ממס.

34. סמכות לפטור או להחיל שיעור אפס
(א) אלה טובין ששר האוצר רשאי לפטור יבואם ממס, כולו או מקצתו ;

(1) טובין שיש לפוטרים ממסים עקיפים או ממקצתם על פי אמנה בין-לאומית שישאל צד לה ;

(2) טובין שיובאו שלא לצמיתות ;

(3) טובין שיבואם פטור ממלוא המכס.

(ב) שר האוצר רשאי לפטור יבואם של טובין בידי בני-אדם המפורטים בתוספת לחוק המכס, הבלו ומס הקנייה (ביטול פטור מיוחד), תשי"ז—1957⁹, או מכירת טובין או מתן שירותים לבני אדם כאמור, וכן רשאי הוא להחיל על עסקאות כאמור שיעור אפס.

35. פטור למלכ"רים מסויימים
מלכ"ר ששך כל השכר השנתי שהוא משלם לעובדיו אינו עולה על 48,000 לירות או סכום גבוה יותר שקבע שר האוצר — פטור ממס.

36. סמכות להתנות פטור ושיעור אפס
שר האוצר רשאי להתנות כל פטור והחלת שיעור אפס בתנאים שיראה.

37. אי תחולת פטור מכוח דין אחר
הוראות כל דין הפטור ממס עקיף לא יחולו על המס לפי חוק זה אלא אם הכנסת קבעה אחרת בדרך החלטה.

פרק ח': ניכוי מס תשומות

"מס תשומות" — מס הערך המוסף שהוטל על מכירת נכסים לעוסק, על יבוא נכסים בידי עוסק או על מתן שירותים לעוסק או למבטח, הכל לצרכי עסקו או לשימוש בעסקו.

39. החזר

היה מס התשומות בתקופת דו"ח פלוגית כאמור בסעיף 67 עודף על מס הערך המוסף שהעוסק חייב בו על עסקאותיו באותה תקופה, יוחזר לו העודף תוך חודש לאחר קבלת הדו"ח.

40. מס התשומות שלפני הרישום
מס התשומות הכלול בחשבוניות מס או ברשי-

(8) מכירת פירות וירקות מסוגים שקבע שר האוצר, שלא נעשה בהם כל עיבוד ; לעניין זה לא יראו כעיבוד ניקוי, ברור, אריזה, הבחלה, החסנה וקירור.

(ב) מי שחל עליו מס בשיעור אפס, דינו לעניין חוק זה והתקנות על פיו כדין חייב במס.

31. פטור לעסקאות מסויימות
אלה עסקאות הפטורות ממס :

(1) השכרה למגורים לתקופה שאינה עולה על 10 שנים, למעט השכרה לשם אירוח בבית מלון ;

(2) השכרת מקרקעין או מסירתם בדמי מפתח כאמור בחוק הגנת הדייר (נוסח משולב), תשל"ב—1972⁸ ;

(3) עסקאות של עוסק זעיר שמחזור העסקאות שלו הוא פחות מ-20,000 לירות או מסכום גבוה יותר שקבע שר האוצר ;

(4) מכירת נכס הנמנה עם סוג נכסים שעל פי סעיף 44 אין לנכות את מס התשומות בהם, ובלבד שאם נקבע שניתן לנכות חלק ממס התשומות — ישולם חלק יחסי מהמס כיחס החלק שמותר לנכותו לכלל מס התשומות.

32. פטור ביבוא
אלה טובין שיבואם פטור ממס :

(1) טובין שייבא אדם הפטור ממלוא המכס החל עליהם בשל כניסתו לישראל ;

(2) טובין שיוצאו מישראל והוחזרו אליה ובה-יותם בחוק-לארץ לא נעשה בהם תיקון, חידוש או שיפור ;

(3) חבילות שי שיבואן פטור ממלוא המכס ;

(4) יצירות אמנות מקוריות שיבואן פטור ממכס.

גירסה א'

38. ניכוי המס שישולם על תשומות
עוסק זכאי לנכות מהמס שהוא חייב בו את מס התשומות הכלול בחשבונית מס שהוצאה לו כדין או ברשימון יבוא או במסמך אחר שאישר לעניין זה המנהל, ובלבד שרשימון היבוא או המסמך האחר נושא את שמו של העוסק כבעל הטובין.

גירסה ב' — ייווסף סעיף קטן (ב)

(ב) מבטח רשאי לנכות מהמס שהוא חייב בו שני שלישים ממס התשומות בשל עמלת סוכנים.

הערה: אם תתקבל גירסה זו תהא הגדרת "מס תשומות" שבסעיף 1 כלהלן :

⁸ ס"ח תשל"ב, עמ' 176.

⁹ ס"ח תשי"ז, עמ' 141.

המס לאחר שהקונה ניכה את המס עליה כמס תשומות, יפחית הקונה בסכום ההפרש את מס התשומות שבדו"ח התקופתי שלאחר מכן או ישלם את ההפרש כפי שקבע שר האוצר.

44. תקנות לעניין ניכוי מס תשומות

שר האוצר רשאי לקבוע, דרך כלל או לסוג מסויים של עוסקים או עסקאות, הוראות בדבר —

(1) נכסים ושירותים אשר מס התשומות ששולם על עסקאות בהם או על יבואם לא יהא ניתן לניכוי, או שהזכות לנכותם תוגבל כפי שקבע;

(2) כללים לניכוי מס התשומות כשהנכסים או השירותים שבשל יבואם או העסקה בהם שולם המס שימשו גם בעסקאות שהמס עליהן מותר בניכוי וגם בעסקאות שהמס עליהן לא ניתן לניכוי;

(3) הדרך שבה תוחזר יתרת מס התשומות העודפת על מס הערך המוסף, לרבות זקיפתה לזכות חשבונו של העוסק;

(4) ניכוי מס ששולם באזור כמשמעותו בתקנות שעת-חירום (השטחים המוחזקים על-ידי צבא הגנה ישראל — שיפוט בעבירות ועזרה משפטית), תשכ"ז—1967¹⁰, ששר האוצר קבע כי ניתן לנכותו כאילו היה מס תשומות.

מוני יבוא, שהוצאו לעוסק לפני שנרשם על פי סעיף 52, לא יהא ניתן לניכוי.

41. התשומות ששימשו לעסקה פטורה

אין לנכות מס על תשומות ששימשו בעסקה הפטורה ממס.

ג' י ר ס ה א'

42. הגבלה לגבי ניכויים של עוסק זעיר

שר האוצר רשאי לקבוע שיעור מאקסימאלי של מס תשומות שעוסק זעיר זכאי לנכותו בתקופת דו"ח פלוני, ורשאי הוא לקבוע שיעורים שונים לסוגים שונים של עוסקים זעירים; יתרת מס התשומות שלא נוכתה ניתן לנכות בתקופות דו"ח שלאחריה ובלבד שבשום תקופה לא יעלה הניכוי על השיעור שנקבע.

ג' י ר ס ה ב'

עוסק זעיר יהיה רשאי לנכות מס תשומות בגובה המס שהוא חייב בו, יתרת מס התשומות שלא נוכתה בתקופת דו"ח פלוני ניתן לנכותה בשלוש תקופות דו"ח שלאחריה, ויתרה שנשארה בתקופה האחרונה — תוחזר.

43. הפחתה מחמת ביטול או שינוי

בוטלה עסקה או שונו תנאיה באופן המקטין את

פרק ט': חשבונות

לעסקאות החייבות במס ולעסקאות החייבות בשיעור אפס, יצויינו בחשבונות פרטי החשבון לגבי כל סוג בנפרד.

48. רישום בחסר או ביתר

הוצאה חשבונית שנרשמו בה ביתר או בחסר מחיר העסקה, או החלק ממנו המגיע אותה שעה, או מס הערך המוסף, יחולו הוראות אלה:

(1) נרשמו ביתר — ישולם המס על-פי המחיר הרשום או המס הרשום, הכל לפי הגבוה, כל עוד לא תוקנה החשבונית בדרך שקבע שר האוצר;

(2) נרשמו בחסר — יוציא העוסק חשבונית משלי-מה.

49. עסקה שלא יצאה לפועל או בוטלה

הוצאה חשבונית לגבי עסקה החייבת במס והעסקה או מקצתה לא יצאה לפועל או נתבטלה או חלה טעות בחשבונית — ישולם המס לפי החשבונית כל עוד לא בוטלה או תוקנה כפי שקבע שר האוצר.

50. הוצאת חשבונית מס שלא כרין

(א) אדם שאינו רשאי לפי סעיף 47 להוציא חש-בנית מס, והוציא חשבונית מס או הוציא מסמך הנחזה כחשבונית מס אף אם חסרים בו פרטים הנדרשים לעניין חשבונית מס, יהיה חייב בתש-

45. חובה להוציא חשבונית עסקה

עוסק חייב להוציא לקונה חשבונית עסקה על כל עסקה או חלק מעסקה גם אם הם פטורים ממס.

46. מועד הוצאת חשבונית

(א) חשבונית תוצא תוך ארבעה-עשר יום ממועד החיוב במס, אולם במקרים שבהם חל סעיף 29 תוצא החשבונית לגבי הסכום ששולם כאמור באותו סעיף לא יאוחר משבעה ימים ממועד קבלתו.

(ב) היתה העסקה פטורה ממס, תוצא חשבונית במועד שבו היה צריך להוציא לפי סעיף קטן (א) אילו היתה חייבת במס.

47. זכות להוציא חשבונית מס

(א) עוסק מורשה רשאי להוציא לגבי עסקה חייבת במס חשבונית מס במקום חשבונית עסקה, וחייב הוא לעשות כן לפי דרישת הקונה.

(ב) חשבונית מס תכלול פרטים שקבע שר האוצר, ובלבד שיפורט בה המס בנפרד; אך רשאי המנהל להחזיר, דרך כלל או לסוגים של עוסקים או עסקאות, ציון המלים "כולל מס" במקום פירוט המס בנפרד.

(ג) היתה חשבונית המס נוגעת גם לעסקאות ח-יבות במס וגם לעסקאות הפטורות מס, או נוגעת

אות הוראות משלימות לביצוע פרק זה, ובין השאר —
(1) צורת החשבונית, הפרטים שיירשמו בה ועי-
שיית העתקים ממנה;
(2) הוראות בדבר שמירת החשבונית והעתיקה;
(3) פטורים לעוסקים, לסוג עוסקים או לסוג עס-
קאות מחובת הוצאת חשבונית, והתנאותם בניהול
רישומים או בהוצאת מסמכים במקום חשבונית.

לום כפל המס המצויין בחשבונית או המשתמע
ממנה.

(ב) על דרישה לשלם כפל מס לפי סעיף קטן (א)
ניתן לערער לפני בית המשפט המחוזי; אין בה-
גשת הערעור כדי לעכב את תשלום כפל המס
אלא אם הורה בית המשפט אחרת.

51. תקנות לעניין החשבונית

שר האוצר רשאי לקבוע לסוגי עוסקים או עסק-

פרק י': רישום

59. רישום עוסק מורשה כעוסק זעיר

עוסק מורשה, שמחזור העסקאות שלו ירד ועמד
שנתיים רצופות למטה מן הסכום המחייב רישום כעוסק
מורשה, ירשום אותו המנהל לפי בקשתו כעוסק
זעיר; הוראה זו לא תחול על מי שנקבע לגביו שיהיה
עוסק מורשה אף אם מחזור העסקאות שלו נמוך מהס-
כום האמור.

60. אדם שעיקר עסקיו בחוץ-לארץ

(א) חייב במס שעיקר עסקיו או פעילותו מחוץ
לישראל ויש לו עסקים או פעילות גם בישראל, ימ-
נה תוך שלושים יום לאחר שהחל לעסוק או לפעול
בארץ נציג שמקום מגוריו הקבוע הוא בישראל, יו-
דיע על כך למנהל ויצרף הסכמתו של הנציג בכ-
תב.

(ב) נציג שנחמנה לפי סעיף זה דינו לעניין חוק
זה כדין החייב במס.

(ג) הפסיק נציג לייצג את החייב במס, יתנו החייב
במס או הנציג למנהל הודעה על כך בכתב לא
יאוחר מארבעה-עשר יום לאחר הפסקת הייצוג;
החייב במס ימנה תוך אותה תקופה, בדרך האמורה
בסעיף קטן (א), נציג חדש ויצרף להודעה את שמו
של הנציג החדש וכתב הסכמתו.

(ד) כל עוד לא הודיע הנציג למנהל שחדל לייצג,
יוסיפו לחול עליו החובות על פי סעיף קטן (ב),
ואם מסר הודעה מראש על הפסקת הייצוג יחולו
עליו החובות כאמור עד למועד הפסקת הייצוג.

61. שינוי ברישום או ביטול

(א) ראה המנהל שפלוגי רשום אף על פי שאינו
נמנה עם החייבים ברישום, או שרישומו כנמנה
עם סוג מסויים של חייבים רישום אינו כדין,
רשאי הוא לבטל או לתקן את הרישום.

(ב) רישום על פי בקשתו של פלוגי לפי סעיפים
55 או 56 או רישום לפי סעיף 58 ניתן לביטול או
שינוי אם ראה המנהל שהנסיבות מצדיקות זאת.

62. מתן הודעות להשמיע טענות

ביקש המנהל לפעול לפי סעיפים 54, 58 או 61 שלא
על פי בקשת הנוגע בדבר, יתן לו הודעות להביא
לפניו טענותיו.

52. חובת רישום

(א) עוסק, מלכ"ר ומוסד כספי חייבים ברישום,
במועד ובדרך שנקבעו.

(ב) אדם שהוכיח, להנחת דעתו של המנהל, שהוא
מקים עסק, רשאי להירשם כעוסק ומשנרשם דינו
לכל דבר ועניין כדין עוסק.

53. תעודת עוסק מורשה ואוצר רישום

(א) עוסק, שאינו עוסק זעיר, יקבל עם רישומו
לפי סעיף 52 תעודת עוסק מורשה.

(ב) מי שאינו עוסק מורשה יקבל עם רישומו אי-
שור על רישומו ועל סיווגו.

54. רישום בירי המנהל

מי שחייב ברישום ולא נרשם, רשאי המנהל לרש-
מו רישום ארעי; אין ברישום זה כדי לפטור מן החו-
בה להירשם על פי סעיף 52.

55. רישום מספר עסקים של עוסק

אדם שיש לו כמה עסקים או שבעסקו כמה יח-
דות עסק, יירשם כעוסק אחד לגבי כולם, אולם רשאי
הוא להירשם בנפרד לגבי כל עסק או יחידה שבעס-
קו; שר האוצר רשאי לקבוע תנאים לרישום כאמור.

56. רישום מספר עוסקים כאחד

עוסקים שביקשו להירשם כאחד, ירשום אותם
המנהל כך, ומשנרשמו יראו אותם לעניין חוק זה
כשותפים; שר האוצר רשאי לקבוע תנאים לרישום
עוסקים כאחד.

57. רישום עוסק זעיר כעוסק מורשה

עוסק זעיר שביקש להירשם כעוסק מורשה, יר-
שום אותו המנהל כך ומשנרשם כאמור לא יהא רשאי
להזור להירשם כעוסק זעיר אלא לאחר שנתיים;
שר האוצר רשאי לקבוע תנאים לרישום לפי סעיף זה.

58. רישום מסוג שונה

המנהל רשאי, לפי בקשת מי שנמנה עם סוג פלוגי
של חייבי מס או ביזמת עצמו, לרשום אותו כנמנה
עם סוג אחר, הן לכל עיסוקיו או פעילויותיו והן
למקצתם, אם ראה שמהותם קרובה יותר לסוג האחר.

(ב) נתבקש המנהל לפעול על פי הסעיפים הנזכרים בסעיף קטן (א) ולא השיב לבקשה תוך 90 יום, יראוהו לעניין סעיף קטן (א) כאילו דחה את הבקשה.

(ג) הגשת עירעור תעכב את ביצועה של החלטת המנהל, זולת אם החליט בית המשפט אחרת.

65. תקנות בדבר רישום

שר האוצר רשאי לקבוע הוראות משלימות לביצוע פרק זה ובין השאר בדבר חובותיו של אדם שרישמו בוטל או שונה והדרכים לניכוי מס תשומות שטרם ניכה.

פרק י"א: פנקסים ודו"חות

בנויות, וכן סך כל העסקאות שעליהן הוצאו חשבוניות מס אף אם המועד להוצאתן טרם הגיע, ובלבד שלא נכללו בדו"ח תקופתי קודם.

(ב) היו לעוסק עסקאות החייבות במס ועסקאות והחייבות בשיעור אפס או פטורות — יפרט בנפרד את סך כל העסקאות מכל סוג ואת המס החל עליהן.

(ג) בדו"ח התקופתי יצויינו בנפרד סך כל רכישותיו של העוסק, לרבות היבוא, וסך כל השירותים שקיבל, כסום מס התשומות הניתן לניכוי שבחשבוניות מס שהוצאו לו כדין לפני תום תקופת הדו"ח, וכל פרט אחר שקבע שר האוצר.

70. דו"חות של מלכ"ר ומוסד כספי

בדו"ח תקופתי של מלכ"ר ייכלל סך כל השכר ששילם בתקופת הדו"ח, ובדו"חות התקופתיים של מוסד כספי ייכללו: באחד — סך כל השכר ששילם, ובשני — סך כל הרווחים שהפיק.

71. דו"ח משלים

נשמטו מדו"ח תקופתי נתונים שהיו צריכים להיכלל בו, יגיש החייב במס דו"ח משלים לאותה תקופה ולא יצרפם לדו"ח אחר.

72. דרישת פרטים נוספים, דו"חות נוספים ואישור רואה חשבון

(א) המנהל רשאי לדרוש, דרך כלל או במיוחד או לסוגים, הגשת דו"חות נוספים על הדו"חות התקופתיים, הכל לתקופות ובמועדים שקבע, והגשת דו"ח שנתי מסכם ודו"ח על המלאי.

(ב) המנהל רשאי לדרוש מעוסק מורשה שהוא חבר-בני-אדם, דרך כלל או במיוחד או לסוגים, הגשת מאזנים וחשבונות התאמה לצרכי המס; כן רשאי הוא לדרוש מחבר-בני-אדם כאמור כי דו"ח שנתי מסכם, דו"ח תקופתי שבו נדרש החזר מס על פי סעיף 39 ודו"ח מסוג אחר שקבע שר האוצר יהיו מאושרים ומתואמים לצרכי מס בידי רואה חשבון.

(ג) בחבר-בני-אדם שהוא אגודה שיתופית המסו-

63. תחילת תוקף

ביטול או שינוי על פי סעיף 61 וכן סיווג לפי סעיף 58, תקפם כעבור שלושים יום לאחר החודש שבו ניתנה ההודעה לפי סעיף 64, או במועד אחר שקבע המנהל.

64. עירעור על פעולות המנהל

(א) פעל המנהל על פי סעיפים 52(ב), 54, 55, 56, 57, 58 או 61, יודיע על כך לנוגע בדבר, והרואה עצמו נפגע רשאי, תוך שלושים יום לאחר שהומצאה לו ההודעה, לערער לפני בית המשפט המחוזי.

66. ניהול פנקסים ורשומות

חייב במס ינהל פנקסים ורשומות בצורה ובדרך שקבע שר האוצר, דרך כלל או לסוגי עוסקים או חייבי מס.

67. דו"ח תקופתי

(א) חייב במס יגיש למנהל דו"ח לכל תקופה שקבע שר האוצר כתקופת דו"ח לחייבי מס דרך כלל או לסוגים (להלן — דו"ח תקופתי), ובלבד שמוסד כספי יגיש דו"חות נפרדים לגבי השכר ששילם ולגבי הרווח שהפיק, ותקופת הדו"ח לגבי הרווח תהיה שנת מס.

(ב) דו"ח תקופתי יוגש תוך חמישה-עשר יום לאחר תקופת הדו"ח שבו, אף אם לא היו באותה תקופה עסקים או פעילות המחייבים בתשלום מס, זולת אם נפסקו כליל העסקים או הפעילות והחייב במס הודיע על כך למנהל בדרך שקבע שר האוצר.

(ג) המנהל רשאי לפטור זמנית חייב במס מהגשת דו"ח לתקופה ובתנאים שקבע.

(ד) שר האוצר רשאי לפטור מחובת הגשת דו"ח תקופתי סוגי עוסקים שכל עסקם בעסקאות פטורות ממס או בעסקאות החייבות במס בשיעור אפס.

68. דו"ח ארעי

(א) חייב במס שאינו יודע את הנתונים שעליו לפרט בדו"ח רשאי להגיש במקומו דו"ח ארעי, שבו יפרט במשוער את הנתונים שאינם ידועים לו.

(ב) לא יוגש דו"ח ארעי אם תוך השנה שקדמה לתחילת תקופתו הוגשו כבר לפחות שני דו"חות ארעיים, אלא אם המנהל אישר את הגשתו מטעמים מיוחדים.

(ג) הוגש דו"ח ארעי, יוגש הדו"ח התקופתי תוך שלושים יום לאחריו.

69. פרטי דו"ח של עוסק

(א) בדו"ח תקופתי של עוסק ייכללו סך כל העסקאות שהמועד להוצאת חשבוניות עליהן חל בתקופת הדו"ח, אף אם העוסק הופטר מהוצאת חש-

את החייב, לעניין סעיף 76, כאילו לא הגיש דו"ח.
(ב) המנהל יודיע לחייב במס על הסירוב ויפרט את נימוקיו לסירוב.

(ג) החייב במס רשאי לערער על הסירוב לפני בית המשפט המחוזי או לערור עליו לפני ועדה לקבילות פנקסים שהוקמה על פי סעיף 127 (להלן — הוועדה לקבילות פנקסים) תוך חמישה-עשר יום מקבלת ההודעה לפי סעיף קטן (ב).

(ד) הוגש ערעור או ערר, ינהג המנהל בדו"ח כאילו הוגש כדין כל עוד לא החליטו בית המשפט או הוועדה אחרת.

75. שמירת פנקסים ומסמכים

פנקסי חשבונות של חייב במס שיש לנהלם על פי חוק זה, המסמכים שעליהם הם מבוססים וחשבוניות הקנייה שלו, יישמרו אצלו שבע שנים, או תקופה קצרה מזו שנקבעה דרך כלל או לסוגים, מיום הרישום האחרון בפנקס או מיום שהוצאה חשבונית הקנייה, לפי המאוחר.

פרק י"ב: קביעה, שומה, השגה וערעור

76. תיקון שומה וקביעת מס

(א) נוכח המנהל שקביעת מס או שומה אינן נכונות רשאי הוא, ביזמתו או לבקשת הנישום, לתקן תוך חמש שנים מיום שנעשו.

(ב) לא תתקן קביעה או שומה כאמור בסעיף קטן (א) אם חלפו שבע שנים מהגשת הדו"ח אלא אם הורשע החייב במס או עבירתו כופרה בשל מעשה שיש בו כוונה להתחמק מתשלום המס המגיע לתקופת הדו"ח האמור.

(ג) דין קביעה מתוקנת כדין קביעת מס, ודין תיקון שומה, לעניין השגה וערעור — כדין שומה.

80. המצאת הודעה

הודעה על קביעת מס, על שומה או על תיקון תומצא לחייב במס, או בדואר רשום.

81. שמירת אחריות

קביעת המס או השומה אינן גורעות מחובותיו של החייב במס או מאחריותו הפלילית.

82. השגה

(א) החולק על שומה רשאי להשיג עליה בכתב לפני המנהל תוך שלושים יום לאחר שהומצא לו הודעת השומה או תוך מועד מאוחר מזה שהתיר המנהל מטעמים מיוחדים.

(ב) הגיעו החייב במס והמנהל להסכם בדבר המס המגיע, תתקן השומה לפי זה; לא הושג הסכם יחליט המנהל בהשגה, ורשאי הוא לקיים את השומה, להגדילה או להקטין.

נפת לברית פיקוח רשאי לבוא במקום רואה חשבון, כאמור בסעיף קטן (ב), פקיד ברית הפיקוח שנרשם כדין אצל רשם האגודות השיתופיות.

(ד) המנהל רשאי לדרוש ממי שאישר דו"ח על פי סעיפים קטנים (ב) או (ג) למסור לו ידיעות אל היקף הביקורת שנערכה ועל ממצאיה.

73. רחיית המועד להגשת הדו"ח

המנהל רשאי לדחות את מועדי הגשתם של דו"חות, דרך כלל או במיוחד או לסוגים, ובלבד שדחייה לחייב במס פלוני תיעשה רק מטעמים מיוחדים שיירשמו; נדחה המועד להגשת דו"ח תקופתי, רשאי החייב במס להגיש דו"ח ארעי וסעיף 68 יחול בשינויים המחויבים.

74. סירוב לקבל דו"ח

(א) המנהל רשאי לסרב לקבל דו"ח אם החייב במס אינו מנהל חשבונות או מנהלם בסטייה מהותית מהוראות חוק זה או התקנות על פיו או אם המסמכים שעליהם מבוססים הפנקסים לא נשמרו בהתאם להוראות; סירב המנהל לקבל דו"ח יראו

76. קביעת מס

(א) לא הגיש חייב במס דו"ח תקופתי, ייקבע המס שעליו לשלם בהתחשב בהיקף עסקאותיו או פעילותו, ובאין נתונים — לפי המשוער (להלן — קביעת מס).

(ב) על קביעת מס אין להשיג או לערער, והיא תתבטל מאליה אם יוגש הדו"ח התקופתי; אולם לגבי מי שטוען כי אינו בגדר החייבים במס, יראו את הקביעה, לעניין השגה וערעור, כשומה.

77. שומה לפי מיטב השפיטה

(א) הגיש חייב במס דו"ח תקופתי ולדעת המנהל הדו"ח איננו מלא או איננו נכון או שאיננו נתמך במסמכים או בפנקסי חשבונות כפי שנקבע, רשאי המנהל לשום לפי מיטב שפיטתו את המס המגיע או את מס התשומות של החייב במס (להלן — שומה).

(ב) השומה תהיה בתוך חמש שנים לאחר הגשת הדו"ח, ואם הורשע החייב במס, או כופרה עבירתו, בשל מסירת ידיעות כוזבות בדו"ח האמור או בשל מעשה אחר שיש בו כוונה להתחמק מתשלום מס המגיע לתקופת הדו"ח האמור — תוך עשר שנים לאחר הגשת הדו"ח.

(ג) הודעת השומה תפרט את נימוקי השומה.

78. קביעה ושומה למספר תקופות

קביעת מס או שומה ניתן לעשות גם לכמה תקופות דו"ח, אף אם אינן רצופות.

את השומה, או יפסוק באופן אחר כפי שיראה לנכון.

84. תקנות סדרי דין

שר המשפטים רשאי להתקין תקנות בדבר דרך הגשת עירעור וסדרי הדין בו ובדבר אגרות, הוצאות, דמי בטלה לעדים ושכר יועצים.

85. תשלום המס שאינו שנוי במחלוקת

אין להשיג או לערער לפי פרק זה אלא אם שולם המס שאינו שנוי במחלוקת.

86. מחלוקת על המס ביבוא

חולק אדם על החיוב במס ביבוא טובין, יחולו הוראות סעיף 154(א) ו-(ב) לפקודת המכס, בשינויים המחוייבים.

87. החזר מס יתר

נתברר בהליכים על פי פרק זה כי מס שולם ביתר, יוחזר העודף תוך חודש לאחר גמר ההליכים במידה שלא נוכח כמס תשומות.

פרק י"ג: מועד התשלום

90. התשלום בקביעה או בשומה

המס המגיע על פי קביעת מס, על פי שומה או על פי תיקונן, ישולם תוך חודש מיום שהומצא לחייב במס ההודעה עליהם; הוא הדין לגבי יתרת מס כתוב צאה מהחלטה בהשגה או מפסקדין.

91. תשלום בהשגה ועירעור

הוגש השגה או עירעור, רשאי המשיג או המערער שלא לשלם את המס השנוי במחלוקת.

92. מקדמות

שר האוצר רשאי לקבוע חובת תשלום מקדמות על חשבון המס שחייב בו מוסד כספי בשל רווחיו.

פרק י"ד: גבייה, קנסות ורישום

לכך, ואף לא הגיש דו"ח ארעי כשהיה רשאי לעשות כן, יהא חייב בקנס פיגורים של 100 לירות לכל שבוע עיים או לחלק מהם.

95. קנס על אי-ניהול ספרים

(א) לא ניהל החייב במס פנקסי חשבונות או רשומות כפי שנקבע, או שניהלם בסטייה מהותית מהוראות חוק זה או התקנות על פיו, רשאי המנהל להטיל קנס של 1% מסך כל מחיר עסקאותיו או מסך כל השכר והרווח, לפי העניין, לכל התקופה שבה לא נוהלו הפנקסים או הרשומות כפי שנקבע, ובלבד שהקנס לא יפחת מ-150 לירות לחודש.

(ב) על החלטת המנהל לפי סעיף קטן (א) רשאי החייב במס להגיש עירעור לפני בית המשפט המחוץ, או ערר לפני הוועדה לקבילת פנקסים שהוק-

(ג) הודעה על הסכמת המנהל או על החלטתו בהשגה, ועל נימוקיה, תומצא לחייב במס.

(ד) לא החליט המנהל כאמור בסעיף קטן (ב) תוך שנה מיום הגשת ההשגה, יראו את ההשגה כאילו נתקבלה.

83. עירעור

(א) הרואה עצמו מקופח בהחלטת המנהל בהשגה רשאי לערער עליה לפני בית המשפט המחוזי.

(ב) העירעור יידון בפני שופט יחיד והוא רשאי למנות לו יועצים מתוך רשימת יועצים שקבע שר המשפטים בהתייעצות עם שר האוצר; היועץ יסייע לשופט בבירור העירעור בשעת שמיעתו, אך לא יטול חלק בפסק הדין.

(ג) העירעור יישמע בדלתים סגורות אם לא הורה בית המשפט הוראה אחרת לפי בקשת המערער.

(ד) חובת הראיה היא על המערער אם הדו"ח אינו נתמך בפנקסי חשבונות שנוהלו כדין.

(ה) בית המשפט יאשר, יפחית, יגדיל או יבטל

88. התשלום לפי דו"ח

(א) חייב במס ישלם את המס המגיע לתקופת הדו"ח, בין על פי הדו"ח התקופתי ובין על פי הדו"ח הארעי, עם הגשתם.

(ב) היה סכום המס ששולם על פי דו"ח ארעי גבוה מסכום המס המתחייב מהדו"ח התקופתי שהוגש לאחר מכן, יוחזר העודף תוך חודש ימים מיום הגשת הדו"ח התקופתי.

89. התשלום ביבוא

המס על יבוא טובין ישולם בעת התרת רשימוני היבוא לצריכה בארץ.

93. הגדרות

בפרק זה —

"מדד" — מדד המחירים לצרכן המתפרסם מדי פעם מטעם הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;

"הפרשי הצמדה" — תוספת לסכום החוב לפי שיעור העלייה של המדד;

"הפרשי הצמדה וריבית" — הפרשי הצמדה בתוספת של 4% לשנה על הסכום המוצמד, או ריבית של 15% לשנה או בשיעור גבוה יותר שקבע שר האוצר לאותה תקופה, על הסכום שמדובר בו, לפי הגבוה יותר.

94. קנס על איחור בהגשת דו"ח

לא הגיש החייב במס דו"ח תקופתי במועד שנקבע

על קנס, ריבית, הפרשי הצמדה וריבית והוצאות, או להפחיתם, ורשאי הוא להמיר קנס על פי סעיפים 96 ו-98(ב) בריבית והפרשי הצמדה וריבית כאמור בסעיף 97.

101. מועד התשלום

הקנס, הריבית, הפרשי הצמדה וריבית, כפל המס או הוצאות לפי פרק זה ישולמו תוך חודש לאחר המצאת ההודעה על החיוב בהם.

102. דרכי הגבייה

פקודת המסים (גבייה) ¹¹, תחול על גביית המגיע לאוצר המדינה לפי חוק זה וניתן לגבותו גם בדרך תובענה אזרחית.

103. זקיפת תשלום לחוב קודם

תשלומיו של החייב במס ייקפו לחשבון חובותיו לפי חוק זה, לפי סדר היווצרם.

104. שמירת אחריות פלילית

הוראות פרק זה אינן גורעות מאחריותו הפלילית של החייב במס.

105. ריבית על איחור בהחזר

הזכאי להחזר עורך לפי סעיפים 39, 87 או 88(ב) ולא הוחזר לו תוך התקופה שנקבעה בהם, ישולמו לו ריבית והפרשי הצמדה וריבית כאמור בסעיף 97 מיום הגשת הדו"ח אם הוא זכאי להחזר על פי סעיף 39, ומיום התשלום אם הוא זכאי להחזר על פי סעיפים 87 א ו-88(ב).

106. ריבית והפרשי הצמדה-הוצאה לעניין מס הכנסה ריבית והפרשי הצמדה וריבית ששולמו בשל המס שהתחייב בו חייב במס, למעט חייב במס שחייב לנהל פנקסי חשבונות ולא ניהלם או שניהלם בסטייה מהותית מהוראות חוק זה או מהתקנות על פיו, יוכרו כהוצאה לעניין פקודת מס הכנסה.

פרק ט"ו: סמכויות לביצוע

95, 108(ב), 112(א)(2), 113, 114 או 115 טעונה פירסום ברשומות.

108. דרישת מסמכים, דוגמאות וידעיות

(א) כדי להבטיח ביצועו של חוק זה או התקנות על פיו רשאי המנהל —

(1) לדרוש מכל אדם למסור לו ידיעות הנוגעות לעניין ולאפשר לו לעיין במסמכים וב- דוגמאות הנוגעים לעניין ולצלמם ;

מה על פי סעיף 127, תוך שלושים יום מיום שהודע לו על ההחלטה.

(ג) הגשת עירעור או ערר אינה דוחה את תשלום הקנס אלא אם החליטה הוועדה אחרת.

96. קנס בשל אי-תשלום במועד

לא שולם מס במועד שנקבע לכך, ייוסף עליו, בנוסף לריבית והפרשי הצמדה וריבית על פי סעיף 97, קנס פיגורים 1/4% מסכום החוב שבפיגור לכל שבוע או חלק ממנו בשל תקופת פיגור שעד שישה חודשים ו-1/2% לכל שבוע או חלק ממנו בשל תקופת פיגור שלאחר שישה חודשים.

97. ריבית והפרשי הצמדה וריבית

לא שולם מס במועד שנקבע לכך או דחה המנהל תשלומו ייוספו עליו לתקופת הפיגור או הדחייה, מתום המועד לתשלום ועד שישה חודשים מתומו, ריבית בשיעור 15% או בשיעור גבוה יותר שקבע שר האוצר, ומאותו מועד — הפרשי הצמדה וריבית.

98. ריבית והפרשי הצמדה וריבית במקרים מיוחדים

(א) מס המגיע על פי דו"ח תקופתי שהוגש כאמור בסעיף 68(ג) ייוספו עליו, החל מחמישה-עשר יום מתום תקופת הדיווח, ריבית והפרשי הצמדה וריבית כאמור בסעיף 97.

(ב) מס המגיע בנסיבות האמורות בסעיף 90, ייוספו עליו, החל מתום המועד להגשת הדו"ח התקופתי שאליו מתייחס המס, קנס, ריבית והפרשי הצמדה וריבית כאמור בסעיפים 96 ו-97.

99. חיוב בהוצאות גבייה

הופעלו הליכי גבייה, ייוספו על החוב גם ההוצאות הכרוכות בדרישת התשלום ובגבייתו, בעיקול טובין ושמירתם וכיוצא באלה, הכל בסכום שקבע שר האוצר.

100. ויתור על קנס, ריבית או הוצאות

המנהל רשאי, מטעמים מיוחדים שיירשמו, לוותר

107. הנהלת המס ואצילת סמכויות

(א) הנהלת המס תהיה בידי המנהל ורשאי הוא לאצול מסמכויותיו פרט לסמכויות מכוח סעיפים 30, 61, 109, 112(א)(1) ו-140.

(ב) שר האוצר רשאי להטיל על נציב מס הכנסה את הנהלת המס לעניין מוסדות כספיים ומלכ"רים, ומשעשה כן יהיו לנציב סמכויות המנהל לעניין זה, למעט הסמכויות לפי סעיפים 58 ו-61.

(ג) אצילת סמכויות על פי סעיפים 77, 79, 82,

¹¹ חוקי א"י, כרך ב' פרק קל"ז, עמ' 1374.

(ג) נתפסו טובין שזם בעלי חיים או מצרך העל לול להתקלקל, רשאי בית משפט השלום, על פי בקשת המנהל, לצוות שהטובין יימכרו במכרוז פומי בי או במחיר המקובל באותו יום, ולעניין יתר הוראות סעיף זה יראו את דמי המכר כאילו היו התפוס.

(ד) נתפסו טובין ואין המנהל יודע מי בעל הטובין או את מענו של האדם שממנו נתפסו, יפרסם המנהל הודעה על כך ברשומות, ואם לא תבע אותם אדם תוך שלושה חודשים מיום פירסום ההודעה, יחולטו הטובין.

(ה) נתפסו טובין לפי סעיף 109, ותוך שישה חודשים מיום התפיסה לא הוגשה לבית המשפט בקבלנה על עבירה על חוק זה שבגללה נתפסו, ולא כופרה העבירה, יוחזרו למי שנתפסו ממנו; בית משפט השלום רשאי, לפי בקשת המנהל, להאריך את התקופה בשישה חודשים נוספים.

(ו) כופרה עבירתו של אדם לגבי טובין שנתפסו לפי סעיף 109, רשאי המנהל לחלטם.

(ז) הורשע אדם בעבירה אשר בשלה נתפסו הטובין, יחולטו הטובין, זולת אם בית המשפט הורה אחרת; וזכה האדם, יוחזרו הטובין למי שמידו נתפסו או לאדם אחר שעליו הורה בית המשפט; אולם רשאי בית המשפט להורות כי למרות הוזכרו יחולטו הטובין.

(ח) טובין שחולטו, רשאי המנהל להחזיר למי שממנו נתפסו או לבעלם תמורת תשלום השווי.

(ט) מסמך או פנקס שנתפסו והם דרושים למי שממנו נתפסו או לאדם אחר למילוי חובה שבדין, רשאים הם לעיין בהם או לצלמם, והמנהל רשאי לפי בקשתם להחזיר להם ורשאי הוא להתנות את ההחזרה במסירת צילומם למנהל; הוראות סעיף 108 (ב) יחולו על הצילום.

112. אמצעי כפייה מינהליים

(א) נוכח המנהל כי עוסק אינו נותן דו"ח כדין על כל עסקאותיו, או לא שילם את המס המתחייב מדו"ח שהגיש, או לא הגיש במשך השנה שחלפה יותר משני דו"חות לפי סעיף 67, או שעבר עבירה בכוונה להתחמק מתשלום מס, רשאי הוא —

(1) לדרוש מהעוסק כי יתן ערובה, להנחת דעתו, לתשלום כל חוב ולקיום הוראות חוק זה, ואם לא נתן ערובה במועד שקבע המנהל — לאסור עליו את המשך עיסוקו עד להמצאת הערובה;

(2) לאסור עליו העברת טובין או מתן שירותים, במהלך עיסוקו, בטרם יסמן המנהל את החשבונית, את תעודת המשלוח או מסמך אחר, כפי שיקבע המנהל.

(ב) החלטת המנהל לאסור את המשך העיסוק או

(2) לדרוש מהחייב במס למסור לו מסמכים, דוגמאות וידיעות הנוגעים לעניין, לרבות סיפוי מני זיהוי שנמסרו לו מאת המנהל.

(ב) צילום של מסמך או דוגמה כאמור, שיש על גביו אישור המנהל והחייב במס או בא"כוחו שהוא מתאים למקור, יראו אותו לכל דבר ועניין כאילו הוא המקור.

109. סמכויות חיפוש ותפיסה

(א) כדי להבטיח ביצועו של חוק זה או התקנות לפיו רשאי מי שהמנהל הסמיכו לכך —

(1) להיכנס לכל מקום שאינו בית מגורים בלתי-לעניין עסקת מקרקעין — גם לבית מגורים שהוא נושא העסקה, ובלבד שאם גרים באותו בית לא ייכנס אלא באישור בכתב מאת המנהל ולאחר שניתנה הודעה עשרים וארבע שעות מראש. אולם כניסה למיתקן ששר הבטיחון קבע שהוא מיתקן בטחוני טעונה אישור שר הבטיחון או מי שהוא הסמיכו;

(2) לתפוס מידי עוסק טובין (בפרק זה להלן — לרבות כלי הובלה שלהם, פנקסים ומסמכים אחרים), אם יש חשד שנעברה בהם או לגביהם עבירה או שהם עשויים לשמש ראיה לביצועה; אך לא ייתפס כלי הובלה ששימש להובלת טובין כאמור אלא אם בעל הכלי או מי שהכלי בשימוש הקבוע חשוד בביצוע העבירה או בידעיה מוקדמת על ביצועה;

(3) לחקור כל אדם.

(ב) מי שהוסמך לעניין סעיף קטן (א), יהיו לו סמכויות של שוטר למניעת עבירות או לגילויין וסמכויות של קצין משטרה בדרגת מפקח לפי סעיף 2 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות),¹² וסעיף 3 לפקודה האמורה יחולו על הודעה שרשם.

110. סייג לחקירת בני משפחה ועובד

על אף האמור בסעיף 109 (א) (3) ובלי לגרוע מהוראות כל דין בדבר ראיות חסויות, המנהל או מי שהוא הסמיך לא יחקור מיזמתו את בן-זוגו של החייב במס, ילדיו או הוריו או את עובדו המועסק בענייניו על יסוד מהימנות אישית.

111. העשייה בתפוס

(א) נתפסו טובין לפי סעיף 109, רשאי המנהל להעבירם למקום שיורה או, בהסכמת המחזיק בהם, לעכבם ביד המחזיק כנגד ערובה להנחת דעתו של המנהל או ללא ערובה.

(ב) עוכבו טובין ביד המחזיק כאמור בסעיף קטן (א), חייב הוא להמציאם לפי דרישת המנהל; לא עשה כן או המציאם כשהם ניווקים, ייאשם בעבירה על חוק זה זולת אם הוכיח שהטובין נעלמו או ניווקו מסיבות שלא היתה לו שליטה עליהן.

¹² חוקי א"י, כרך א', פרק ל"ד, עמ' 439.

115. עיכוב יציאה מהארץ

(א) נדרש חייב במס חברת מעטים כאמור בסעיף לשלם את המס המגיע ממנו או לתת ערובה לתש" לזמו או להגיש דו"ח תקופתי מיוחד, ולא עשה כן, רשאי בית משפט השלום במקום מושבו או במקום עסקו של החייב, על פי בקשת המנהל, להורות על עיכוב יציאתו מהארץ עד למילוי תנאי ששקבע.

(ב) היה החייב במס חברת מעטים כאמור בסעיף 76 לפקודת מס הכנסה, ניתן לזוורות כאמור בסעיף קטן (א) על עיכוב יציאתו מהארץ של כל מנהל פעיל בחברה או מנהל עסקים או חבר המחזיק מניות המזכות אותו לפחות ב-26% מכוח ההצבעה בה או לפחות ב-26% מהונה במקרה של פירוק.

116. רחיק מועדים

(א) המנהל רשאי להאריך כל מועד שנקבע בחוק זה או בתקנות על פיו לעשיית דבר, למעט מועד להגשת עירעור או ערר, ורשאי הוא לקבוע שהחוב ישולם לשיעוריו; התיר כך והחייב במס לא עמד בתשלום אחד במועד שנקבע לו, רשאי המנהל לדרוש את תשלומה של יתרת החוב מיד.

(ב) המנהל רשאי להתנות הארכת מועדים כאמור בסעיף קטן (א) במתן ערובות להנחת דעתו לתש" לזם כל חוב או לביצוע כל פעולה שמועד עשייתה נדחה.

פרק ט"ז: עונשין

117. עבירות

(א) מי שהפר כמפורט להלן הוראה מהוראות חוק זה או התקנות על פיו, דינו — מאסר שנה או קנס 20,000 לירות או פי שלושה מטובת ההנאה שהשיג או שנתכוון להשיג, הכל לפי הסכום הגדול:

- (1) סירב או גמנע למסור ידיעה, מסמך, פנקס או דוגמה שהוא חייב למסרם, לאחר שנדרש לעשות כן;
- (2) סירב או גמנע להתייצב לחקירה לאחר שנדרש לעשות כן;
- (3) מסר ידיעה לא נכונה או לא מדויקת בלא הסבר סביר או שמסר דו"ח או מסמך אחר הכוללים ידיעה כאמור;

(4) גירסה א'

לא עשה את המוטל עליו לעניין רישומו;

גירסה ב'

ביועין ומתוך כוונה להפר הוראה מהוראות חוק זה או התקנות על פיו לא עשה את המוטל עליו לעניין רישומו;

(5) הוציא חשבונית מס בלי שהיה זכאי לעשות כן או לאחר שנאסר עליו לעשות כן;

(6) לא הגיש במועד דו"ח שנדרש להגישו, (7) לא ניהל פנקסי חשבוניות או רשומות אחרות שהיה עליו לנהל, או נקבע בקביעה סופית על פי סעיפים 95 או 113 שניהלם בסטייה מהותית מן ההוראות;

(8) החזיק בסימני זיהוי שקיבל שלא מהמנהל או השתמש בהם לאחר שנאסר עליו להשתמש בהם;

(9) בהיותו עוסק מסר שלא כדין לאדם אחר טובין שיבואם או מכירתם פטורים בתנאי שישמשו אותו בלבד;

(10) הוביל ביועין טובין שאין עמם תעודת משלוח או חשבונית;

(11) הפריע לאדם לבצע את המוטל עליו מכוח חוק זה או מנע זאת ממנו.

(ב) עבר אדם עבירה מן המפורטות בסעיף קטן (א) מתוך כוונה להתחמק מתשלום מס, או עשה מעשה אחר מתוך כוונה כאמור או עבר עבירה מן המפורטות להלן, או הפר כמפורט להלן הוראה מהוראות חוק זה או התקנות על פיו בכוונה כאמור, דינו — מאסר שלוש שנים או קנס 100,000 לירות, או פי שלושה מסכום המס שמתשלמו התחמק או התכוון להתחמק או מטובת ההנאה שהשיג או שנתכוון להשיג, הכל לפי הסכום הגדול:

העבירה; אולם אם הוגש כתב אישום אין לקחת כו' פר כסף אלא אם היועץ המשפטי לממשלה ציווה על עיכוב הליכי המשפט.

(ב) המנהל רשאי להתנות כופר כסף במתן הת' חייבות להימנע מעבירה תוך תקופה שיקבע ושלא תעלה על שלוש שנים; ההתחייבות תהיה ערובה שלא תעלה על הקנס הגבוה ביותר שמותר להטיל בשל העבירה שכופרה ותהיה בערבות צד שלישי או בלי ערבות, כפי שיקבע המנהל.

(ג) הורשע אדם בעבירה שהתחייב לפי סעיף קטן (ב) להימנע ממנה, תיגבה הערובה כחוב לפי חוק זה.

122. קנס מינהלי

(א) נוכח המנהל שאדם עבר עבירה לפי חוק זה או תקנות לפיו — למעט עבירות שחלות עליהן הוראות סעיפים 94, 95 או 96 — ללא כוונת הת' המקות מתשלום מס, או תוך כוונה להתחמק מתשלום מס, שסכומו אינו עולה על 5,000 לירות, רשאי הוא להטיל קנס מינהלי בסכום 250 לירות או בסכום שמתשלמו התכוון האדם להתחמק, ובלבד שהקנס לא יעלה על 1,500 לירות.

(ב) על הטלת קנס לפי סעיף זה תומצא הודעה והקנס ישולם תוך ארבעה-עשר יום לאחר המצאתה.

(ג) על הטלת קנס ניתן לערער לפני בית משפט השלום שבתחום שיפוטו נעברה העבירה תוך שלוש שנים יום לאחר המצאת ההודעה על הטלת הקנס.

(ד) שולם הקנס ולא הוגש ערעור עליו או שה' ערעור נדחה, יראו כאילו כופרה העבירה, חוץ מלעניין סעיף 111(1).

(ה) החלטת בית המשפט בערעור דינה, לעניין הערעור עליה, כדין פסק דין בפלילים.

123. אין בהרשעה לפטור מחובות אחרות

הורשע אדם, או שילם כופר או קנס מינהלי, אין בכך כדי לפטרו מחובותיו על פי חוק זה והתקנות לפיו.

124. חילוט נוסף על עונשים אחרים

חילוט על פי חוק זה אינו במקום עונש או קנס או כופר כי אם בנוסף עליהם.

פרק י"ז: הוראות שונות

125. **לזכרון הסכומים המותאמים כאמור יעוגלו לאלף הלירות הקרובות.**

(ב) השתמש שר האוצר בסמכותו לפי סעיפים 31(3) או 35 תוך שישה חודשים שקדמו ל-1 באפריל של שנה פלונית, לא תיעשה התאמה כאמור בסעיף קטן (א) לאותה שנה.

127. ועדה לקבילות פנקסים

(א) שר האוצר, בהתייעצות עם שר המשפטים,

(1) הסתיר, השמיד או שינה פנקס או מסמך אחר שנדרש לנהל או למסרו;

(2) המשיך לנהל עסקאות לאחר שנאסר עליו לעשות זאת או לפני שמילא את התנאים להמשך עיסוקו;

(3) הוציא חשבונית מס בלי שעשה או התחייב לעשות עסקה שלגביה הוציא את החשבונית;

(4) ניכה ביודעין מס תשומות בלי שיש לו חשבונית מס לגביו.

(ג) הורשע אדם בעבירה לפי סעיף קטן (ב) תוך שלוש שנים לאחר שנידון על עבירה כאמור, רשאי בית המשפט, בנוסף על כל עונש אחר, לאסור עליו להמשיך בעיסוקו תקופה שיקבע.

118. עבירה שלא נקבע לה עונש

מי שהפר הוראה מהוראות חוק זה ולא נקבע לה' פרה עונש, או הפר הוראה בתקנות על פיו כשנאמר בתקנות שההפרה היא עבירה, דינו — מאסר שלווה חודשים או קנס 5,000 לירות.

119. עבירה של חבר-בני-אדם

נעברה עבירה לפי חוק זה או תקנות לפיו בידי חבר-בני-אדם, מואגד או בלתי מואגד, יהיה אשם גם כל מי שבעת ביצוע העבירה היה בו מנהל פעיל, מזכיר, נאמן, בא-כוח, שותף פעיל, חשב, מנהל חש' בונות או כל פקיד אחראי אחר, וזולת אם הוכיח שה' עברה נעברה שלא בידיעתו או שנקט כל האמצעים הנאותים כדי להבטיח קיום הוראות החוק.

120. אחריות למעשי עובד

נעברה עבירה לפי חוק זה או תקנות לפיו במהלך עסקו או פעילותו של חייב מס בידי פקיד, פועל או שלוח, יואשם גם החייב במס, וזולת אם הוכיח שה' בירה נעברה שלא בידיעתו או שנקט כל האמצעים הנאותים כדי להבטיח קיום הוראות החוק.

121. כופר כסף

(א) עבר אדם עבירה לפי חוק זה או התקנות לפיו או נחשד בה, רשאי המנהל, בהסכמת אותו אדם, לקחת מידו כופר כסף בסכום שלא יעלה על הקנס הגבוה ביותר שניתן להטיל בשל אותה עבירה, ומשעשה כן יופסק כל הליך משפטי לעניין

125. סמכות לשנות סכומים

שר האוצר רשאי לשנות את הסכומים הקבועים בסעיפים 94, 95 ו-122.

126. הצמדה

(א) הסכומים שנקבעו בסעיפים 31(3) ו-35 או לפיהם יותאמו ב-1 באפריל של כל שנה לעליית מדד המחירים לצרכן שנתפרסם מטעם הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ליום ה-15 במאסר שקדם

130. סימני זיהוי

שר האוצר רשאי לקבוע חובה לסמן טובין מסוג מסויים בסימני זיהוי שיקבע ואת דרך השימוש בהם, ורשאי הוא לפטור עוסק מחובת סימון טובין במהלך עסקו.

131. הצגת מחיר תכולה הודעה על המס

עוסק המציג ברבים או מפרסם בכל דרך שהיא מחירו של נכס או שירות יציין אם המחיר כולל מס ואם לאו.

132. ראייה

הטוען ששילם מס או שהגיש דו"ח, או שמש נוכח על פי חשבונית מס — עליו הראייה.

133. חזקת מכירה

עוסק שמסר במהלך עסקו נכס של עסקו לאחר, למעט מסירה לשם מכירה במישגור, יראוהו כאילו מכר אותו אם לא הוכח היפוכו של דבר.

134. פטור מחתימה

הודעה, דרישה, קביעת מס, שומה או מסמך אחר המוצאים על פי חוק זה, כששמו או תארו של המוציא מצויינים בהם, אינם טעונים חתימת ידו.

135. פגם בפעולה אינו פוסלה

כל פעולה שנעשתה לפי חוק זה לא ייגרע תוקפה מחמת פגם בצורה, טעות או השמטה שחלו בה, אם אין בהם כדי לפגוע בעיקר או להטעות.

136. רישום בפנקסי המקרקעין

המנהל רשאי לדרוש כי מכירת מקרקעין הטעונה רישום בפנקסי המקרקעין או סוג מכירות כאמור לא יירשמו אלא אם בידי הקונה חשבונית מס בשל אותה מכירה או אם הומצא אישור מהמנהל ששולם המס המגיע בשל אותה מכירה או שניתנה לו ערובה לתשלום המס במועדו.

137. הודעה על שינויים

חייב במס יודיע למנהל, בדרך ובמועד שנקבעו, על כל שינוי שחל בבעלות על העסק או המוסד, בעסקו, בפעילותו ובכל פרט אחר שקבע השר.

138. עסקה מלאכותית או בדויה

(א) המנהל רשאי להתעלם מעסקה אם הוא סבור שהיא מלאכותית או בדויה או שאחת ממטרותיה העיקריות היא הימנעות ממס או הפחתת מס בלתי נאותות.

(ב) על החלטת המנהל על פי סעיף קטן (א) ניתן לערער לפני בית המשפט המחוזי.

139. עיגול מכומים

כל סכום הנקוב בדו"ח לפי חוק זה יעוגל ללירה השלמה הקרובה ביותר וסכום של חצי לירה יעוגל כלפי מעלה.

ימנה אנשים שמהם ירכיב המנהל ועדות לקבילות פנקסי חשבוניות.

(ב) כל ועדה כאמור תהיה של שלושה חברים: היושב-ראש שלה יהיה איש ציבור מומחה בחשבונאות, ושני החברים האחרים יהיו רואי חשבון, ובלבד שלא יותר מאחד מהם יהיה עובד המדינה או עובד מוסד ממלכתי.

(ג) הודעה על מינויים כאמור תפורסם ברשומות.

(ד) בדונה בערר רשאת הוועדה —

(1) לקבוע כי החייב במס אינו מנהל פנקסים או מנהלם בסטייה מהותית מהוראות חוק זה והתקנות על פיו;

(2) לקבוע כי החייב במס מנהל פנקסים או כי הסטייה בהם אינה מהותית.

(ה) החלטתה של הוועדה בערר תהא סופית, אולם רשאית היא להביא שאלה משפטית לחוות דעתו של בית המשפט המחוזי.

(ו) הוועדה מוסמכת לאסוף ראיות לשם הפעלת סמכויותיה על פי חוק זה.

(ז) הוועדה רשאית לפסוק בדבר הוצאות הערר, לרבות שכר טירחה של נציג החייב במס, הוצאות נסיעה ושכר בטלה של עדים.

(ח) שר המשפטים רשאי להתקין תקנות בדבר —

(1) נוהלי זימון ועדות הערר;

(2) סדרי הדין בוועדה;

(3) האגרות שישולמו בשל ההליכים לפני הוועדה;

(4) שכר חברי ועדה.

128. שותפות בעסקה משותפת

(א) עסקה שעשה שותף במהלך עסקי השותפות — יראוהו כאילו עשתה אותה השותפות, אם לא הוכח להנחת דעתו של המנהל היפוכו של דבר.

(ב) הוקמה שותפות לביצוע עסקה פלוגית, או נעשתה עסקה בידי כמה עוסקים במשותף, לא יראו אותה כעסקה של שותפות אלא כשל כל שותף או עוסק לחוד, לפי חלקו, וזולת אם ביקשו השותפים להירשם כעוסק אחד.

(ג) שר האוצר רשאי לקבוע הוראות בדבר רישום, מתן דו"ח, ניכויים והוצאת חשבוניות בעסקאות כאמור בסעיף קטן (ב), אף בסטייה מהוראות חוק זה.

(ד) לא קיבל המנהל ראייה שהוגשה לו לעניין סעיף קטן (א) רשאים השותף או השותפות לערער לפני בית המשפט המחוזי.

129. תעודת משלוח

טובין שאין עמם חשבונית או תעודות משלוח לא יובלו בכלי הובלה של העוסק שעשה בהם עסקה או בכלי הובלה של עוסק שעיסוקו הובלת טובין, אלא אם הופטר העוסק מקיום חובה זו בתקנות או על פי הוראת המנהל בתנאים שקבע.

140. טפסים

144. תחולת הוראות מפקודת המכס

הוראות סעיפים 63, 64, 80, 82 עד 88, 92, 93, 104, 128, 141, 150, 170 ו-171 לפקודת המכס יחולו לעניין המס על יבוא טובין.

145. ביצוע ותקנות

ג' ר ס ה א'

(א) שר האוצר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו, ובלבד שתקנות המיוחדות לעוסקים שעיקר עיסוקם הוא מכירת מוצרי חקלאות או מתן שירותים לחקלאות יותקנו לאחר התייעצות עם שר החקלאות.

ג' ר ס ה ב'

(א) שר האוצר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.

(ב) שר האוצר רשאי לקבוע כי על גביית מס, שהנהלתו הוטלה על פי סעיף 107 על נציב מס הכנסה, יחולו, בשינויים המחוייבים, הוראות פקודת מס הכנסה לעניין שומה, השגה, ערר, גבייה, ריבית וקנסות או לחלק מן העניינים האלה.

(ג) תקנות שר האוצר, למעט תקנות לפי סעיפים 2, 4, 48, 49, 127 ו-142, וכן תקנות המנהל לפי סעיפים 47(ב), 72(א), 72(ב) רישה ו-73 כשהן דרך כלל או לסוגים, טעונות אישור ועדת הכספים של הכנסת, ותקנות לפי סעיף 140 יובאו לידיעתה.

146. תקנות סדרי דין

שר המשפטים רשאי להתקין תקנות סדרי דין בה-ליכים לפי חוק זה וכן תקנות בדבר אגרות, הוצאות ודמי בטלה לעדים בהליכים אלה.

פרק י"ח: תחילה והוראות מעבר

(1) נמסרו הטובין לקונה לפני תחילת החוק — יהיו פטורים ממס;

(2) לא נמסרו הטובין לקונה לפני תחילת החוק — יחולו חובת תשלום מס, חובת הוצאת חשבונית וכל החובות האחרות.

148. הוראות מעבר לגבי מכירת מקרקעין ומתן שירותים

עסקת מקרקעין ומתן שירותים שהתחילו בהם וטרם נסתיימו לפני תחילתו של חוק זה, יחוייב במס כל חלק של תמורתם ששולם לאחר תחילת החוק, ובלבד שדירת מגורים תחוייב בשיעור אפס אם נתמלאו בה שתי אלה:

(1) הסכם המכר נחתם לפני כ"ב בסיון תשל"ה (1 ביוני 1975) ובוילל כדיון תוך שלושים יום לאחר חתימתו;

המנהל רשאי לקבוע טפסים הדרושים לביצוע חוק זה וצורתם של פנקסי החשבוניות ורשומות אחרות שחייב במס חייב לנהלם, ורשאי הוא להורות על שימוש בטפסים, פנקסים או רשומות כאמור.

141. המצאת מסמכים

(א) מסמך שיש להמציאו לעניין חוק זה ולא נקבעה דרך המצאתו ניתן להמציאו ביד או לשולחו בדואר. (ב) נשלח מסמך בדואר, רואים אותו כאילו הומצא לנמען ביום החמישי לאחר שנשלח, אף אם סירב הנמען לקבלו.

(ג) מסמך המיועד לשותפות למעט שותפות כאמור בסעיף 128(ב), והומצא לאחד השותפים, רואים אותו כאילו הומצא לכל השותפים.

142. סודיות

(א) לא יגלה אדם ידיעה שהגיעה אליו אגב ביצוע חוק זה, אלא אם —

(1) שר האוצר התיר לגלותה;

(2) נדרש לגלותה בהליך משפטי על פי חוק זה או חוק מסים כמשמעותו בחוק לתיקון דיני מסים (חילופי ידיעות בין רשויות המס), תשכ"ז-1967.¹³

(ב) הגיעה לאדם ידיעה על פי סעיף קטן (א), יראוהו כמי שקיבל אותה אגב ביצוע חוק זה.

(ג) גילה אדם שלא כדיון ידיעה שהגיעה אליו אגב ביצוע של חוק זה, דינו — מאסר שנה או קנס 20,000 לירות.

143. דרישת מסמכים וטענת חסיון

הוראות סעיפים 235 עד 235 לפקודת מס הכנסה יחולו על דרישת ידיעות ומסמכים על פי חוק זה.

147. תחילה

(א) תחילתו של חוק זה תהיה ביום שיקבע שר האוצר ורשאי הוא לקבוע מועדים שונים לסוגים שונים של חייבי מס שלא יהיו מאוחרים מתום שנה מיום פירסום חוק זה ברשומות; לחייבי מס שלגביהם לא קבע שר האוצר מועד לתחילת המס יאה המועד בתום שנה מיום פירסום חוק זה ברשומות.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) ההוראות בדבר רישומם של חייבי מס ונציגיהם תחילתן מיום פירסומן של החוק.

148. הוראות מעבר לגבי מכירת טובין

על מכירת טובין שהוסכם עליה לפני תחילתו של חוק זה יחולו הוראות אלה:

¹³ ס"ח תשכ"ז, עמ' 136.

לגביהם רשימון לצריכה בארץ יחוייבו במס כאילו יובאו לאחר תחילתו של חוק זה.

151. תקנות לעניין החזר מס קנייה

הופחת או בוטל מס קנייה בעקבות הנהגת מס ערך מוסף כולו או מקצתו, רשאי שר האוצר לקבוע בתקנות הוראות בדבר החזר מס קנייה, כולו או מקצתו, ששולם לפני תחילתו של חוק זה.

(2) שולמו בעדה לפני כ"ב בסיון תשל"ה (1) ביוני 1975) 15% לפחות מהמחיר שהיה נקוב בהסכם בעת חתימתו.

150. הוראת מעבר לגבי יבוא

טובין שיובאו לפני תחילתו של חוק זה וטרם הותר

הסתייגויות לחוק הנ"ל

ש. לורינין מציע :

בהגדרת "בית מלון", בסופה יבוא "ולרבות בית-חולים, בית אבות, בית לאם ולילד וכיו"צא באלה".

לכותרת פרק ב'

א. לבנכראון מציע :

בסוף הכותרת יבוא "באישורה של הכנסת".

לסעיף 2

י. פלומין מציע :

הסעיף ינוסח כך :

2'. (א) על עסקה בישראל ועל יבוא טובין יוטל מס ערך מוסף באחוז אחיד ובלבד שהאחוז שיוטל לא יקטן מ-3% ולא יעלה על 10%

(ב) שר האוצר יקבע, באישור מוקדם של ועדת הכספים של הכנסת, את אחוז המס בתחום האחוזים שנקבע בסעיף קטן (א).

ש. לורינין מציע :

במקום "לאחר התייעצות עם ועדת הכספים" יבוא "באישור מוקדם של ועדת הכספים".

מ. פעיל מציע :

הסעיף ינוסח כך :

2'. (א) על עסקה בישראל ועל יבוא טובין יוטל מס ערך מוסף.

(ב) שיעורי המס ייקבעו על-ידי שר האוצר באישור מראש של ועדת הכספים של הכנסת ויהיו טעונים, בדעיבד, אישור מלי-את הכנסת תוך חמישה-עשר ימים מהטלתם.

(ג) על המוצרים והשירותים הבאים יוטל מס בשיעור 50% מן המס הכללי : לחם, מוצרי חלב, מרגרינה, שמן, ביצים, בשר עוף ושירותי תחבורה ציבורית.

(ד) שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, או ועדת הכספים של הכנסת ביזמתה, יהיו רשאים לשנות את רשימת המוצרים והשירותים החיוניים שעליהם יוטל מס ערך מוסף בשיעור מופחת.

לסעיף 1

י. בדר מציע :

(1) בהגדרת "בית מלון", בסופה יבוא "ולרבות בית-חולים ובית הבראה".

(2) בהגדרת "טובין", בסוף פסקה (2) יבוא "ולמעט זכות יוצרים".

(3) הגדרת "עוסק זעיר" תנוסח כך :
"עוסק זעיר" — עוסק שבעסקו לא יותר מ-5 מועסקים ושמהזור העסקאות בעסק כאמור אי-נו עולה על 450,000 לירות".

(4) בהגדרת "עסקה", במקום "בעסקיו" יבוא "בעסקו".

(5) בהגדרת "רווח", המלים "לפני קיזוז הפסדים משנות המס הקודמות לשנת המס שבה נתקב" לה ההכנסה, ולפני ניכוי המס על שכר על פי סעיף 4(ב) — יימחקו.

(6) בהגדרת "שכר", הסיפה המתחילה במלים "לרבות קיצבה" — תימחק.

י. פלומין וש. לורינין מציעים :

בהגדרת "עוסק", אם תתקבל גירסה א', אחרי "בעלי אופי מסחרי" יבוא "והתמורה עולה על 10,000 לירות לשנה".

י. פלומין מציע :

(1) בהגדרת "מוסד ללא כוונת רווח" או "מלכ"ר", פסקה (3) — תימחק.

(2) בהגדרת "עוסק זעיר", אחרי "עוסק שבע-סקיו לא יותר משני מועסקים" יבוא "או מספר מועסקים גדול יותר שקבע שר האוצר לכלל העוסקים הזעירים או לחלקם".

(3) בהגדרת "רווח", הסיפה המתחילה במלים "אך לרבות הכנסה" — תימחק.

(4) בהגדרת "שימוש לצורך עצמי", בפסקה (1), אחרי "אדם" יבוא "לרבות אדם או חבר-בני-אדם".

(5) בהגדרת "שכר", במקום הסיפה המתחילה במלים "לרבות קיצבה" יבוא "למעט הכנסת עבודה המשתלמת לעובד מאת מעבידו לתקופת שירות בצה"ל והמשתלמת למעביד מאת קרן ההשוואה לתשלום תגמולים למשרתים במי-לואים".

לסעיף 4

א. אפרת ונ. קצב מציעים :

בסעיף קטן (א), במקום "מס שכר באחוזים מהשכר ששילם" יבוא "מס שכר בשיעור שלא יעלה על 2% מכלל השכר ששילם".

י. בדר מציע :

בסעיף קטן (ב), המלים "לאותה שנת מס" — יימחקו.

לסעיף 5

א. לבנבראון מציע :

למחוק את הסעיף.

לסעיף 6

י. בדר, ש. לוריניץ וא. לבנבראון מציעים :

למחוק את הסעיף.

ח. קורפו מציע :

אחרי "לאחר שהוסכם על העסקה" יבוא "ולפני ביצועה".

לסעיף 7

י. בדר מציע :

בפיסקה (2), המלים "או ריבית" — יימחקו.

ח. קורפו מציע :

בפיסקה (2), המלים "לרבות עמלה או ריבית" — יימחקו.

א. שופטק מציע :

(1) ברישה, במקום "לרבות", יבוא "למעט".
(2) בפיסקה (1), במקום "אך למעט" יבוא "ולמעט".

מ. פעיל מציע :

הסעיף ינוסח כך :

"7. מחירה של עסקה הוא התמורה שהוסכם עליה בניכוי מסי עקיפין המוטלים על עסקה שלא על פי חוק זה".

לסעיף 10

י. פלומין מציע :

בסוף הסעיף יבוא "בעסקה בין חברי-בני-אדם וחבריו ובעסקה בין מעביד ועובד יהיה מחיר העסקה עלות הנכס או השירות".

לסעיף 11

א. שופטק מציע :

בסעיף קטן (א), במקום "בתוספת" יבוא "למעט".

לסעיף 12

י. בדר מציע :

בסעיף קטן (א), אחרי "תרומה" יבוא "סוב-סידיה".

לסעיף 13

י. פלומין מציע :

בפיסקה (3), בסופה יבוא "לעניין סעיף 7".

לסעיף 15

י. פלומין מציע :

במקום הסיפה המתחילה במלים "אך רשאי שר האוצר לקבוע" יבוא "ואולם שירות שנתן עוסק או פעילות שניהל מוסד כספי או מלכ"ר, שנעשו חלקם בישראל וחלקם מחוצה לה — יראו כשירות או פעילות שנעשו בישראל אותו חלק בלבד שנעשה בישראל".

לסעיף 19

א. לבנבראון מציע :

סעיף קטן (א) יימחק.

לסעיף 21

י. בדר מציע :

למחוק את הסעיף.

לחלופין :

אחרי "שר האוצר רשאי לקבוע" יבוא "באישור הכנסת".

ח. קורפו מציע :

המלים "וכן רשאי הוא לקבוע כי חובות אחרות אשר לפי הוראות חוק זה והתקנות על פיו חלות על סוגים של חייבי מס יחולו על הקור-נה", וכן המלים "והדיווח התקופתי" — יימחקו.

לסעיף 30

י. בדר וא. שופטק מציעים :

בסעיף קטן (א), במקום פסקה (8) יבוא :
"(8) מכירת ספר או עתון".

לחלופין :

אחרי פסקה (8) יבוא :
"(9) מכירת ספר או עתון".

י. פלומין מציע :

בסעיף קטן (א), בסוף פסקה (1) יבוא "וכן מתן שירותים לכלי שיט או כלי טיס המשמשים להולכת נוסעים או הובלת מטענים מים-ראל ואליה".

ח. קורפו מציע :

בסעיף קטן (א), פסקה (8) — תימחק.

ש. לוריניץ מציע :

בסעיף קטן (א), אחרי פסקה (8) יבוא :
"(9) מכירתם של מוצרים חיוניים אלה : תש-מישי קדושה, לחם, קמח, שמן, מרגרינה, חלב ומוצרים, ביצים, סוכר, אורז, בשר, קפוא, עוף קפוא, דג קרפיון, ומתן שירות תחבורה ציי-בורית".

לסעיף 31

י. בדר מציע :

בפיסקה (3), במקום "20,000" יבוא "48,000".

י. פלומין מציע :

בפיסקה (3), בסופה יבוא "זולת עסקאות שה-
עוסק ביקש שהפטור על פי פסקה זו לא יחול
עליהן".

לסעיף 33

מ. פעיל מציע :

למחוק את הסעיף.

לסעיף 42

י. בדר מציע :

למחוק את הסעיף.

לסעיף 45

י. פלומין מציע :

האמור בסעיף יסומן (א) ואחריו יבוא :
"ב) לעניין סעיף קטן (א) יכול שקבלה או
אישור על קבלת תמורת העסקה ייחשבו כחש-
בונית עסקה".

לסעיף 46

י. פלומין מציע :

אחרי סעיף קטן (ב) יבוא :
"ג) המנהל רשאי לדחות את מועדי הוצאת
החשבוניות לסוגי עוסקים ורשאי הוא להתנות
את הדחייה בתנאים שיקבע".

לסעיף 50

י. בדר מציע :

(1) בסעיף קטן (א), אחרי "פרטים" יבוא "מהו-
תיים".
(2) בסעיף קטן (ב), הסיפה המתחילה במלים
"אין בהגשת העירעור" — תימחק.

לסעיף 57

י. פלומין מציע :

(1) אחרי "ירשום אותו המנהל כך" יבוא
"אם התחייב למלא את החובות החלות על עו-
סק".
(2) במקום "שנתיים" יבוא "שנה".

לסעיף 58

י. פלומין מציע :

המלה "רשאי" — תימחק, ובמקום "לרשום"
יבוא "ירשום".

לסעיף 60

י. פלומין מציע :

בסעיף קטן (ב), בסופו יבוא "ובלבד שלא
יגבה המס מנכסיו של הנציג".

לסעיף 66

י. בדר וש. לורינין מציעים :

בסוף הסעיף יבוא "חובה זו לא תחול על עו-
סק זעיר".

לסעיף 72

י. פלומין מציע :

(1) בסעיף קטן (א), המלים "או במיוחד" —
יימחקו.

(2) בסעיף קטן (ב), המלים "דו"ח תקופתי שבו
נדרש החזר מס על פי סעיף 39" — יימחקו.

לסעיף 74

י. בדר וש. לורינין מציעים :

בסעיף קטן (א), אחרי "דו"ח" יבוא "למעט
דו"ח עוסק זעיר".

י. בדר מציע :

אחרי סעיף קטן (ד) יבוא :
"ה) עוסק זעיר רשאי לנהל חשבונות כאילו
היה עוסק מורשה ואם עשה כן יחולו לגביהם
ולגבי תוקפם הוראות חוק זה כאילו היה עוסק
מורשה".

ז. שובל מציע :

בסעיף קטן (ג), במקום "חמישה-עשר" יבוא
"שלושים".

לסעיף 77

י. בדר וש. לורינין מציעים :

בסעיף קטן (ב), במקום "חמש" יבוא "שלוש".

י. פלומין מציע :

בסעיף קטן (ב), המלים "או כופרה עבירתו"
— יימחקו.

ז. שובל מציע :

בסעיף קטן (א), במקום "ולדעת המנהל הדו"ח"
יבוא "הוכח שהדו"ח".

לסעיף 79

י. בדר מציע :

(1) בסעיף קטן (א), במקום "חמש שנים"
יבוא "שנתיים".

(2) בסעיף קטן (ב), במקום "שבע" יבוא
"חמש".

ז. שובל מציע :

בסעיף קטן (א), במקום "נוכח המנהל" יבוא
"הוכח", ובמקום "הוא" יבוא "המנהל".

לסעיף 85

י. בדר מציע :

למחוק את הסעיף.

לסעיף 94

ח. קורפו מציע :

במקום "100" יבוא "50".

- מ. פעיל מציע :
במקום "שבוניים" יבוא "שבוני".
- לסעיף 95
מ. פעיל מציע :
בסעיף קטן (א), במקום "10%" יבוא "20%"
ובמקום "150" יבוא "300".
- לסעיף 97
י. בדר מציע :
במקום "וריבית" יבוא "או ריבית".
- לסעיף 103
י. פלומין מציע :
בסוף הסעיף יבוא "זולת אם ציין החייב במפורש את ייעוד תשלומיו".
- לסעיף 105
י. פלומין מציע :
(א) תתקבל גירסה ב' של סעיף (42), אחרי "39" יבוא "42".
- לסעיף 108
י. בדר מציע :
בסעיף קטן (א), במקום "כדי להבטיח" יבוא "ובמידה שהדבר דרוש כדי להבטיח".
- לסעיף 109
י. בדר מציע :
בסעיף קטן (א), ברישה, במקום "כדי להבטיח" יבוא "במידה שהדבר דרוש כדי להבטיח".
- ז. שובל מציע :
בסעיף קטן (א)(1), אחרי "שניתנה הודעה" יבוא "ביד".
- לסעיף 111
י. בדר מציע :
(1) בסוף סעיף קטן (א) יבוא :
"המנהל יחזיר את התפוס לבעל התפוס או למי שממנו נתפס תוך חודשיים מיום התי-
פסה, אולם רשאי בית-משפט השלום, על פי בקשת המנהל, להרשות לו להחזיק בתפוס תקופה נוספת שיקבע".
(2) סעיף קטן (ז) ינוסח כך :
"(1) הורשע אדם בעבירה אשר בשלה נתפסו הטובין, רשאי בית-המשפט להחליט על החזרת הטובין למי שממנו נתפסו או לאדם אחר שעליו הורה בית-המשפט ; כופרה העבירה, יחליט המנהל אם יוחזרו הטובין כאמור, אולם אין בהחלטה זו כדי לפגוע בזכות אדם שאיננו צד לכופר, ואם כאמור רשאי להגיש לבית-המשפט תובענה להחזרת הטובין לידי".
(3) בסוף סעיף קטן (ט) יבוא :
"לא תהיה רשות כאמור לאדם אחר אלא בהסכמת האדם שממנו נתפס המסמך או הפנ-
קס".
- י. פלומין וח. קורפו מציעים :
סעיף קטן (1) יימחק.
- לסעיף 112
י. פלומין מציע :
(1) בסעיף קטן (א)(1), אחרי "ולקיום הוראות חוק זה" יבוא "לעניין הגשת דו"חות תקופת-תיים".
(2) בסעיף קטן (ב), במקום "חמישה-עשר" יבוא "שלושים".
- לסעיף 113
י. בדר מציע :
(1) בסעיף קטן (א), הסיפה המתחילה במלים "לא תוקן" — תימחק.
(2) בסוף סעיף קטן (ב) יבוא "נדהה העירעור או הערר ולא תוקן הפגם תוך חודש ימים מיום הדחייה, רשאי המנהל לאסור על העוסק הוצאת חשבוניות מס".
(3) סעיף קטן (ג) — יימחק.
ח. קורפו מציע :
בסעיף קטן (ג), במקום "והגשתם לא תעכב" יבוא "והגשתם תעכב".
- לסעיף 114
י. בדר מציע :
למחוק את הסעיף.
- לסעיף 115
י. בדר מציע :
בסעיף קטן (ב), הסיפה המתחילה במלים "או חבר המחזיק" — יימחק.
לחלופין :
במקום הסיפה האמורה יבוא "או חבר המחזיק מניות המזכות אותו או את בן-זוגו או את שניהם בלפחות מחצית כוח ההצבעה בחברה".
- לסעיף 116
י. פלומין מציע :
בסעיף קטן (ב), אחרי "כל חוב" יבוא "שתש-לזו נדחה".
- לסעיף 117
י. בדר מציע :
בסעיף קטן (א) —
(1) פסקה (3) תנוסח כך :
"(3) מסר ידיעה לא נכונה, לרבות דו"ח לא נכון ;"
(2) פסקה (7) — תימחק.
(3) בפסקה (8), המלים "או השתמש בהם לא-חר שנאסר עליו להשתמש בהם" — יימחקו.
(4) פסקה (10) — תימחק.
א. לבנבראון מציע :
בסעיף קטן (א), במקום "מאסר שנה או קנס 20,000" יבוא "מאסר חודש או קנס 300".

לסעיף 120

י. בדר ושל. לורינץ מציעים :
למחוק את הסעיף.

לסעיף 121

ח. קורפו מציע :

בסעיף קטן (א), אחרי "לפי חוק זה או התק-
נות לפיו" — יבוא "למעט עבירה לפי סעי-
פים 117(ב) או 142(ג) לחוק זה".

לסעיף 122

י. בדר מציע :

סעיף קטן (ה) — יימחק.
הוספת סעיף
מ. פעיל מציע :

אחרי סעיף 124 יבוא :
"124א. הצמדת קנסות

כל הקנסות לפי חוק זה יהיו צמודים הצ-
מדה מלאה למדד יוקר המחיה מיום הפעלת
מס ערך מוסף הלכה למעשה".

לסעיף 127

י. בדר מציע :

סעיף קטן (א) ינוסח כך :

"(א) שר המשפטים, בהתייעצות עם שר
האוצר, ירכיב ועדות לקבילות פנקסי חש-
בונות ; שר המשפטים רשאי לאצול ממס-
כותו להרכיב ועדות כאמור לעורך דין
מעובדי משרד המשפטים, לרבות לפרקליט
המדינה או לפרקליט מחוז".

לסעיף 138

ז. שובל מציע :

בסעיף קטן (א), במקום "אם הוא סבור"
יבוא "אם הוכח".

לסעיף 142

י. פלומין מציע :

בסעיף קטן (א), בסוף פסקה (1) יבוא "לצרכי
ביצוע הוראות פקודת מס הכנסה".

ז. שובל מציע :

בסעיף קטן (א), פסקה (1) — תימחק.
לסעיף 147

א. שושטק מציע :

סעיף קטן (א) ינוסח כך :

"(א) תחילתו של חוק זה תהיה ביום שיקבע
שר האוצר."

א. לבנבראון מציע :

אחרי "שר האוצר" יבוא "באישור הכנסת".

לסעיף 148

י. בדר מציע :

בפסקה (1), אחרי "תחילת החוק" יבוא "לגבי
סוג חייבי המס שהאדם שייך לו".

י. פלומין מציע :

אחרי פסקה (2) יבוא :

"(3) נמסרו טובין לאחר תחילת החוק, יהיה
פטור ממס אותו חלק מהתמורה ששולם לפני
תחילת החוק."

לסעיף 149

י. בדר ושל. לורינץ מציעים :

למחוק את הסעיף.

לסעיף 150

י. בדר מציע :

בסוף הסעיף יבוא "לגבי סוג חייבי המס שה-
חייב במס שייך לו".

י. פלומין מציע :

אחרי "שיובאו" יבוא "תוך 30 יום".

לסעיף 151

י. בדר מציע :

האמור בסעיף יסומן (א) ואחריו יבוא :
"(ב) משעת תחילתו של חוק זה לגבי סוג
חייבים במס או סוג טובין — ייראה לגביהם
צו מס קנייה (סחורות ושירותים) (הטלת מס
ושיעורו) (תיקון מס' 48), תשל"ו—1975, במי-
דה שהגדיל את המס, כבטל ומבוטל."

ד. הצעת חוק להשקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 2), תשל"ו—1975

3. תיקון סעיף 41

בסעיף 41 לחוק העיקרי, במקום "21%" יבוא
"26%".

4. תחולה

תחולתו של חוק זה משנת המס 1976 ואילך.

1. תיקון סעיף 35

בסעיף 35(א)(2) לחוק להשקעות משותפות בנא-
מנות, תשכ"א—1961¹ (להלן — החוק העיקרי),
במקום "25%" יבוא "35%".

2. תיקון סעיף 36

בסעיף 36 לחוק העיקרי, במקום "21%" יבוא
"26%".

¹ ס"ח תשכ"א, עמ' 84 ; תשכ"ה, עמ' 39.

ה. הצעת חוק עידוד התעשייה (מסים) (תיקון מס' 5), תשל"ו—1975

1. החלפת סעיפים 6 ו-7
במקום סעיפים 6 ו-7 לחוק עידוד התעשייה (מסים), תשכ"ט—1969¹ (להלן — החוק העיקרי), יבוא:
"6. זכות לניכוי נוסף
חברה תעשייתית שרכשה נכס עסקי ביום כ"ב בחשוון תשל"ה (10 בנובמבר 1974) (להלן — יום הפיחות השלישי) או, לפניו, תהיה זכאית בשל אותו נכס, החל משנת המס 1968, נוסף לפחת המגיע לה לפי סעיף 21 לפקודה או סעיף 2 לחוק זה או סעיף 7(א) לחוק עידוד התעשייה (מסים) (תיקון מס' 4, תשל"ה—1975)², לפי העניין (להלן — הפחת הרגיל), לניכוי כמפורט בסעיפים 7, 8 ו-10, והכל בכפוף להוראות סעיף 15(א).
7. ניכוי נוסף אם הנכס נרכש בדולרים
נרכש נכס עסקי על-ידי החברה או מטעמה בדו-לרים של ארצות-הברית של אמריקה (להלן — דולרים), ייקבע הניכוי הנוסף כדלקמן:
(1) לגבי שנות המס 1968 עד 1971, בשל נכסים שנרכשו לפני יום ט"ז בחשוון תשכ"ח (19 בנובמבר 1967) (להלן — יום הפיחות הראשון), יהיה הניכוי הנוסף הסכום שבו עודף הפחת שהיתה זכאית לנכות בעד אותו נכס באותה שנה, אילו נקבע המחיר המקורי של הנכס בלירות — לפי שער החליפין של 3.50 לירות לכל דולר ממחיר הרכישה — על הפחת הרגיל שהיא זכאית לנכות לפי שער החליפין של 3 לירות לכל דולר ממחיר הרכישה;
(2) לגבי שנות המס 1972 עד 1974, בשל נכסים שנרכשו לפני יום ל' באב תשל"א (21 באוגוסט 1971), יהיה הניכוי הנוסף הסכום שבו עודף הפחת שהיתה זכאית לנכות בעד אותו נכס באותה שנה, אילו נקבע המחיר המקורי של הנכס בלירות — לפי שער החליפין של 4.20 לירות לכל דולר ממחיר הרכישה — על הפחת הרגיל;
(3) לגבי שנת המס 1975 ואילך, בשל נכסים שנרכשו לפני יום הפיחות השלישי, יהיה הניכוי הנוסף הסכום שבו עודף הפחת שהיתה זכאית לנכות בעד אותו נכס באותה שנה, אילו נקבע המחיר המקורי של הנכס בלירות — לפי שער החליפין של 6.00 לירות לכל דולר ממחיר הרכישה — על הפחת הרגיל."
2. תיקון סעיף 8
בסעיף 8 לחוק העיקרי, בסופו יבוא:
(3) "לעניין הניכוי לפי סעיף 7(3) — ביום כ"ה בחשוון תשל"ה (10 בנובמבר 1974)."
3. החלפת סעיף 8
במקום סעיף 8 לחוק העיקרי יבוא:
"8. מניעת ניכוי כפל
חברה הזכאית לניכוי נוסף על פי סעיפים 7(2) או (3) או 8(2) או (3) לא תהא זכאית, בשל אותו נכס, לניכוי על פי חוק מס הכנסה (תוספת פחת על נכסים עסקיים), תשי"ח—1958³, או חוק מס הכנסה (תוספת פחת על נכסים עסקיים), תשכ"ד—1964⁴."
4. תיקון סעיף 10
בסעיף 10 לחוק העיקרי —
(1) בפסקה (1), במקום "ו-45% מסכום הפחת הרגיל שהיא זכאית לו משנת המס 1972 ואילך" יבוא "ו-45% מסכום הפחת הרגיל שהיא זכאית לו בשנות המס 1972 עד 1974 ו-90% מסכום הפחת הרגיל שהיא זכאית לו משנת המס 1975 ואילך";
(2) בפסקה (2), במקום "ו-30% מסכום הפחת הרגיל שהיא זכאית לו משנת המס 1972 ואילך" יבוא "ו-30% מסכום הפחת הרגיל שהיא זכאית לו בשנות המס 1972 עד 1974 ו-75% מסכום הפחת הרגיל שהיא זכאית לו משנת המס 1975 ואילך";
(3) בפסקה (3), במקום "יהיה הניכוי הנוסף משנת המס 1972 ואילך 10% מסכום הפחת הרגיל שהיא זכאית לו" יבוא "יהיה הניכוי הנוסף בשנות המס 1972 עד 1974 10% מסכום הפחת הרגיל שהיא זכאית לו, ומשנת המס 1975 ואילך — 55% מסכום הפחת הרגיל שהיא זכאית לו";
(4) אחרי פסקה (3) יבוא:
(4) "נרכש הנכס בתקופה שבין כ"ד באדר ב' תשל" (1 באפריל 1970) לבין כ"ז באדר ב' תשל"ג (31 במארס 1973) — יהיה הניכוי הנוסף משנת המס 1975 ואילך 20% מסכום הפחת הרגיל שהיא זכאית לו."
5. תיקון סעיף 13
בסעיף 13 לחוק העיקרי —
(1) בהגדרת "הלוואה", במקום פסקה (1) יבוא:
(1) "נתקבלה ביום הפיחות השלישי או לפי ניו";
(2) בהגדרת "הפרשי הצמדה" —
(א) בפסקה (1), במקום "השנני" יבוא "הש-לישני";
(ב) במקום פסקה (2) יבוא:
(2) "סכום שנוסף לקרן הלוואה צמודה

¹ ס"ח תשכ"ט, עמ' 232; תשל"ה, עמ' 152; תשל"ד, עמ' 68, עמ' 76; תשל"ה, עמ' 164.

² ס"ח תשל"ה, עמ' 264.

³ ס"ח תשי"ח, עמ' 168.

⁴ ס"ח תשכ"ד, עמ' 84.

או לפניו — גם סכום שנוסף בתקופה שבין יום הפיחות הראשון לבין יום כ"ג באדר ב' תש"ל (31 במארס 1970)."

6. תיקון סעיף 14

בסעיף 14(א) לחוק העיקרי, בסוף סעיף קטן (א) יבוא "והפרשי הצמדה ששולמו בתקופה שבין הפיחות השלישי לבין יום י"ט בניסן תשל"ה (31 במארס 1975) ייראו כאילו שולמו בשנת המס 1975".

למדד יוקר המחיה עקב עליית אותו מדד בתקופה שבין יום הפיחות השלישי לבין יום כ"א בתמוז תשל"ה (30 ביוני 1975), ולגבי הלוואה שנתקבלה ביום הפיחות השני או לפניו — גם סכום שנוסף בתקופה שבין יום הפיחות השני לבין יום ח' בניסן תשל"ד (31 במארס 1974), ולגבי הלוואה שנתקבלה ביום הפיחות הראשון

1. הצעת חוק מס עזבון (תיקון מס' 6), תשל"ו—1975

על כל חלק מ-150,000 לירות גוספות —	30%
על כל חלק מ-150,000 לירות גוספות —	35%
על כל חלק מ-300,000 לירות גוספות —	40%
על כל חלק מ-300,000 לירות גוספות —	45%
על כל חלק מ-750,000 לירות גוספות —	50%
על כל חלק מ-750,000 לירות גוספות —	55%
על כל סכום נוסף —	60%.

4. תיקון סעיף 5א

בסעיף 5א לחוק העיקרי, במקום "150,000 לירות" יבוא בכל מקום "450,000 לירות" ובמקום "50,000 לירות" יבוא "150,000 לירות".

5. תיקון סעיף 10

בסעיף 10 (ב) לחוק העיקרי, במקום "6,000 לירות" יבוא "25,000 לירות".

6. תיקון חוק מס עזבון (תיקון מס' 5)

בחוק מס עזבון (תיקון מס' 5), תשל"ה—1975,² אחרי סעיף 3 יבוא :

4. תחולה

הוראות סעיפים 2 ו-3 יחולו בין אם הפגיעה אירעה לפני תחילתו של חוק זה ובין אם אחריה.

7. תחולה

סעיפים 22, 23, 24, 25 ו-10 לחוק העיקרי כנוסחם לפי חוק זה יחולו לגבי נכסי עזבון של מי שנפטר לאחר יום י"ט בניסן תשל"ה (31 במארס 1975).

1. תיקון סעיף 22

בסעיף 22 לחוק מס עזבון, תש"ט—1949¹ (להלן — החוק העיקרי), בפסקה (3), במקום "10,000 לירות" יבוא "60,000 לירות".

2. תיקון סעיף 22א

בסעיף 22א(א) לחוק העיקרי —

- (1) בפסקה (1), במקום "25,000 לירות" יבוא "100,000 לירות";
- (2) בפסקה (2)(א), במקום "15,000 לירות" יבוא בכל מקום "60,000 לירות";
- (3) בפסקה (2)(ב), במקום "10,000 לירות" יבוא "40,000 לירות";
- (4) בפסקה (2)(ג), במקום "17,500 לירות" יבוא "60,500 לירות" ובמקום "22,500 לירות" יבוא "80,500 לירות";
- (5) בפסקה (3), במקום "5,000 לירות" יבוא "20,000 לירות" ובמקום "10,000 לירות" יבוא "40,000 לירות".

3. החלפת סעיף 22

במקום סעיף 22 לחוק העיקרי יבוא :
"22. שיעורי מס עזבון

אלה שיעורי מס העזבון :

על כל חלק מ-105,000 לירות הראשונות —	5%
על כל חלק מ-105,000 לירות גוספות —	10%
על כל חלק מ-120,000 לירות גוספות —	15%
על כל חלק מ-135,000 לירות גוספות —	20%
על כל חלק מ-135,000 לירות גוספות —	25%

¹ ס"ח תש"ט, עמ' 187; תש"ט, עמ' 45; תשי"ז, עמ' 143; תשכ"ד, עמ' 179; תשכ"ט, עמ' 190; תשל"ה, עמ' 232.
² ס"ח תשל"ה, עמ' 232.

ז. הצעת חוק להארכת תוקף של תקנות-שעת-חירום (רישום ציוד וגיוסו), תשל"ו-1975

1. הארכת תוקף

תקפו של תקנות-שעת-חירום (רישום ציוד וגיוסו), תשי"ז-1956¹ (להלן — התקנות), בתיקונים המפור- טים בתוספת, מוארך בזה עד יום כ"ד בטבת תשמ"א (31 בדצמבר 1980).

תוספת

(סעיף 1)

1. תיקון תקנה 1

בתקנה 1 לתקנות —

(1) בהגדרת "ציוד", במקום פסקה (1) יבוא:

"(1) כלי טיס, כלי שיט, רכבות וכלי רכב למיניהם, ממונעים ובלתי ממונעים, לרכבות מכונות הובלה, וחלקיהם, חלקי חילוף, ציוד עזר, ציוד מחובר ואבזרים של ציוד כאמור; (א1) טראקטורים, מכונות חפירה, חציבה, בנייה, הרמה או העמסה וציוד הנדסי אחר וחלקיהם, לרכבות חלקי חילוף, ציוד עזר, ציוד מחובר ואבזרים של ציוד הנדסי כאמור (להלן — ציוד הנדסי);"

(2) אחרי הגדרת "ציוד" יבוא:

"מפקד מוסמך" — אדם שהסמיכו פוקד להיות מפקד מוסמך, ובלבד שלעניין ציוד שאינו ציוד עזר כמשמעותו בתקנה 15(א) לא יוס- מך כאמור —

(1) חייל — אלא אם הוא לפחות בדרגת רב- סרן;

(2) אדם שאינו חייל — אלא אם הוא עובד בשירות הצבא בתפקיד המקביל לפחות לדר- גת רב-סרן;"

4. תיקון תקנה 6

בתקנה 6 לתקנות —

(1) בתקנת משנה (א), במקום "אדם שהוסמך על ידי (להלן — מפקד מוסמך)" יבוא "מפקד מוסמך";

(2) בתקנת משנה (ה1), בפסקת משנה (א), במקום "לפי תקנות 15 או 15ב" יבוא "לפי תקנות 15, 15ב או 15ג";

(3) במקום תקנת משנה (ו) יבוא:

"(ו) ניתנה פקודה לפי תקנת משנה (א) שעה שצו לפי תקנה 8(א) עמד בתקפו, ובשעה שיש לקיים את הפקודה נעדר בעל הציוד מחמת שירות לפי חוק שירות בטחון, תשי"ט-1959 (נוסח משולב)², או מכל סיבה אחרת, חייב בן משפחה בגיר של בעל הציוד הגר אתו למסור לפוקד או למפקד מוסמך או למי שאחד מהם הסמיכו, לפי דרישתו, פרטים על הציוד, לרבות פרטים על מקום הימצאו אותה שעה, ככל שהם ידועים לו, וכל מסמך ודבר אחר הנמצא ברשותו והנוגע לעניין, הכל כדי לאפשר קבלת חזקה בציוד והפעלתו; תקנת משנה זו אינה גורעת מתקנה 5(ב)."

5. תיקון תקנה 16

בתקנה 16 לתקנות, בפסקה (1), במקום "בפסקה (1)" יבוא "בפסקאות (1) או (א1)".

6. תיקון תקנה 10

תקנה 10 לתקנות תסומן כתקנת משנה (א), ובה במקום "בפסקה (1)" יבוא "בפסקאות (1) או (א1)", ואחריה יבוא:

"(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א) רשאי מי שמוסמך לתת את הצו הכללי לפי סעיף 12(ב) לחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, תשי"ח-1957³, שלא לתתו לגבי נכסים שהם כלי שיט או כלי טיס או סוגים שלהם, וכל עוד אין צו כללי חל על הנכס יהיה דינו, לענין קביעת הפיצויים

2. תיקון תקנה 3

בתקנה 3(ד) לתקנות תסומן פסקה (5) כפסקה (6), ולפניה יבוא:

"(5) בעל ציוד הנדסי חייב להודיע לפוקד בדואר רשום בהתחלת כל חודש עד ה-5 בו על מקום הימצאו של הציוד אותה שעה אם חל שינוי במ- קוט הימצאו של הציוד מאז מסר עליו בעל הציוד לאחרונה פרטים לפי תקנת משנה (א) או מאז הודיע לאחרונה לפוקד לפי תקנת משנה זו."

3. תיקון תקנה 4

בתקנה 4(ב) לתקנות, במקום "בפסקה (1)" יבוא "בפסקאות (1) או (א1)".

¹ ק"ת 649, תשי"ז, עמ' 339; ס"ח תשל"א, עמ' 156; תשל"ב, עמ' 46.

² ס"ח תשי"ט, עמ' 286.

³ ס"ח תשי"ח, עמ' 24.

8. תיקון תקנה 15א
בתקנה 15א לתקנות, תקנת משנה (ו) — בטלה.
9. החלפת תקנה 15ב
במקום תקנה 15ב לתקנות יבוא:
"15ב. גיוס מכונות. דיזל וציוד הנדסי
תקנה 15א תחול על מנועי דיזל ודיזל-גנ-
ראטורים ועל ציוד הנדסי, כאילו אף הם כלי
רכב, אלא שלעניין זה יבוא במקומו של שר
התחבורה — בכל מקום שמדובר בו בתקנה
15א — שר המסחר והתעשייה, לעניין מנועי די-
זל ודיזל-גנראטורים, ושר העבודה, לעניין
ציוד הנדסי."
10. תיקון תקנה 15ג
בתקנות 15ג לתקנות, במקום תקנת משנה (ב)
יבוא:
"(ב) שר המסחר והתעשייה ושר העבודה ורשות
מוסמכת ופוקדים שמינו לא ישתמשו בסמכויותיהם
לפי תקנות אלה, אלא במידה הנראית להם דרושה
להבטיח אספקה ושירותים חיוניים בשעת חירום."
11. תחילה
תחילתו של חוק זה ביום כ"ז בטבת תשל"ו (31
בדצמבר 1975).
7. תיקון תקנה 13
בתקנה 13 לתקנות —
(1) בתקנת משנה (א), במקום "מאסר שנה אחת
או קנס אלף לירות" יבוא "מאסר שמונה עשר חו-
דשים או קנס 10,000 לירות";
(2) בתקנת משנה (ב), במקום "לקנס שלושת אל-
פים לירות" יבוא "לקנס שלושים אלף לירות";
(3) אחרי תקנת משנה (ב) יבוא:
"(ב) הורשע בעל ציוד על עבירה לפי תקנת
משנה (א) (1) בשל אי מילוי חובה המוטלת
עליו לפי תקנה 6(א), או על עבירה לפי תקנת
משנה (א) (4), ושעה שנעברו העבירות הא-
מורות עמד בתקפו צו לפי תקנה 8, רשאי
בית המשפט — בנוסף לכל עונש אחר —
להטיל עליו לשלם לאוצר המדינה סכום שלא
יעלה על פי שלושה מהסכום שבעל הציוד
זכאי לו לפי תקנות 10 או 10א או היה זכאי
לו לפיהן אילו קיים את הצו שעל פיו היה
עליו להעמיד את הציוד לרשות הצבא לתקופה
כפי שנקבע בו, ואם לא נקבעה בו תקופה
— לתקופה של 35 ימים; הוראה זו אינה
גורעת מסמכות בית המשפט לפי סעיף 29 לחוק
דיני עונשין (דרכי ענישה) (נוסח משולב),
תש"ל—1970".⁴

⁴ ס"ח תשל"ל, עמ' 109.

ח. הצעת חוק להסדר ההימורים בספורט (תיקון), תשל"ו—1975

(הצעת חבר הכנסת ז. ורהפטיג)

1. הופכת סעיפים קטנים
סעיף 8 לחוק להסדר ההימורים בספורט, תשכ"ז—
1967¹ יסומן 8(א) ואחריו יבוא:
8(ב) אולם זוכה בהימור לא ישולם לו סכום העו-
לה על סך שייקבע על-ידי שר החינוך והתרבות
בתקנות שיפרסם, באישור ועדת הכספים של
הכנסת, בין אם זכה בפרס אחד ובין אם זכה
ביותר מפרס אחד.
8(ג) שר החינוך והתרבות בתקנות, באישור ועדת

¹ ס"ח תשכ"ז, עמ' 142.

ט. מסקנות ועדת הפנים ואיכות הסביבה בעניין גורלו של מושב שגב

- לאחר ששמעה הוועדה בשיבתה את נציגי הצ-
דים החליטה למנות ועדת משנה שתחקור ותבדוק
את העניין ותגיש המלצותיה.
ועדת המשנה ביקרה בשגב וקיימה דיונים עם
בשיבת הכנסת ביום כ"ג בתמוז תשל"ה (2 ביולי
1975) הגיש חבר הכנסת ב. מואב הצעה לסדר-היום
בנושא הנ"ל. הכנסת החליטה להעביר את העניין
לוועדת הפנים ואיכות הסביבה.

של שגב יישמרו הזכויות המלאות של תושביו הור-תיקים. לתושבים שהביעו רצונם לעזוב את המקום יובטח דיור חלוף על-ידי משרד השיכון.

ב. הוועדה קובעת שבמסגרת יישובו מחדש של שגב יישמרו הזכויות המלאות של תל"ת.

4. הוועדה קובעת כי כל תכנית לאזור שגב, צריכה לכלול את קיום מוסדות תל"ת באזור. קביעת אחר מושבה של תל"ת על-ידי הסוכנות תיעשה בהסכמת הסוכנות ותל"ת. על הסוכנות היהודית להקים את ישוב תל"ת ומוסדותיה בתנאים דומים לאלה שיוענקו למתיישבים במסגרת זו.

5. הוועדה קובעת שבשלב המעבר ועד להשלמת התכנית האמורה יש לדאוג להמשך הפעילות התקינה של מוסדות תל"ת החינוכיים ולהמשיך במתן השירותים המתאימים לתושבים הוותיקים שיישארו במקום.

6. הוועדה מציינת בסיפוק את מספרם הרב של יהודים — תושבי הארץ ועולים בכוח — שהביעו רצון גם להתיישב באזור שגב, ביניהם קבוצות מאורגנות כגון: "יעד", "מצדה", "תל"ת", ועוד, וממליצה לעודד מגמה זו על-ידי פיתוח מואץ שיספק את הדרישה לשיכון ודין.

7. הוועדה רואה כחיוני את שילוב קבוצות המשי-פחות הצעירות מסביבת חיפה, "רפאל" ואחרות בתכנית האזורית כעובדי חוץ המשתכנים בתוך הכפרים התעשייתיים במגמה להגדיל את האיכלוס ולהגביר את כושרם התברתי והתרבותי של הישובים.

8. הוועדה קוראת לצדדים בשגב לשמור על השקט והשלוש עד לפתרון הבעיות. הוועדה מציעה שהסוכנות תטפל בבעיות המקום, אם יתעוררו, בתקופת הביניים עד להגשמת התכנית האמורה.

9. הוועדה מביעה הערכה למשרד הפנים שקיבל תחת חסותו את הטיפול במתיישי שגב, ואשר בהעדר מוסדות מוניציפאליים במקום מטפל גם באספקת שירותים חיוניים לישוב.

נציגי משרד הפנים, משרת ישראל, הסוכנות היהודית, מינהל מקרקעי ישראל, וכן עם נציגות של התנועה להפצת תורה ונציגי המתיישבים הוותיקים.

ועדת הפנים ואיכות הסביבה קיימה דיונים נוספים בעניין וקבעה כדלקמן:

ר ק ע

הרקע לסיכסוך שפרץ בין חלק מתושבי שגב הוותיקים לבין אנשי תל"ת (התנועה להפצת תורה) הוא סירובם להכיר בזכות תנועת תל"ת להתבסס במקום.

הבירורים שקיימה הוועדה העלו שעלייתה של תל"ת לשגב באה בעקבות פנייתם של גורמים ממשלתיים ובעידודם לאחר שהישוב התרוקן ברובו המכריע מתושביו שנקרו ממנו בנסיבות שונות.

יש לציין שנוכחות תל"ת מנעה חיסולו הסופי של הישוב, וזאת לאחר שגם. הסוכנות היהודית נטשה אותו ולא היה גורם ציבורי אחד שידאג לשיקום המקום.

עכשיו, משעמדו מוסדות המדינה על הצורך הדחוף ביישוב הגליל, פיתוחו ואיכלוסו בקנה-מדה רחב, ועל הצורך בתיכנון המקיף של התיישבות זו, ולאחר שהסוכנות עיבדה תכנית של פיתוח אזור שגב, התעוררה שאלת עתיד קיומם של מוסדות תל"ת והתורבים הוותיקים והשתלבותם בתכנית. לפיכך באה ועדת הפנים לידי המסקנות הבאות:

1. הוועדה קוראת לגורמים ממשלתיים ולסוכנות היהודית לעודד ולזרז יישובם של יהודים בגליל ולקדם כל תכנית פיתוח לטובת כל תושביו.

2. הוועדה רואה בסוכנות היהודית את הגוף שצריך — עם גורמים מתאימים אחרים — לבצע את תכנית יישוב אזור שגב בהתאם לתכניתה להקמת כפר-התעשיה באזור זה.

3. א. הוועדה קובעת שבמסגרת יישובו מחדש

י. מסקנות ועדת החינוך והתרבות בעניין הקשרים והטיפול באלפי הסטודנטים הישראלים הלומדים בארצות חוץ

אקדמית בהתאם לצרכי המשק ברוב המכריע של הנושאים.

מוסדות ההשכלה הגבוהה יצרו עד היום תשתית רחבה המסוגלת לקלוט יותר סטודנטים מכפי שנרשמים במסגרת זו. לפיכך יש מקום לשינוי בגישה כלפי סטודנטים הלומדים בחוץ-לארץ מקצועות שאינם נדרשים.

הוועדה למדה לדעת כי למעלה מאלפיים וחמש מאות סטודנטים ישראלים לומדים בחוץ-לארץ ומקבילים להקצבה למטבע חוץ, על סטודנטים אחרים, אשר אינם מקבלים הקצבות או מילגות, אין ידיעה. ממי ציטת ממספר הסטודנטים הישראלים בחוץ-לארץ לומדים רפואה, האחרים לומדים וטרינאריה, ארכיטקטורה, הנדסה ומקצועות אחרים.

בישיבת הכנסת ביום כ"ג תמוז תשל"ה (2 ביולי 1975) הגיש חבר-הכנסת י. דרניצקי (יודין) הצעה לסדר-היום בנושא הנ"ל. הכנסת החליטה להעביר את העניין לוועדה שתקבע על-ידי ועדת הכנסת. ביום כ"ט בתמוז תשל"ה (8 ביולי 1975) החליטה ועדת הכנסת להעביר את ההצעה הנ"ל לוועדת החינוך והתרבות.

ועדת החינוך והתרבות הקדישה לנושא זה שלוש ישיבות ובמהלכן שמעה דברים מפי נציגי משרד הבריאות, משרד החינוך והתרבות, משרד העבודה, אגף התקציבים במשרד האוצר, המועצה להשכלה גבוהה והתאחדות הסטודנטים.

הוועדה קובעת כי המוסדות להשכלה גבוהה ערוכים להכשיר את בעלי המקצועות הדורשים הכשרה

בחוף-לארץ; 2. טיפול בבעיות הקשורות בשירות המילואים של הסטודנט הישראלי הלומד בחוף-לארץ; 3. טיפול בקליטת הסטודנט החוזר ארצה, עזרה בקבלת מקום עבודה ובקשיי התארגנות ראשוניים.

2. קיום קשר עם סטודנטים ישראלים בחוף-לארץ.

א. על שגרירויות ונציגויות אחרות להיות מודעות להימצאות עשרות ומאות סטודנטים באזור הנציגות שלהן.

ב. הנציגויות ימנו אדם קבוע ומתאים מקרב הסגל הישראלי המצוי בהן. על אדם זה ליצור קשר מתאים ושוטף עם הסטודנטים, למסור מידע מעודכן על הנעשה בארץ. לארגן מפעלי הסברה ולנסות להיעזר בסטודנטים במערכת ההסברה הישראלית בארצות שהותם בכלל ובקאמפוסים בפרט.

ועדת החינוך והתרבות של הכנסת מגישה מסקנות אלה למליאה בתקווה כי ביצוען יתרום ולו במעט להחזרת הנוער הלומד בחוף-לארץ לארץ, ולמנוע בריחת אקדמאים ישראלים מן הארץ.

רוב הסטודנטים אינם מקיימים קשר פורמאלי עם ישראל ומתלבטים בבעיות תעסוקה חלקית בארצות המארחות אותם. רובם מתקשים בקליטה במקום עבודה לאחר גמר הלימודים.

לפיכך ממליצה הוועדה:

1. טיפול בסטודנטים ישראלים החוזרים ארצה. א. תוקם ועדת תיאום קבועה שתתכנס במועדים קבועים, המורכבת מנציגי משרדי החינוך והתרבות, החוף, הבטחון, העבודה, ההסברה, בריאות וקליטה. כן ישב בוועדה זו נציג מטעם התאחדות הסטודנטים.

ב. מרכז הוועדה יהיה איש משרד החינוך והתרבות. אדם זה יתמנה על-ידי השר ויהיה מתאים לתפקידו.

ג. תפקיד הוועדה יהיה לתאם ולייעל את כל נושאי המפגש של סטודנטים הלומדים בחוף-לארץ בבואם ארצה לחופשה או בשובם לאחר השלמת לימודיהם.

נושאים אלו כוללים: 1. טיפול באפשרויות תעסוקה זמנית בחופשותיו של הסטודנט הישראלי הלומד

יא. מסקנות ועדת החינוך והתרבות בעניין הבטחת המשך לימודיהם של 230 סטודנטים מעוטי יכולת באוניברסיטה בר-אילן

חברי כנסת שונים כדי לפתור את הבעיה. אמנם הבעיה נפתרה באורח אישי וזמני, אך אין בפתרון זה כדי שיעמוד בתוקף לשנים הבאות.

הוועדה רשמה לפניה את הודעת שר החינוך ששום סטודנט לא ייאלץ להפסיק את לימודיו בגלל מצוקה כספית וכי מערכת הסיוע לסטודנטים תתאים עצמה לשיעור שכר הלימוד.

בישיבת הכנסת ביום כ"ד בטבת תשל"ה (7 בינואר 1975) הוחלט להעביר לוועדת החינוך והתרבות את ההצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת ד. לוי בנושא הנ"ל.

ועדת החינוך והתרבות הקדישה לנושא זה שתי ישיבות. בפרק הזמן שחלף למן הגשת ההצעה לסדר-היום בנושא ועד הדיון בו ננקטו יזמות פרטיות של

סיכום הישיבות

- ישיבה רמ"ד (כ"ה בטבת תשל"ו — 29 בדצמבר 1975)
- היו"ר — י. ישעיהו; ב. צ. קשת; פ. שינמן.
- א. מזכיר הכנסת נ. לורך הודיע על המסמכים שהונחו על שולחן הכנסת.
- ב. י. קרגמן (יו"ר ועדת הכספים) הביא לקריאה שנייה חוק מס ערך מוסף, תשל"ו—1975. בוויכוח השתתפו: י. בדר, י. פלומין, ז. שובל, ש. לוי-רינץ, מ. וילנר, א. אפרת, מ. פעיל, ח. קורפו, א. שוסטק, ע. אמוראי. י. קרגמן השיב למתווך-חיס. י. פלומין (בשם הרוב בוועדה) השיב על הסתייגותו של חברי הכנסת ע. אמוראי.
- הוחלט: (1) לקבל גירסה א' להגדרת "עוסק"; (2) לקבל גירסה א' להגדרת "עסקה"; (3) לקבל גירסה א' לסעיף 4; (4) לקבל גירסה א' לסעיף 38; (5) לקבל גירסה א' לסעיף 42; (6) לקבל גירסה א' לסעיף 117(א); (7) לקבל גירסה ב' לסעיף 145; (8) לקבל את החוק.
- ישיבה רמ"ה (כ"ו בטבת תשל"ו — 30 בדצמבר 1975)
- היו"ר — י. דרניצקי (יו"ר); ש. ז. אברמוב.
- א. מזכיר הכנסת נ. לורך הודיע על המסמכים שהונחו על שולחן הכנסת.
- ב. א. אנקוריון (יו"ר ועדת הכנסת) הודיע על העברת הצעות לסדר-היום לוועדות המתאימות.
- ג. י. קרגמן (יו"ר ועדת הכספים) הביא לקריאה שנייה חוק להשקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 2), תשל"ו—1975.
- הוחלט: לקבל את החוק.
- ד. י. קרגמן (יו"ר ועדת הכספים) הביא לקריאה שנייה חוק עידוד התעשייה (מסים) (תיקון מס' 5), תשל"ו—1975.
- הוחלט: לקבל את החוק.
- ה. י. קרגמן (יו"ר ועדת הכספים) הביא לקריאה שנייה חוק מס עובון (תיקון מס' 6); תשל"ו—1975.
- הוחלט: לקבל את החוק.
- ו. ח. לנדאו (בשם ועדת החוץ והבטחון) הביא לקריאה שנייה חוק להארכת תוקף של תקנות-שעת-חירום (רישום ציוד וגיוס), תשל"ו—1975.
- הוחלט: לקבל את החוק.
- ז. י. שריד הגיש הצעה לסדר-היום בנושא העדר רופאים לילדי ערי העימות. שריהבראות ו. שם-טוב השיב להצעה.
- הוחלט: להעביר את הנושא לוועדת השירותים הציבוריים.
- ח. ש. לוי הגיש הצעה לסדר-היום בדבר שיבוש הלשון העברית בדיבור בפומבי ובכלי התקשורת וחובת חברי הכנסת. שריהחינוך והתרבות א. ידי-ליון השיב להצעה.
- הוחלט: להביא את הנושא לדיון במליאת הכנסת.
- ט. א. כץ הגיש הצעה לסדר-היום בדבר תכנון החינוך הגבוה. שריהחינוך והתרבות א. ידליון השיב להצעה.
- הוחלט: להעביר את הנושא לוועדת החינוך והתרבות.
- י. א. נמיר הגיש הצעה לסדר-היום בדבר תכנית הרווחה החינוכית. שריהחינוך והתרבות השיב להצעה.
- הוחלט: להעביר את הנושא לוועדת החינוך והתרבות.
- יא. ז. ורפטגי הגיש הצעת חוק להסדר ההימורים בספורט (תיקון), תשל"ו—1975. שר החינוך והתרבות השיב להצעה. ב. מואב הציע להסיר את הצעת החוק מסדר-היום.
- הוחלט: להעביר את הצעת החוק לוועדה שתקבע על-ידי ועדת הכנסת.
- יב. י. ז'. אמיר הגיש הצעה לסדר-היום בדבר תל-אותיו של זוג צעיר להגיע לקורת גג; ד. לוי הגיש הצעה לסדר-היום בעניין שביתת הרעב של זוגות צעירים בבאר-שבע והצורך לפתור את בעיות שיכו-נס. שריהשיכון א. עופר השיב לשתי ההצעות.
- הוחלט: להעביר את שני הנושאים לוועדת העבודה.
- יג. שר החינוך והתרבות השיב על 7 שאלות של חברי הכנסת: א. נמיר, מ. פעיל, פ. שינמן, מ. בן-פורת, א. לבנבראון, י. פרץ.
- שרי-המשטרה ש. הלל השיב על 26 שאלות של חברי הכנסת: י. תמיר, ש. לוי, ת. טובי, ש. פרידמן, ד. קורן, א. ורדיגר, מ. פרידמן, א. לבנבראון, א. לבני, א. אבטבי, י. שריד, פ. שינמן, א. הרליץ, ש. ארבל-אלמולינו, י. בארי, ש. לורינץ, י. ז'. אמיר, י. פלומין, ב. מואב.
- שרי-התיירות מ. קול השיב על 6 שאלות של חברי הכנסת: ה. זיידל, י. דרניצקי (יו"ר), א. ורדיגר, ב. מואב, ע. נוף.
- ישיבה רמ"ו (כ"ז בטבת תשל"ו — 31 בדצמבר 1975)
- היו"ר — פ. שינמן; מ. בן-פורת.
- א. מזכיר הכנסת נ. לורך הודיע על המסמכים שהונחו על שולחן הכנסת.
- ב. א. אבן הגיש הצעה לסדר-היום בדבר פיתוח קשרים עם הקהילה האירופית והיערכות המשק לק-

תמיר, מ. פעיל, י. קרגמן. שר האוצר השיב למתווכחים.

הוחלט: להעביר את החוק לוועדת הכספים.

1. שר-האוצר י. רבינוביץ הביא לקריאה ראשונה חוק מס שירותים (מוסדות בנקאיים וחברות ביטוח) (תיקון מס' 4), תשל"ו—1975. בוויכוח השתתפו: ש. ארליך, י. פלומין, י. גולן, ח. קורפו, מ. פעיל, א. לבנבראון.

2. שר-האוצר י. רבינוביץ הביא לקריאה ראשונה חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 2), תשכ"ב—1962 (תיקון מס' 7), תשל"ה—1975. הוחלט: להעביר את החוק לוועדת הכספים.

3. שר-האוצר י. רבינוביץ השיב על 25 שאלות של חברי-הכנסת: א. לבנבראון, מ. פעיל, א. אפרת, א. הרליץ, ח. שמעוני, ב. מואב, ש. אר-בלייאלמוזלינו, י. בדר, מ. פרידמן, מ. חריש, ע. נוף, א. רונן, פ. שינמן, י. דרניצקי (יודין), ח. קורפו.

ראת ביטול מכסים על המוצר האירופי. שר-החוז י. אלון השיב להצעה.

הוחלט: להביא את הנושא לדיון במליאת הכנסת.

4. א. לבנבראון הגיש הצעה לסדר-היום בדבר עמדת ישראל כלפי מושב מועצת הבטחון ביום 12 בינואר 1976. סגן ראש הממשלה ושר-החוז י. אלון השיב להצעה.

הוחלט: לא לכלול את הנושא בסדר-היום.

5. א. שכטרמן הגיש הצעה לסדר-היום בדבר ההכרח לחסור באנרגיה עקב מחירי הנפט הגבוהים והבעיות הכרוכות בהשגתו. שר-האוצר י. רבינוביץ השיב להצעה.

הוחלט: להעביר את הנושא לוועדת הכלכלה.

6. שר-האוצר י. רבינוביץ הביא לקריאה ראשונה חוק מילווה פיתוח (תיקון מס' 14), תשל"ו—1975. בוויכוח השתתפו: ח. קורפו, י. פלומין, ש.

